

ศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา
โรงเรียนสารสาสน์พิทยา กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์
ของ
สุณีย์ สวนศรี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2552

ศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา
โรงเรียนสารสาสน์พิทยา กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์
ของ
สุณีย์ สวนศรี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2552
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา
โรงเรียนสารสาสน์พิทยา กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์
ของ
สุณีย์ สวนศรี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2552

ศุณิย์ สวนศรี. (2552). ศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียน

สารสาสน์พิทยา กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพมหานคร:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: รองศาสตราจารย์ ดร. ทศนา แสงศักดิ์.

วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้ เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนสารสาสน์พิทยา กรุงเทพมหานคร ใน 5 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน และด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 2) เปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง จำแนกตามระดับชั้นของนักเรียนในปกครอง ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และแผนการเรียนที่นักเรียนเลือกเรียน 3) ศึกษาข้อเสนอแนะความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถามเป็นผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 234 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์เป็นผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 16 คน โดยแยกเป็นระดับชั้นของนักเรียนและแผนการเรียนโดยวิธีแบบแบ่งชั้นและเทียบสัดส่วน เก็บข้อมูลได้คิดเป็นร้อยละ 100 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 58 ข้อ ความเชื่อมั่นเท่ากับ .97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ, ค่าความถี่, ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน, การทดสอบค่าที, การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ส่วนแบบการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนสารสาสน์พิทยา กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก ด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

2. เมื่อเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนสารสาสน์พิทยา กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามระดับชั้นของนักเรียนในปกครอง อาชีพและแผนการเรียนที่นักเรียนเลือกเรียนต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยรวมและรายด้านทั้ง 5 ด้านไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่าง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสูงกว่าผู้ปกครองที่มี

ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน และผู้ปกครองที่มีรายได้ต่างกันมีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้ปกครองนักเรียนที่มีรายได้ 25,000 บาทขึ้นไป มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านกิจกรรมการเรียนการสอนสูงกว่าผู้ปกครองที่มีรายได้ 15,000 – 25,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน และผู้ปกครองนักเรียนที่มีรายได้ 25,000 บาทขึ้นไป มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนสูงกว่าผู้ปกครองที่มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

3. ผลการสัมภาษณ์ผู้ปกครองเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโรงเรียนสารสาสน์พิทยา กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ปกครองเสนอแนะให้โรงเรียนจัดการแข่งขันวิชาการโดยให้นักเรียนและผู้ปกครองร่วมทีมแข่งขัน เพิ่มสถานที่เพื่อเสริมทักษะกีฬา และควรมีตัวแทนผู้ปกครองเข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบข้อมูล ข่าวสาร และมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน

A STUDY ON THE PARENTS' NEEDS FOR PARTICIPATION
IN EDUCATIONAL MANAGEMENT AT
SARASAS PITHAYA SCHOOL, BANGKOK.

AN ABSTRACT
BY
SUNEE SUANSRI

Presented in Partial Fulfillment of Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

May 2009

Sunee Suansri. (2009). *A Study on the Parents' Needs for Participation in Educational Management at Sarasas Pithaya School*. Bangkok. Master' s Project, M.Ed. (Educational Administration). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Assoc. Prof. Dr. Thasana Swaengsakdi.

The purposes of this research were to: 1) study the parents' needs for participation in educational management at Sarasas Pithaya School in 5 aspects: instructional activity management, school building environment management, school-parent relationship, student learning evaluation, and nurturing desirable characteristics; 2) compare the parents' needs for participation in the educational management as a whole and individual aspects by their student class, educational level, occupations, monthly family income, and student's educational program; and 3) study the parents' comments on their needs in the educational management. Two sample groups used for the study were: 1) 234 parents, acquired by stratified random sampling method, for the questionnaire survey, 2) 16 parents for interview acquired by purposive sampling. The questionnaire was 5-point rating scale containing 58 items with an alpha coefficient of .97. The questionnaire return rate was 100%. The quantitative data was analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and One-way ANOVA. The data from the interview of 16 parents were analyzed by content analysis and presented in narrative form.

The results revealed as follows.

1. The parents' needs for participation in the educational management at Sarasas Pithaya School as a whole was at the moderate level. Considered in each aspect, it was found that the parents' needs for participation in the aspects of instructional activity management and nurturing desirable characteristics were at the high level; their needs in the aspects of school building environment management, school-parent relationship, and student learning evaluation were at the moderate level.

2. The comparisons of the parents' needs for participation in the educational management at Sarasas Pithaya School as a whole and in each aspect by student class, occupations and students' educational program revealed no difference. When compared the parents' needs as a whole by educational level revealed no difference. Compared in each aspect by educational level, it was found that the needs in the aspect of instructional activity

management and school-parent relationship were significantly different at .05 level; the needs of parents with higher than bachelor degree in the instructional activity management aspect were higher than those with lower than bachelor degree; their needs in other aspects were not different. Compared the parents' needs for participation in the educational management as a whole by monthly family income found no difference. Considered in each aspect, it was found that their needs in the aspects of instructional activity management and student learning evaluation were significantly different at .01 level; the needs of parents with more than 25,000 baht monthly family income were higher than those with 15,000 - 25,000 baht monthly family income at .05 level; their needs in other aspects were not different. The needs of parents with more than 25,000 baht monthly family income in the student learning evaluation aspect were significantly higher than those with less than 15,000 baht monthly family income at .05 level; their needs in other aspects were not different.

3. Some issues emerged from the parent interviews included: recommendations for the school to increase academic competitions and have parents and their kids joined in teams; increase areas for exercises and sports; have parents attend school meetings to be aware of school information and participate in school activities.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง ศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โรงเรียน
สารสาสน์พิทยา กรุงเทพมหานคร ของ สุณีย์ สวนศรี จบนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนา แสงศักดิ์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนา แสงศักดิ์)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
(อาจารย์ ดร.มารศรี สุธานี)

.....กรรมการสอบสารนิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนา แสงศักดิ์)

.....กรรมการสอบสารนิพนธ์
(อาจารย์ ดร.นิตย์ ไรจน์รัตนวณิช)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.องอาจ นัยพัฒน์)

วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2552

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร. ทศนา แสงศักดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ท่านได้เสียสละเวลาอันมีค่าให้ความช่วยเหลือให้คำปรึกษาแนะนำ ส่งเสริมสนับสนุนและให้กำลังใจตั้งแต่เริ่มเข้ารับการศึกษาในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ จนกระทั่งผู้วิจัยสามารถจัดทำงานวิจัยฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ทุกขั้นตอน ท่านตรวจแก้ไขข้อบกพร่องหลายครั้งด้วยความเมตตาอย่างสูง ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร. มารศรี สุธานิธิ ประธานกรรมการพิจารณาโครงการสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ อาจารย์ ดร. วีระ สุภากิจ และรองศาสตราจารย์ ดร. ทศนา แสงศักดิ์ กรรมการพิจารณาโครงการสารนิพนธ์ที่ได้ให้คำแนะนำตลอดจนแนวทางในการจัดทำสารนิพนธ์ จนสำเร็จลุล่วงด้วยความสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร. มารศรี สุธานิธิ ประธานกรรมการสอบสารนิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. ทศนา แสงศักดิ์ อาจารย์ ดร. นิตย์ ไรจน์รัตนวิชัย ซึ่งเป็นคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ ที่แนะนำแก้ไขสารนิพนธ์ให้มีมาตรฐาน และคณาจารย์ในภาควิชาการบริหารการศึกษาทุกท่าน ที่แนะนำแนวทางในการจัดทำสารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยความสมบูรณ์ที่สุด

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร. จำรัส นองมาก อาจารย์ ดร. สมชาย เทพแสง ดร. สุทธิพงศ์ ยงศ์กมล อาจารย์นันทิภา ยงศ์กมล อาจารย์ยุพา ม่วงยา ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือและให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข

ขอกราบขอบพระคุณ นางยุวดี พารุ่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา คณะครู และผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนสารสาสน์พิทยา ที่อำนวยความสะดวกในการตอบแบบสอบถามและให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ทำให้งานวิจัยลุล่วงไปด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ นายประเสริฐ รัตนเถลิงศักดิ์ นางวิไล รัตนเถลิงศักดิ์ บิดา มารดา บุคคลในครอบครัวสวนศรี เพื่อนๆ ทุกคนที่คอยให้กำลังใจและความช่วยเหลือตลอดมา

ประ โยชน์และคุณค่าที่เกิดจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นสิ่งบูชาพระคุณบิดา มารดา และบูรพาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย

สุณีย์ สวนศรี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบความคิดในการวิจัย.....	8
สมมติฐานในการวิจัย.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนสารสาสน์พิทยา.....	12
การจัดการศึกษาของโรงเรียนในเครือสารสาสน์.....	16
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจและความต้องการ.....	18
หลักแนวคิดทฤษฎีของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา.....	23
หลักการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน.....	33
การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา.....	44
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	45
ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่.....	48
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง.....	50
ด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน.....	52
ด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์.....	54
ข้อมูลสถานภาพของผู้ปกครอง.....	56
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	60
งานวิจัยในประเทศ.....	60
งานวิจัยต่างประเทศ.....	63

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	67
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	67
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	68
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	70
การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	99
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	99
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	100
อภิปรายผล.....	103
ข้อเสนอแนะ.....	113
บรรณานุกรม.....	115
ภาคผนวก.....	126
ภาคผนวก ก.....	127
ภาคผนวก ข.....	137
ภาคผนวก ค.....	139
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	146

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม.....	68
2 จำนวนห้องเรียนและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์.....	68
3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจำแนกตามสถานภาพ.....	75
4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาโรงเรียนเรียนศาสนาสน์พิทยา จำแนกเป็นโดยรวมและรายด้าน...	77
5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาโรงเรียนเรียนศาสนาสน์พิทยาจำแนกเป็นรายข้อ.....	78
6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาโรงเรียนเรียนศาสนาสน์พิทยา ด้านการจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ จำแนกเป็นรายข้อ.....	80
7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาโรงเรียนศาสนาสน์พิทยา ด้านความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับผู้ปกครอง จำแนกเป็นรายข้อ.....	80
8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาโรงเรียนศาสนาสน์พิทยา ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ของนักเรียน จำแนกเป็นรายข้อ.....	84
9 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาโรงเรียนศาสนาสน์พิทยา ด้านการปลูกฝังคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ จำแนกเป็นรายข้อ.....	86
10 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาโรงเรียนศาสนาสน์พิทยา โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับชั้นของนักเรียนในปกครอง.....	88
11 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โรงเรียนศาสนาสน์พิทยา โดยรวมและรายด้านจำแนกตามระดับชั้น ของนักเรียนในปกครอง.....	89

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโรงเรียนสารสาสน์พิทยา โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอาชีพ....	90
13 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโรงเรียนสารสาสน์พิทยา โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอาชีพ.....	91
14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโรงเรียนสารสาสน์พิทยา โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามรายได้.....	92
15 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโรงเรียนสารสาสน์พิทยา โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามรายได้.....	93
16 การเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโรงเรียนสารสาสน์พิทยา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นรายคู่จำแนกตามรายได้ ด้วยวิธีการของ Scheffé' s.....	94
17 การเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโรงเรียนสารสาสน์พิทยา ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นรายคู่จำแนกตามรายได้ ด้วยวิธีการของ Scheffé' s.....	94
18 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโรงเรียนสารสาสน์พิทยา โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา.....	95
19 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโรงเรียนสารสาสน์พิทยา โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามแผนการเรียนที่นักเรียนเลือกเรียน.....	96

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	กรอบความคิดในการวิจัย.....	10
---	----------------------------	----

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สังคมทุกวันนี้และในอนาคตเป็นสังคมฐานความรู้ของการพัฒนาประเทศอย่างมีคุณภาพ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องส่งเสริมการเรียนรู้ สร้างเสริมสภาพการณ์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่องของทุกคน โดยยึดถือและเน้นหลักการ “การพัฒนาโดยประชาชน ของประชาชน เพื่อประชาชน ด้วยระบบการบริหารและการจัดการที่ดี” เพื่อให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดและตัดสินใจในกิจกรรมสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับตนเองและชุมชนท้องถิ่น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2548: 1 – 2) ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นกระบวนการพัฒนาคนที่มีความสำคัญยิ่ง เป็นรากฐานสำคัญในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาต่างๆ ของสังคม ในการพัฒนาศักยภาพของคนจึงควรนำหน้าการพัฒนาประเทศในมิติอื่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้พ่อแม่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนมากยิ่งขึ้น ซึ่งได้บัญญัติสาระต่างๆ ไว้ในหลายมาตรา เช่น หมวด 1 มาตรา 8 (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 9 (6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น หมวด 2 มาตรา 11 บิดามารดา หรือผู้ปกครอง มีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับตามมาตรา 17 และตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนให้ได้รับการศึกษานอกเหนือจากการศึกษาภาคบังคับตามความพร้อมของครอบครัว จากสาระของพระราชบัญญัติการศึกษา ผู้บริหารจึงต้องตระหนักว่าการบริหารโรงเรียนในยุคปัจจุบันไม่อาจยึดติดในความสำเร็จแต่หนหลังอย่างเดียว แต่ต้องอาศัยความร่วมมือจากชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยเฉพาะผู้ปกครอง เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้น สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ปกครองและชุมชนได้

หลักการพัฒนาท้องถิ่นมี 2 แนวคิด แนวคิดแรกให้เริ่มที่พัฒนาสถานศึกษาแล้วนำแนวความเข้มแข็งของสถานศึกษาไปพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น และอีกแนวคิดคือ ให้พัฒนาชุมชนก่อน เมื่อชุมชนและท้องถิ่นเข้มแข็งแล้ว ส่วนต่างๆ ขององค์กรต่างๆ ในชุมชนซึ่งรวมไปถึงสถานศึกษาก็จะพัฒนาด้วย โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมคือ ให้ผู้ที่มีผลประโยชน์หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (stakeholders) ของการจัดการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วม โดยการร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมประเมินผล ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันศาสนา สถานประกอบการ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และสถาบันทางสังคมอื่นๆ การมีส่วนร่วมที่ดีควรกระทำในลักษณะการเป็นหุ้นส่วน (partnership) (ชนิดา ชื่นวัด. 2549: 1)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีเจตนารมณ์ชัดเจนในการที่จะให้ทุกฝ่ายของสังคมได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จึงเปิดโอกาสให้พ่อ – แม่ ผู้ปกครองสามารถมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาให้กับบุตรหลานได้ ทั้งนี้เพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพได้มาตรฐานหรือลดปัญหาต่างๆ ลง เช่น ความรุนแรง ยาเสพติด และลดการล่องหนทางเพศ เป็นต้น ดังนั้นการนำหลักการมีส่วนร่วมมาใช้ในการจัดการศึกษา จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศจากงานวิจัยของ ประกอบ คุณารักษ์ และคณะ (2531: 85 – 91) ได้แสดงเหตุผลสนับสนุนเรื่องนี้ว่า ถ้าการจัดการศึกษาได้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพแล้วจะก่อให้เกิดประโยชน์หลายประการ **ประการแรก** ประชาชนในฐานะเจ้าของการศึกษาจะรู้ว่าเขาและบุตรหลานของเขาต้องการอะไรจากการศึกษา และอะไรที่เขาไม่ต้องการ ความต้องการเหล่านี้เกิดจากการสัมผัสสภาพข้อเท็จจริงในชีวิตการทำงานและการดำรงชีวิตทั่วไป **ประการที่สอง** การให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการศึกษาจะก่อให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบ และการได้มีส่วนร่วมในชุมชน จะนำไปสู่ความรับผิดชอบ **ประการที่สาม** การมีส่วนร่วมทำให้มีโอกาสดำเนินการด้านการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการควบคุมการดำเนินงานของระบบราชการให้รอบคอบสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน **ประการที่สี่** การมีส่วนร่วมทางการศึกษาเปิดโอกาสให้มีการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นมากขึ้น เพราะจิตสำนึกนอกจากจะเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์จากการศึกษา แล้วยังต้องเป็นผู้ให้สิ่งที่จำเป็นต่อการศึกษาอีกด้วย

ในประเด็นการมีส่วนร่วมของชุมชน เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2537: 186 – 187) ได้กล่าวว่า โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ชุมชนเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อโรงเรียนมาก ดังนั้นภารกิจของโรงเรียน คือการให้บริการทางการศึกษาที่เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของสังคมด้วย เหตุนี้ชุมชนจึงควรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการบริหาร ในบางประเทศ เช่นสหรัฐอเมริกา ยอมรับว่าการศึกษาเป็นหน้าที่ของท้องถิ่น เมื่อประชาชนต้องเสียภาษีการศึกษาให้ท้องถิ่น ประชาชนจึงต้องเข้ามาเป็นกรรมการในคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อกำหนดนโยบาย ควบคุม ติดตาม และประเมินการจัดการศึกษาท้องถิ่น ผลของการมีส่วนร่วมทำให้ผู้ปกครองมีความพึงพอใจโรงเรียน มีความเชื่อถือและศรัทธาในโรงเรียน กล่าวได้ว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จ

การดำเนินงานจัดการศึกษาของโรงเรียนสารสาสน์พิทยาสรรค์ในอดีตที่ผ่านมายังขาดความร่วมมือจากผู้ปกครองในด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เช่น ด้านการเรียนการสอนที่ผู้ปกครองต้องมีส่วนช่วยเหลือแก่นักเรียนเมื่อมีการบ้านหรือการดูแลอบรมนักเรียนขณะอยู่ที่บ้าน จากการประเมินของครูประจำวิชายังอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่เมื่อมีการขอความร่วมมือหรือขอความคิดเห็นก็จะไม่ได้รับการตอบรับมาเท่าที่ควร ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองยังมีข้อบกพร่องเนื่องจากยังขาดการสื่อสารที่ดี ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนผู้ปกครองยังลังเลไม่กล้าให้กับครูเนื่องจากยังขาดความรู้ความเข้าใจในการประเมินผล ด้านการปลูกฝังคุณลักษณะ

อันพึงประสงค์ที่เป็นบทบาทสำคัญของผู้ปกครองหรือการให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนยังขาดความร่วมมือจากผู้ปกครองอย่างจริงจัง และกิจกรรมต่างๆ ที่จะส่งเสริมการเรียนรู้และการให้การสนับสนุนต่อการดำเนินงานของโรงเรียนยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เช่น โครงการขอความร่วมมือในการปฐมนิเทศ เพื่อรับรู้กฎระเบียบของโรงเรียน โครงการแก้ไขปัญหาผลการเรียน ต่ำกว่าเกณฑ์ โครงการ Open House และกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ ของโรงเรียน ผลการดำเนินการดังกล่าวได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองเมื่อเปรียบเทียบเป็นเปอร์เซ็นต์จะอยู่ประมาณ 60 % (โรงเรียนสารสาสน์พิทยา.2548 : 48)

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่รับผิดชอบต่องานวิชาการของโรงเรียนสารสาสน์พิทยา กรุงเทพมหานคร จึงมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา เพื่อใช้วางแผนพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา และการสร้างคุณภาพของผู้เรียน เพื่อให้ผู้ปกครองมีความเชื่อมั่น ไว้วางใจ ความศรัทธาเจตคติที่ดีและความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองที่จะส่งบุตรหลานเข้ามาศึกษา และโรงเรียนสามารถผลิตนักเรียนที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการของผู้ปกครอง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน และด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง จำแนกตามระดับชั้นของนักเรียน ในปกครอง ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และแผนการเรียนที่นักเรียนเลือกเรียน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา

ความสำคัญของการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา 5 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนกับผู้ปกครอง และด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งผลจากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารในการวางแผน บริหารจัดการ และปฏิบัติงาน เพื่อการบริหารจัดการโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

เพื่อให้การศึกษาเป็นไปตามความมุ่งหมาย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ดังนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนสารสาสน์พิทยา ในการจัดการศึกษา 5 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน และด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ผู้ปกครองของนักเรียนแบ่งเป็น 2 แผนก คือ แผนกสามัญ ช่วงชั้นที่ 2 (ป.4 – ป.6) จำนวน 328 คน แผนกสองภาษา ช่วงชั้นที่ 2 (ป.4 – ป.6) จำนวน 233 คน ที่มีชื่อในทะเบียนของโรงเรียนสารสาสน์พิทยา ปีการศึกษา 2551 จำนวน 561 คน โดยให้นักเรียน 1 คน มีผู้ปกครอง 1 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ตอบแบบสอบถาม ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ตัวแทนของผู้ปกครองของนักเรียนที่มีชื่อในทะเบียนของโรงเรียน ในปีการศึกษา 2551 แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 608) ได้ 234 คน โดยแยกเป็นแผนกการเรียน คือ แผนกสามัญช่วงชั้นที่ 2 (ป.4 – ป.6) จำนวน 137 คน แผนกสองภาษาช่วงชั้นที่ 2 (ป.4 – ป.6) จำนวน 97 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถามจำนวน 234 คน

2.3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สัมภาษณ์ ในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยแยกเป็นแผนก 2 แผนก ช่วงชั้นที่ 2 (ป.4 – ป.6) กำหนดห้องเรียนละ 1 คน แผนกสามัญ ช่วงชั้นที่ 2 (ป.4 – ป.6) จำนวน 8 ห้องเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง 8 คน แผนกสองภาษา ช่วงชั้นที่ 2 (ป.4 – ป.6) จำนวน 8 ห้องเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง 8 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์รวมทั้งสิ้นจำนวน 16 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของผู้ปกครอง

3.1.1 ระดับชั้นของนักเรียนในปกครอง ระดับช่วงชั้นที่ 2 (ป.4 – ป.6) แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

- 1) ประถมศึกษาปีที่ 4
- 2) ประถมศึกษาปีที่ 5
- 3) ประถมศึกษาปีที่ 6

3.1.2 ระดับการศึกษา แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

- 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี
- 2) ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป

3.1.3 อาชีพ หมายถึง อาชีพปัจจุบันของผู้ปกครองที่ทำรายได้หลักให้กับครอบครัว แบ่งเป็น 5 กลุ่ม คือ

- 1) รับราชการ
- 2) รัฐวิสาหกิจ
- 3) ธุรกิจส่วนตัว
- 4) รับจ้าง
- 5) เกษตรกรรม

3.1.4 รายได้ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

- 1) ต่ำกว่า 15,000 บาท
- 2) 15,000 -25,000 บาท
- 3) มากกว่า 25,000 บาท

3.1.5 แผนการเรียนที่นักเรียนเลือกเรียน คือ

- 1) แผนกสามัญ
- 2) แผนกสองภาษา

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาใน 5 ด้าน

- 3.2.1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 3.2.2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่
- 3.2.3 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง
- 3.2.4 ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน
- 3.2.5 ด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ให้ความหมายนิยามศัพท์ เฉพาะดังนี้

1. การมีส่วนร่วม หมายถึง การกระทำต่างๆ ที่แสดงออกทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยกลุ่มบุคคล มีความเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและความรู้สึกนึกคิดของแต่ละคนที่มีต่อกิจกรรมใด กิจกรรมหนึ่งของกลุ่มหรือเป็นแรงกระตุ้นที่ช่วยทำให้มีความสำเร็จ ซึ่งเป็นเป้าหมายของกลุ่มหรือเป็น ความรับผิดชอบต่อกิจกรรมร่วมกัน ด้วยการเข้าไปเกี่ยวข้อง การช่วยเหลือและความรับผิดชอบ เพื่อร่วม แสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะ ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ส่งเสริม สนับสนุนในการ จัดการศึกษาของโรงเรียนสารสาสน์พิทยา

2. ผู้ปกครองของนักเรียน หมายถึง พ่อแม่หรือผู้อุปการะที่ทำหน้าที่เลี้ยงดูอบรมสั่งสอนแก่นักเรียนของโรงเรียนสารสาสน์พิทยา โดยผู้ปกครอง 1 คน ต่อนักเรียน 1 คน
3. การจัดการศึกษา หมายถึง การจัดการเรียนรู้ หรือการอำนวยความสะดวก ส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ ทั้งที่โรงเรียน บ้าน และ/หรือ แหล่งเรียนรู้ต่างๆ
4. ความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา หมายถึง ความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียนสารสาสน์พิทยา คือ ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสารสาสน์พิทยา 5 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน และด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้
 - 4.1 ความต้องการด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง ความต้องการของผู้ปกครองที่สถานศึกษาเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน และร่วมดำเนินการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียนร่วมกับครูผู้สอนเป็นผู้สร้างระบบการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียน และส่งผลให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้เอง มีทักษะกระบวนการคิด และมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในกลุ่มและระหว่างกลุ่มได้อย่างมีความสุข เช่น โครงการสวนพฤกษศาสตร์ในโรงเรียน โครงการโรงเรียนสีขาว โครงการรักการอ่าน
 - 4.2 ความต้องการด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ หมายถึง ความต้องการของผู้ปกครองที่สถานศึกษาเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน และร่วมดำเนินการในการจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวก การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพกายสุขภาพใจและความปลอดภัย รวมถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่ในโรงเรียนทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต อันมีผลกระทบต่อความรู้สึกรักของบุคลากรต่างๆ ของโรงเรียน เช่น การใช้พื้นที่ในบริเวณโรงเรียน การจัดอาคารเรียนและอาคารประกอบต่างๆ การจัดระบบสุขาภิบาลในโรงเรียน
 - 4.3 ความต้องการด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง หมายถึง ความต้องการของผู้ปกครองที่สถานศึกษาเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน และร่วมดำเนินการในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียน เพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจที่ถูกต้องระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ชุมชน และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนเพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือในการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานต่างๆ ของโรงเรียน เช่น การจัดทำวารสารของโรงเรียน ประชุมผู้ปกครองในวันเปิดภาคเรียน กิจกรรมวันพ่อ กิจกรรมวันไหว้ครู กิจกรรมวันเด็ก
 - 4.4 ความต้องการด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน หมายถึง ความต้องการของผู้ปกครองที่สถานศึกษาเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน และร่วมดำเนินการประเมินผลการเรียนของนักเรียนในปกครอง ทั้งในหลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมศักยภาพของนักเรียนได้เต็มความสามารถของแต่ละบุคคล เช่น ตรวจประเมินเพิ่ม

ผลงาน แสดงความคิดเห็นในการพัฒนาพฤติกรรมนักเรียน กรอบแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน

4.5 ความต้องการด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง ความต้องการของผู้ปกครองที่สถานศึกษาเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน และร่วมดำเนินการ ในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และหน้าที่ของการปลูกฝังคุณลักษณะ คุณธรรมที่ดี เป็นหน้าที่หลักเบื้องต้นของพ่อแม่ โดยการให้ความสนใจที่จะแนะนำอย่างจริงจัง เช่น แนะนำชักจูง โน้มน้าวจิตใจลูกให้มีความกตัญญูรู้คุณของพ่อแม่ ครูอาจารย์ และประเทศชาติ ตลอดถึงสิ่งแวดล้อมต่างๆ

5. สถานภาพของผู้ปกครอง หมายถึง ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ปกครองหรือผู้รับผิดชอบในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก โดยมีเด็กที่รับผิดชอบกำลังศึกษาอยู่ในระดับช่วงชั้นที่ 2 (ป. 4 – ป. 6) โรงเรียนสารสาสน์พิทยา ประกอบด้วย

5.1 ระดับชั้นของนักเรียนในปกครอง ระดับช่วงชั้นที่ 2 (ป. 4 – ป. 6) หมายถึง นักเรียนในปกครองที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้น ป. 4 – ป. 6 ในโรงเรียนสารสาสน์พิทยา ปีการศึกษา 2551 แบ่งออกเป็น 3 ชั้น คือ

5.1.1 ประถมศึกษาปีที่ 4

5.1.2 ประถมศึกษาปีที่ 5

5.1.3 ประถมศึกษาปีที่ 6

5.2 ระดับการศึกษา หมายถึง วุฒิการศึกษาสูงสุดของผู้ปกครอง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

5.2.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี ได้แก่ ผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี

5.2.2 ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป ได้แก่ ผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี

5.3 อาชีพ หมายถึง อาชีพปัจจุบันของผู้ปกครองที่ทำรายได้หลักให้กับครอบครัว แบ่งเป็น 5 กลุ่ม คือ

5.3.1 รับราชการ

5.3.2 รัฐวิสาหกิจ

5.3.3 ธุรกิจส่วนตัว

5.3.4 รับจ้าง

5.3.5 เกษตรกรรม

5.4 รายได้ หมายถึง จำนวนเงินที่ได้รับจากการประกอบอาชีพต่อเดือน ที่กำหนดเป็นรายได้ของครอบครัว แบ่งเป็น 3 กลุ่ม

5.4.1 ต่ำกว่า 15,000 บาท

5.4.2 15,000 – 25,000 บาท

5.4.3 มากกว่า 25,000 บาท

5.5 แผนการเรียนรู้ที่นักเรียนเลือกเรียน หมายถึง แผนการเรียนรู้ที่เปิดสอนในโรงเรียน
สารสาสน์พิทยา แบ่งเป็น 2 แผนก

5.5.1 แผนกสามัญ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนแบบวิชาสามัญตามหลักสูตรชั้น
พื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ ทำการสอนโดยครูชาวไทย

5.5.2 แผนกสองภาษา หมายถึง การจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อการสอนเป็น
ภาษาอังกฤษตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ ทำการสอนโดยครูชาวต่างชาติ

กรอบความคิดในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยนำมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดใน
การวิจัย ดังนี้

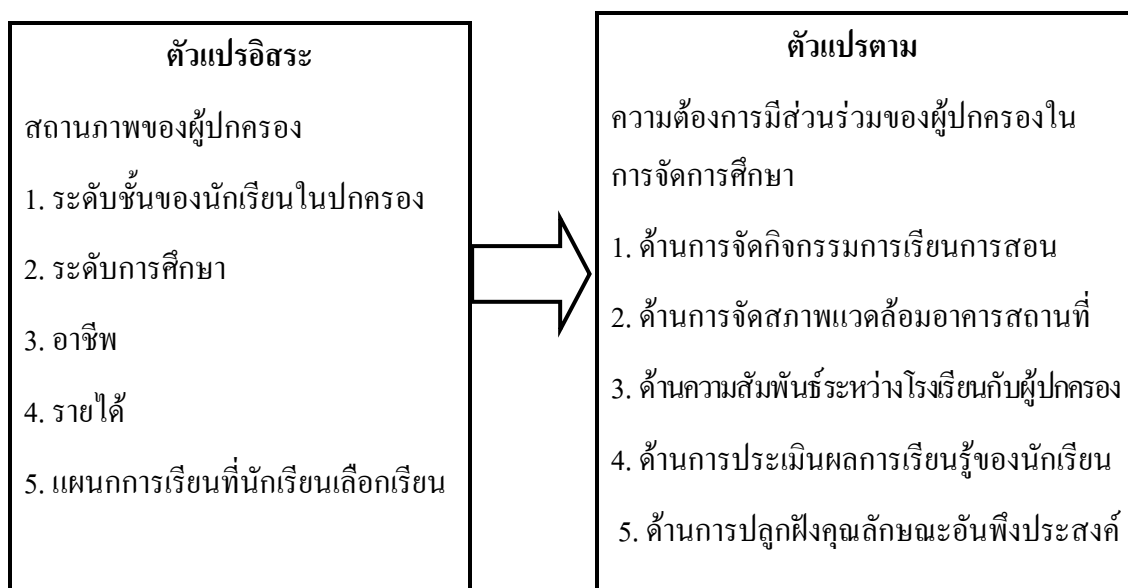
1. สถานภาพของผู้ปกครองที่ใช้เป็นตัวแปรอิสระ ผู้วิจัยใช้แนวคิดของ โคเฮน ; และอัปฮอฟ (Cohen; & Uphoff. 1977: 7-26) ว่าบุคคลที่เกี่ยวข้องกันย่อมมีคุณลักษณะต่างๆ เช่น เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพของครอบครัว ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้ล้วนมีความเกี่ยวข้อง และส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษา และผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยของ ชมเชย พงษ์เจริญ (2542: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วม และความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติตามระเบียบของนักเรียนใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี ที่ว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพและระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือก ศึกษาตัวแปรอิสระ คือ ระดับชั้นของนักเรียน ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และแผนการเรียนรู้ที่ นักเรียนเลือกเรียน

2. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ได้แนวคิดจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 8 (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และมาตรา 24 ที่มีความหมายโดยรวมมุ่งเน้นให้วัดกระบวนการเรียนรู้ทั้งเนื้อหาสาระและกิจกรรม ตลอดจนเปิดโอกาสให้ บิดา มารดา ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ทศนา แสงศักดิ์ (2539: 15 – 16) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นเรื่องของความเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ และความรู้สึกร่วมกันของแต่ละคน ที่มีต่อกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งของกลุ่ม หรือเป็นแรงกระตุ้นที่ช่วยทำให้มีความสำเร็จ ซึ่งเป็น เป้าหมายของกลุ่มหรือเป็นความรับผิดชอบต่อกิจกรรมร่วมกัน ด้วยการเข้าไปเกี่ยวข้อง (Involvement) การช่วยเหลือ (Contribution) และร่วมรับผิดชอบ (Responsibility) การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกัน 3 ลักษณะ คือ เป็นการให้การช่วยเหลือ เป็นการให้อำนาจและเป็นงานขององค์กร โดยย่ำถึงความสำคัญของการให้อำนาจว่าเป็นความหมายของการมีส่วนร่วม การให้อำนาจเป็นการเพิ่มหรือพัฒนาทักษะหรือขีดความสามารถในการบริหาร การมีส่วนร่วมจึงมีความสัมพันธ์กับการให้อำนาจ องค์กรเป็นปัจจัยพื้นฐานของการให้อำนาจ และเป็นรากฐานสำคัญของการให้ความช่วยเหลือด้วย ดังนั้น การ

ช่วยเหลือการให้อำนาจและงานขององค์กร จึงมีความเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม นอกจากนี้การมีส่วนร่วมยังเป็นพื้นฐานของกิจกรรมทุกกิจกรรม กระบวนการตัดสินใจของกลุ่มจะเกิดจากการมีส่วนร่วม นอกจากนี้การมีส่วนร่วมยังเป็นพื้นฐานของกิจกรรมทุกกิจกรรม กระบวนการตัดสินใจของกลุ่มจะเกิดจากการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในกลุ่มการมีส่วนร่วมในการบริหารจะทำให้การบริหารเปิดกว้างมีอิสระ ทำให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหาร อันเป็นวิถีทางในการขยายอิทธิพลของสายบังคับบัญชา และลงไปสู่ระดับปฏิบัติในองค์กร ซึ่งปัจจัยของการมีส่วนร่วมมี 4 ประการ คือ 1. เป็นความพยายามที่เกี่ยวข้องกับทางจิตใจและความรู้สึก 2. เป็นการกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือ 3. เป็นการให้บุคลากรรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงาน 4. เป็นการพัฒนาการมีส่วนร่วม ซึ่งคำนึงความสมดุลระหว่างการมีส่วนร่วมอย่างไม่แท้จริงกับการมีส่วนร่วมมากเกินไป ในการพัฒนาสำหรับกรอบแนวคิดการจัดการศึกษา ผู้วิจัยได้จากการวิเคราะห์ผลงานการวิจัยของ เขาวนุช ทานาม (2545 : บทคัดย่อ) การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กประถมวัย ในโรงเรียนสอนภาษาจีน ที่ศึกษาความต้องการของผู้ปกครองใน 5 ด้าน คือ ด้านการจัดหลักสูตรตามปกติในโรงเรียน ด้านจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านจัดการเรียนการสอน ด้านจัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม และด้านการประสานความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน และได้ศึกษางานวิจัยของ ธนาชัย ภูมาตร (2547: บทคัดย่อ) ซึ่งได้ทำการวิจัยศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการเรียนการสอน ในโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ – เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี ใน 3 ด้าน คือ ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษากิจกรรมหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียน พบว่า ความต้องการของผู้ปกครองเมื่อจำแนกตามตัวแปรตามผลการวิจัยโดยรวม แตกต่างกัน จากผลการวิจัยกล่าวได้ว่า ผู้ปกครองที่มีสถานภาพต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแต่ละด้านส่วนมากแตกต่างกัน

จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ศึกษา ตัวแปรตาม คือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน และด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยนำมาประกอบกันเป็นตัวแปรที่ศึกษาดังนี้ ตัวแปรอิสระ คือ ระดับชั้นของนักเรียน ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และแผนการเรียนที่นักเรียนเลือกเรียน และตัวแปรตาม คือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนและด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบความคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ดังนี้

1. ผู้ปกครองที่มีระดับชั้นเรียนของนักเรียนในปกครองต่างกัน ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยรวมและรายด้านต่างกัน
2. ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยรวมและรายด้านต่างกัน
3. ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยรวมและรายด้านต่างกัน
4. ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่างกัน ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยรวมและรายด้านต่างกัน
5. ผู้ปกครองที่มีนักเรียนเรียนแผนการเรียนต่างกัน ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยรวมและรายด้านต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสาธิตสาสน์พิทยา กรุงเทพมหานคร ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ซึ่งผลจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนจัดการศึกษาของโรงเรียนให้สอดคล้องตรงความต้องการของผู้ปกครอง และชุมชนอย่างแท้จริง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นไว้วางใจ ความศรัทธา เจตคติที่ดี และความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองที่จะส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนสาธิตสาสน์พิทยา ซึ่งจะนำไปสู่ความร่วมมือที่จะช่วยกันพัฒนาสถานศึกษาแห่งนี้ให้เป็นแหล่งเรียนรู้อย่างแท้จริง เพื่อให้งานวิจัยมีความสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันเกิดความชัดเจนและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนสาธิตสาสน์พิทยา
2. การจัดการศึกษาของโรงเรียนในเครือสาธิต
3. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจและความต้องการ
4. หลักความคิดทฤษฎีของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
 - 4.1 ความหมายการมีส่วนร่วม
 - 4.2 นโยบายรัฐที่สนับสนุนการมีส่วนร่วม
 - 4.3 หลักการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน
5. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา
 - 5.1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
 - 5.2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่
 - 5.3 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง
 - 5.4 ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน
 - 5.5 ด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์
6. ข้อมูลสถานภาพของผู้ปกครอง
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 7.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนสารสาสน์พิทยา

โรงเรียนต้นกำเนิดแห่งความเป็นสารสาสน์ที่เป็นแม่แบบของโรงเรียนในเครือสาสน์คือ โรงเรียนสารสาสน์พิทยาได้รับอนุญาตจัดตั้งเมื่อ 11 พฤษภาคม พ.ศ. 2507 เป็นโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีนายพิบูลย์ ยงค์กมล เป็นผู้รับใบอนุญาตและนางเพ็ญศรี ยงค์กมล เป็นผู้จัดการ โรงเรียนตั้งอยู่ที่ 376 ถนนสาธุประดิษฐ์ แขวงบางโพงพาง เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร บนเนื้อที่ 9 ไร่ 31 ตารางวา ประกอบด้วยอาคารเรียน 6 หลัง คือ อาคาร **St. Joseph** (7 ชั้น) อาคาร **St. Mary & John** (5 ชั้น) อาคาร **St. Dominic** (4 ชั้น) อาคารใหม่ 7 ชั้น พร้อมห้องประชุมใหญ่ มีอาคารประกอบการ 3 หลัง นอกจากนั้นยังมีสระว่ายน้ำ สนามเด็กเล่น สนามบาสเก็ตบอล และลานเอนกประสงค์ สภาพโรงเรียนร่มรื่นสวยงามด้วยพืชพรรณไม้และสวนพฤกษศาสตร์ โรงเรียน จัดการเรียนการสอนเป็น 2 หลักสูตร คือ สามัญ และสองภาษา (**Bilingual Programme**) ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 1 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากโรงเรียนแม่แบบจึงได้ขยายโรงเรียนในแต่ละปีการศึกษารองรับนักเรียนในแต่ละพื้นที่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเป็นจำนวนทั้งสิ้น 21 โรงเรียน (โรงเรียนสารสาสน์พิทยา, 2548. *แผนรายงานการประเมินตนเอง 2548*. หน้า 2)

โรงเรียนสารสาสน์พิทยาเป็นโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ได้รับอนุญาตจัดตั้งเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2507 โดยผู้ก่อตั้งคือ นายพิบูลย์ ยงค์กมล ผู้มีปณิธานมุ่งมั่นในการให้บริการทางการศึกษา มุ่งเน้นคุณธรรม จริยธรรมแก่เยาวชนของชาติ

ปัจจุบัน โรงเรียนสารสาสน์พิทยา ตั้งอยู่เลขที่ 376 ถนนสาธุประดิษฐ์ แขวงบางโพงพาง เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร บนเนื้อที่ 9 ไร่ 31 ตารางวา เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จัดการเรียนการสอนในแผนกสามัญและสองภาษา (**Bilingual Program**) ผู้บริหารโรงเรียนสารสาสน์พิทยา คือ

1. นายพิบูลย์ ยงค์กมล	ผู้รับใบอนุญาต
2. นางเพ็ญศรี ยงค์กมล	ผู้จัดการ โรงเรียน
3. นางยุวดี พารุ่ง	ผู้อำนวยการโรงเรียนสารสาสน์พิทยา

ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนมีดังต่อไปนี้

โรงเรียนสารสาสน์พิทยาเปิดสอนตั้งแต่เตรียมอนุบาล ถึงชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5 ในปีการศึกษา 2551 มีจำนวนห้องเรียนทั้งหมด 73 ห้องเรียน แยกเป็นดังนี้

แผนกสามัญ

ระดับปฐมวัย จำนวน 18 ห้องเรียน นักเรียนชาย 357 คน นักเรียนหญิง 283 คน รวม 640 คน
ระดับช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 9 ห้องเรียน นักเรียนชาย 239 คน นักเรียนหญิง 146 คน รวม 385 คน

ระดับช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 8 ห้องเรียน นักเรียนชาย 194 คน นักเรียนหญิง 134 คน รวม 328 คน
 ระดับช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 8 ห้องเรียน นักเรียนชาย 190 คน นักเรียนหญิง 138 คน รวม 328 คน
 ระดับช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 5 ห้องเรียน นักเรียนชาย 94 คน นักเรียนหญิง 86 คน รวม 180 คน

แผนกสองภาษา

ระดับปฐมวัย จำนวน 4 ห้องเรียน นักเรียนชาย 55 คน นักเรียนหญิง 62 คน

รวม 117 คน

ระดับช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 9 ห้องเรียน นักเรียนชาย 160 คน นักเรียนหญิง 99 คน

รวม 259 คน

ระดับช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 8 ห้องเรียน นักเรียนชาย 142 คน นักเรียนหญิง 91 คน

รวม 233 คน

ระดับช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 4 ห้องเรียน นักเรียนชาย 63 คน นักเรียนหญิง 53 คน

รวม 116 คน

จำแนกเป็นนักเรียนชาย 1494 คน นักเรียนหญิง 1092 คน รวมนักเรียนทั้งสิ้น 2586 คน

ข้อมูลเกี่ยวกับครูปฏิบัติการสอนมีดังนี้

ในปีการศึกษา 2551 โรงเรียนสารสาสน์พิทยา มีครูชาวไทย 178 คน ครูชาวต่างชาติ 35 คน
 รวมเป็นครูปฏิบัติการสอนทั้งสิ้น 213 คน แบ่งเป็นครูในระดับชั้นได้ดังนี้

ระดับปฐมวัย	ครูชาย 5 คน	ครูหญิง 48 คน	รวม 53 คน
ระดับช่วงชั้นที่ 1	ครูชาย 10 คน	ครูหญิง 32 คน	รวม 42 คน
ระดับช่วงชั้นที่ 2	ครูชาย 8 คน	ครูหญิง 30 คน	รวม 38 คน
ระดับช่วงชั้นที่ 3	ครูชาย 5 คน	ครูหญิง 20 คน	รวม 25 คน
ระดับช่วงชั้นที่ 4	ครูชาย 5 คน	ครูหญิง 15 คน	รวม 20 คน
ครูชาวต่างชาติ	ครูชาย 15 คน	ครูหญิง 20 คน	รวม 35 คน

วิสัยทัศน์ โรงเรียนสารสาสน์พิทยา

มุ่งมั่นสู่ความเป็นเลิศ ในฐานะสถาบันการศึกษาสากล โดยดำเนินการปรับการบริหารจัดการ
 ทรัพยากรด้วยความยืดหยุ่น คล่องตัว ทันสมัยเพื่อสร้างผลผลิตให้เป็นบุคคลทั้งครบ (The whole man)
 มีคุณภาพ สามารถพัฒนาตนเองได้ ทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และจิตใจ มีทักษะทางภาษา
 ศิลปะและดนตรี

เป้าหมาย ของโรงเรียนสารสาสน์พิทยา

โรงเรียนสารสาสน์พิทยา มีเป้าหมายการดำเนินการดังนี้

1. มีระบบและรูปแบบการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียนและ
 สภาพแวดล้อม สามารถสร้างประสิทธิผลความเป็นเลิศได้

2. มีแผนการจัดทรัพยากรทุกประเภทของโรงเรียนที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการปฏิบัติ
3. มีบรรยากาศที่บุคลากรทุกคนในโรงเรียนรับรู้ได้ถึงความมุ่งมั่นของการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน
4. มีพฤติกรรมการพัฒนาปรับปรุง การจัดการเรียนการสอนเกิดขึ้นอย่างเป็นปกตินิสัยและสม่ำเสมอ
5. นักเรียนทุกคนมีพฤติกรรมสง่างามด้วยจริยธรรม ตามครรลองของศาสนา
6. นักเรียนทุกคนมีศักยภาพในการพัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาการ และสามารถปรับให้ดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางกระแสสังคม
7. นักเรียนทุกคนมีทักษะความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างเหมาะสม
8. นักเรียนทุกคนมีความสามารถและชื่นชมในศิลปะและการดนตรี
9. มีระบบการประเมินผล และตรวจสอบการปฏิบัติงานที่มีความชัดเจน เหมาะสมและมีตัวชี้วัดผลสำเร็จการปฏิบัติงานที่เที่ยงตรง
10. มีความร่วมมือ ติดต่อกับสถาบันการศึกษานานาชาติและองค์กรการศึกษาต่างๆ ไม่น้อยกว่า 5 แห่ง

การบริหารงานของโรงเรียน

โรงเรียนสารสาสน์พิทยาสถาแบ่งการบริหารงานออกเป็นฝ่ายต่างๆ ดังนี้

1. ฝ่ายบริหารทั่วไป มีงานต่างๆ ที่ต้องรับผิดชอบ ได้แก่
 - 1.1 งานส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน
 - 1.2 งานปกครอง
 - 1.3 งานจราจรภายในโรงเรียน
 - 1.4 งานรักษาความปลอดภัย
 - 1.5 งานส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรม
 - 1.6 งานโครงการ / แผนพัฒนา
 - 1.7 งานสัมพันธ์ชุมชน
 - 1.8 งานเทคโนโลยีสารสนเทศ
 - 1.9 งานสมาคมผู้ปกครอง / ศิษย์เก่า
 - 1.10 งานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน
2. ฝ่ายวิชาการ มีงานต่างๆ ที่ต้องรับผิดชอบ ได้แก่
 - 2.1 งานกลุ่มสาระการเรียนรู้
 - 2.2 งานสื่อ / นวัตกรรม

- 2.3 บรรณารักษ์ / ห้องสมุด
- 2.4 งานสื่อ / นวัตกรรม
- 2.5 งานบริการวิชาการ
- 2.6 งานวัด / ประเมินผล
- 2.7 งานทะเบียน / สถิติ
- 2.8 งานอภิบาล / แนะนำ
- 2.9 งานประกันคุณภาพ
- 3. ฝ่ายธุรการ มีงานต่างๆ ที่ต้องรับผิดชอบ ได้แก่
 - 3.1 งานการเงิน
 - 3.2 งานสารบรรณ
 - 3.3 งานบุคลากร
 - 3.4 งานประเมินสุขภาพ
 - 3.5 งานทะเบียนประวัติ
 - 3.6 งานจำหน่ายเครื่องเขียน
- 4. ฝ่ายบริการ มีงานต่างๆ ที่ต้องรับผิดชอบ ได้แก่
 - 4.1 งานระบบไฟฟ้า / น้ำประปา
 - 4.2 งานอาคารสถานที่ / งานซ่อมบำรุง
 - 4.3 งานพัสดุ ครุภัณฑ์
 - 4.4 งานโภชนาการ / ร้านอาหาร
 - 4.5 งานสุขาภิบาล
 - 4.6 งานอนามัย (ห้องพยาบาล)
 - 4.7 งานยานพาหนะ รับส่งนักเรียน
- 5. ฝ่ายต่างประเทศ มีงานต่างๆ ที่ต้องรับผิดชอบ ได้แก่
 - 5.1 งานหลักสูตรสองภาษา
 - 5.2 คณะครูประสานงานร่วม
 - 5.3 คณะครูต่างชาติ

การบริหารงานทั้ง 5 ฝ่ายของโรงเรียนสารสาสน์พิทยาสรรค์ ผู้ปกครองมีโอกาสได้เข้ามามีส่วนร่วมเพียงบางส่วนบางกิจกรรมเท่านั้นซึ่งหากมีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมย่อมจะเป็นการสร้างประโยชน์ให้แก่โรงเรียนและผู้ปกครอง การที่บุคคลมีส่วนเกี่ยวข้องในกิจกรรมต่างๆ ย่อมทำให้บุคคลมีความผูกพันต่อกิจกรรมนั้นและมีความผูกพันต่อองค์กรในที่สุด จึงทำให้เห็นได้ว่าการมี

ส่วนร่วมทำให้เกิดการเกี่ยวข้องก่อให้เกิดความผูกพัน (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. 2537 : 182) มีการตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมตามบทบาทของผู้ปกครองว่าจะร่วมในส่วนที่โรงเรียนต้องการให้ร่วมเท่านั้น และส่วนมากจะเป็นการช่วยเหลือสนับสนุนทรัพยากรและแรงงานเป็นหลัก ซึ่งถือได้ว่าเป็นเพียงการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนที่มีผลดีในระดับหนึ่งแต่ยังไม่ใช่ว่าหัวใจของการมีส่วนร่วมที่จะเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา กำหนดนโยบายในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง (อรรณพ พงษ์วาท. 2528 : 383 – 384)

นอกจากนี้โรงเรียนยังมุ่งสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ทั้งผู้ปกครอง ศิษย์เก่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยร่วมมือกับสมาคมผู้ปกครองและครูฯ จัดกิจกรรมทางวิชาการ จัดการประชุมให้ผู้ปกครองพบครู การเยี่ยมเยียนชั้นเรียน การรายงานผลการดำเนินงานและโครงการต่างๆ ที่โรงเรียนกำลังปฏิบัติอยู่ การให้ความร่วมมือกับวัดและชุมชนในการจัดกิจกรรมต่างๆ การจัดกิจกรรมส่งเสริมเอกลักษณ์ไทย สุขภาพและวัฒนธรรม ความปลอดภัย สุขอนามัย และต่อต้านสิ่งเสพติด สื่อที่ไม่เหมาะสมประเภทต่างๆ ตลอดจนการดึงความร่วมมือของผู้ปกครองในการเสนอแนะและแสดงความคิดเห็นในลักษณะเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา

ดังนั้น การทำงานทุกๆ อย่างให้เกิดผลและมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องได้รับความร่วมมือจากบุคคลหลายๆ ฝ่ายช่วยสนับสนุน ส่งเสริม และประสานงานกันเป็นอย่างดีทั้งในและนอก ผู้ร่วมงาน ตลอดจนกระทั่งผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

2. การจัดการศึกษาของโรงเรียนในเครือศาสนา

คำว่า “การศึกษา” ตามความหมายที่ใช้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546: 12) เป็นคำที่มีความหมายกว้าง หมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อความรู้และความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลง ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมของสังคมการเรียนรู้ และปัจจัยการเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (มาตรา 4) ทั้งนี้เพราะพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ตั้งความหวังจากการศึกษาไว้สูง คือ การศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มาตรา 6) ถ้าการจัดการศึกษาเป็นไปได้ตามความมุ่งหมายดังกล่าวแล้วประชากรย่อมเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพและสามารถสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่สังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความพร้อมในทุกด้าน และมีความรู้ความสามารถในการเป็นกำลังสำคัญให้แก่ประเทศได้อย่างแท้จริง โรงเรียนในเครือศาสนาจึงได้ตระหนักในการมุ่งเน้นจัดการศึกษาแบบสากล เพื่อปลูกฝังคุณภาพพัฒนาศักยภาพให้แก่เยาวชนของ

ไทยให้เทียบเท่าการศึกษาโรงเรียนนานาชาติต่อไป (โรงเรียนสารสาสน์พิทยาสรรพ์, 2548. แผนรายงานการประเมินตนเอง 2548. หน้า 1)

ดังนั้นการจัดการศึกษาของโรงเรียนในเครือสารสาสน์ จึงมุ่งหวังเพื่อสร้างเข้มทิศช่วยนำทางให้เด็ก และให้ใช้เป็นเครื่องมือที่จะสร้างโอกาสการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคเทคโนโลยีที่ทันสมัย นอกจากนั้นโรงเรียนยังมุ่งสร้างสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ดีพร้อมๆกับการส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรมและธรรมเนียมปฏิบัติที่ดีทั้งครูและนักเรียนร่วมกันอย่างต่อเนื่อง มั่นคง เด็กนักเรียนจะต้องมีการเรียนรู้ใน 4 ประการ คือ

1. **การเรียนรู้เพื่อรู้ (Learning to know)** คือ การเรียนรู้เพื่อให้มีองค์ความรู้ เพื่อจะใช้เป็นพื้นฐานในการค้นหาข้อความรู้ต่อไป เพื่อให้เป็นเครื่องมือสื่อสารพัฒนาทักษะอาชีพและช่วยให้นักเรียนเข้าใจสิ่งแวดล้อมรอบตัวและดำรงชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมนั้นได้

2. **การเรียนรู้สู่การปฏิบัติ (Learning to do)** คือ การเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ จึงต้องเน้นการฝึกหัดกระทำจริง เพื่อให้เกิดทักษะตามความต้องการของตลาดแรงงาน ให้มีความรู้และประสบการณ์ที่ช่วยให้เกิดการหยั่งรู้ เพื่อนำไปประกอบการตัดสินใจ การทำงานเป็นทีม การแก้ปัญหา การมีชีวิตอยู่ในสังคม การมีบทบาทในเชิงสร้างสรรค์สังคม

3. **การเรียนรู้เพื่อการมีชีวิตร่วมกับผู้อื่น (Learning to live with other)** ต้องสอดแทรกการเรียนการสอนในเชิงทำลายความขัดแย้งโดยสันติวิธี สอนไม่ให้มีอคติในสิ่งใดๆ พัฒนาให้ผู้เรียนมีความเคารพในศักดิ์ศรีและวัฒนธรรมของผู้อื่น มีความเห็นอกเห็นใจกัน มีการฟังพียงกันและกัน โดยครูจะต้องกระทำบทบาทของตนให้เป็นตัวอย่างที่ดี

4. **การเรียนรู้เพื่อชีวิต (Learning to be)** เป็นการศึกษาที่ช่วยให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของบุคคลทุกด้าน ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้สึกสุนทรียภาพเชิงศิลปะ คุณค่าทางจิตใจ มีความรับผิดชอบ มีความยุติธรรม มีอิสระในการคิด การตัดสินใจ ความรู้สึกจินตนาการ เพื่อนำทางให้เขาได้พัฒนาปัญญาและควบคุมชีวิตตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ

การจัดการศึกษาต่างๆ ของโรงเรียน นอกจากจะอาศัยหลักการดังกล่าว ยังมุ่งเน้นให้นักเรียนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ รู้จักคิด ทำและแก้ปัญหาเป็น เสริมสร้างสุขภาพให้มีพลานามัยที่สมบูรณ์ พร้อมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้สามารถดำรงตนเป็นเยาวชนที่ดีอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โรงเรียนในเครือสารสาสน์จึงมีปรัชญาประจำโรงเรียนว่า

“คุณธรรม นำวิชา พัฒนาค่านิยม”

“คุณธรรม” หมายถึง คุณค่าแห่งความงดงามของความคิดที่นักเรียนจะต้องมีในใจ โดยได้รับการปลูกฝังจากครูทุกคนตั้งแต่เยาว์วัย โดยโรงเรียนจะเน้นให้นักเรียนยึดมั่นคุณธรรม 11 ประการ คือ 1) ความ پاکเพียร 2) ความซื่อสัตย์ 3) ความรับผิดชอบ 4) ความประหยัด 5) ความกล้าหาญ 6) เชื่อฟัง

7) ความเมตตา 8) ความร่วมมือ 9) ความอดกลั้น 10) ความสุภาพ 11) วินัย คุณธรรม 11 ประการนี้ถือเป็นเรื่องพื้นฐานที่นักเรียนทุกคนจะต้องได้รับการปลูกฝังตลอดไปตราบเท่าที่นักเรียนยังเรียนอยู่ภายในโรงเรียนแห่งนี้ เพราะโรงเรียนได้เล็งเห็นแล้วว่าความรู้ต้องควบคู่กับความดี ความปรารถนาของผู้ที่เป็นพ่อแม่ ครูอาจารย์มิใช่ให้ได้ศิษย์เรียนเก่งอย่างเดียว เด็กจะต้องเป็นคนมีศีลธรรมด้วย เรียนดีแต่ขาดคุณธรรมความรู้ความสามารถที่เด็กมีอยู่ก็ไร้ค่าได้เช่นกัน เพราะความรู้ ความเก่งที่เด็กมีอยู่อาจไปใช้ในการดำเนินชีวิตไม่ถูกต้อง ถ้าไม่ได้รับการขัดเกลาด้วยคุณธรรมความรู้ความสามารถที่มีอาจถูกนำไปใช้ในทางที่ไม่ถูกต้อง ไม่ควร ส่งผลให้เกิดความเดือดร้อนแก่ตนเอง สังคม และประเทศชาติ สิ่งที่คุณคนควรร่วมมือปลูกฝังช่วยกันต่อกันให้เด็กมากๆ คือ ให้เขาเป็นคนดีก่อน แล้วจึงเป็นคนเก่ง ตามด้วยความรู้ความก้าวหน้า ความแกร่งทางวิชาการ

“**นำวิชา**” หมายถึง การจัดกลุ่มประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้ให้กับนักเรียนทุกคนอันประกอบไปด้วย 8 กลุ่มสาระ ทุกกลุ่มสาระล้วนแล้วแต่ส่งเสริมการค้นคว้าเพิ่มประสบการณ์ในการเสริมสร้างความคิดและสติปัญญา ด้วยการให้เทคนิคกระบวนการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบ เพื่อให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและมุ่งมั่นที่จะสู่ความเป็นเลิศด้วยการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา

“**พัฒนาตน**” หมายถึง การใฝ่เรียนใฝ่ค้นคว้าหาความรู้และประสบการณ์ใหม่ๆ ให้กับตนเองอยู่เสมอ เพื่อให้เป็นคนที่ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ และก้าวทันเทคโนโลยีที่ปรับเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็วอย่างไม่หยุดยั้ง และนี่คือความคาดหวังของโรงเรียนที่มุ่งพัฒนานักเรียนทุกๆ ด้าน เพื่อให้นักเรียนทุกคนก้าวไปสู่ความเป็นสากลอย่างมีคุณธรรมและเปี่ยมไปด้วยคุณภาพ เพื่อให้นักเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ว่า เด็กไทยเก่งอย่างเดียวยังไม่พอ ต้องเป็นคนดี มีวัฒนธรรม จึงจะมีความสุขได้อย่างแท้จริง

3. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจและความต้องการ

ความต้องการของมนุษย์ รวมทั้งแรงจูงใจได้มีผู้ศึกษา สร้างแนวคิดและทฤษฎีไว้ต่างๆ กัน คือ จรรยา มานิตกุล และคณะ (2532: 139) การจูงใจ (Motivation) มาจากคำว่า “Move” หมายถึง การหมุนการผลักดันจากภายในหรือแรงจูงใจ (Motive) การจูงใจจึงเป็นวิธีการที่จะชักนำพฤติกรรมของผู้อื่นให้ประพฤติปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ พฤติกรรมของคนจะเกิดขึ้นได้ต้องมีแรงจูงใจ ด้วยเหตุนี้การจูงใจจึงเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับสิ่งเร้าหรือแรงจูงใจ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า การจูงใจ หมายถึงความพยายามที่จะชักจูงให้ผู้อื่นแสดงออกหรือปฏิบัติตามต่อสิ่งจูงใจ สิ่งจูงใจอาจมีได้ทั้งจากภายในและภายนอกตัวบุคคล เช่น ด้านวัตถุ อันได้แก่ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจและทางตำแหน่งหน้าที่ในรูปของเงินเดือน เงินตอบแทน บ้านพัก ค่าเช่า ค่าเบี้ยเลี้ยง ฯลฯ หรืออาจจะเป็นการจูงใจด้วยสิ่งที่ไม่ใช่วัตถุ หรือการเกลี้ยกล่อม แต่มูลเหตุจูงใจอันสำคัญของบุคคลก็คือ ความต้องการ

Wehrlich และ Koontz (ศิริวรรณ เสรีรัตน์; และคนอื่นๆ. 2539: 5; อ้างอิงจาก Wehrlich; & Koontz. n.d.) ให้ความหมาย การจูงใจ (Motivation) ว่าหมายถึง แรงผลักดันจากความต้องการและความคาดหวังต่างๆ ของมนุษย์ เพื่อให้แสดงออกตามที่ต้องการ อาจกล่าวได้ว่า ผู้บริหารจะใช้การจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำในสิ่งต่างๆ ด้วยความพอใจ ในทางกลับกันผู้ใต้บังคับบัญชาก็อาจใช้วิธีการเดียวกันกับผู้บริหาร

McGregor (จรรยา มานิตกุล; และคนอื่นๆ. 2532: 140; อ้างอิงจาก McGregor. n.d.) ได้สร้างทฤษฎีเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ไว้ 2 ทฤษฎี คือ

1. ทฤษฎี X เป็นแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องธรรมชาติของมนุษย์ สรุปได้ดังนี้

1.1 มนุษย์มีสัญชาตญาณที่จะหลีกเลี่ยงการทำงานทุกอย่างเท่าที่จะทำได้เนื่องจากไม่ชอบการทำงาน

1.2 ต้องมีการใช้อำนาจบังคับ ควบคุม แนะนำหรือขู่ว่าจะลงโทษ ทั้งนี้เพื่อให้งานสำเร็จตามวัตถุประสงค์

1.3 มนุษย์ชอบให้คนอื่นชี้แนะในการทำงาน พยายามหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ มีความทะเยอทะยานน้อย ต้องการความปลอดภัยมากกว่าสิ่งอื่นใด

2. ทฤษฎี Y เป็นแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องธรรมชาติของมนุษย์ที่ชี้ให้เห็นว่ามนุษย์สามารถรู้จักตัวเอง และสามารถพัฒนาตัวเองได้ การกระทำของคนนั้นมิใช่เป็นผลของการบังคับ แต่เป็นการกระทำอันเนื่องมาจากความเต็มใจ คือมีความรู้สึกรักอยากจะทำงาน อยากจะมีความรับผิดชอบมากขึ้นกว่าเท่าที่เป็นอยู่ มีความรู้สึกสร้างสรรค์ อยากมีชีวิตที่ดีขึ้น ดังนี้

2.1 คนจะทุ่มเทแรงกายและแรงใจให้กับงานตามปกติเสมือนว่าเป็นการเล่นหรือพักผ่อน

2.2 การควบคุมจากบุคคลอื่นและการบังคับขู่ มิใช่วิธีเดียวเท่านั้นที่จะทำให้คนทำงาน วิธีการไม่ควบคุมหรือไม่บังคับข่มขู่ก็ทำให้คนสามารถทำงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการได้ เพราะทุกคนปรารถนาที่จะเป็นตัวของตัวเอง และควบคุมตัวเองในการทำงานเพื่อสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ที่เขาผูกพัน

2.3 การที่คนมีความผูกพันต่อวัตถุประสงค์ จะเป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่งที่จะผลักดันให้เกิดสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ที่ตนมีส่วนผูกพัน

2.4 คนโดยเฉลี่ย (ภายใต้เงื่อนไขอันช่วยให้) ไม่ต้องการเรียนรู้เพียงการยอมรับ ความรับผิดชอบเท่านั้น หากแต่ยังต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับการแสวงหาความรับผิดชอบอีกด้วย

2.5 คนส่วนมากมีความต้องการค่อนข้างสูงในการใช้จินตนาการ ความเฉลียวฉลาด และมีความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหา

2.6 คนโดยเฉลี่ยในสังคมอุตสาหกรรมไม่มีโอกาสแสดงความสามารถหรือฝีมือได้เต็มที่

เมื่อพิจารณาจากทฤษฎีของ แมคเกรเกอร์ แล้วจะพบว่า ผู้บริหารจะเลือกใช้ทฤษฎีใดใน 2 ทฤษฎีนี้ต้องคำนึงถึงลักษณะของงานหรือสถานการณ์เป็นเงื่อนไขในการเลือกด้วย และ Likert (จรรยา มานิตกุล; และคนอื่นๆ. 2532: 141; อ้างอิงจาก Likert. n.d.) ได้กล่าวว่า ในทางปฏิบัติแล้วผู้บริหารต้องเลือกใช้ให้ถูกกรณี บางกรณีต้องใช้ทฤษฎี X โดยใช้อำนาจและคำสั่งที่เป็นไปโดยระเบียบข้อบังคับ กฎหมาย แต่บางกรณีต้องใช้ทฤษฎี Y เพื่อส่งเสริมกำลังใจให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา โดยการยกย่องตามความต้องการของคนที่ว่าคนทุกคนปรารถนาที่จะได้รับการยกย่อง ปรารถนาความอบอุ่นและปรารถนาความเป็นมิตร

มาสโลว์ (จรรยา มานิตกุล; และคนอื่นๆ. 2532: 141; อ้างอิงจาก Maslow. n.d.) ได้สร้างทฤษฎีความต้องการหรือแรงจูงใจ โดยให้สมมุติฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ไว้ดังนี้

1. มนุษย์มีความต้องการ ความต้องการมีอยู่เสมอและไม่มีที่สิ้นสุด แต่สิ่งที่มนุษย์ต้องการนั้นขึ้นอยู่กับว่าเขามีสิ่งนั้นแล้วหรือยัง ขณะที่ความต้องการได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการอย่างอื่นก็จะเข้ามาแทนที่ กระบวนการนี้ไม่มีที่สิ้นสุดและจะเริ่มตั้งแต่เกิดจนตาย

2. ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรมอีกต่อไป ความต้องการที่ไม่ได้รับการตอบสนองเท่านั้นที่จะเป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรม

3. ความต้องการของมนุษย์มีลำดับความสำคัญ (A Hierarchy of Needs) กล่าวคือ เมื่อความต้องการในระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการระดับสูงก็จะเรียกร้องให้มีการตอบสนองทันที ซึ่ง Maslow ได้แบ่งลำดับขั้นของความต้องการของมนุษย์ไว้ดังนี้

1. ความต้องการของร่างกาย (Physiological needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ และเป็นสิ่งจำเป็นที่สุดสำหรับการดำรงชีวิต ร่างกายต้องได้รับการตอบสนองภายในช่วงระยะเวลาและสม่ำเสมอ ถ้าร่างกายไม่ได้รับการตอบสนองแล้วชีวิตก็ดำรงอยู่ไม่ได้ ความต้องการเหล่านี้ได้แก่ อาหาร อากาศ น้ำดื่ม ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ความต้องการการพักผ่อน และความต้องการทางเพศ เป็นต้น

2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety needs) เมื่อความต้องการทางร่างกายได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการความปลอดภัยก็จะเข้ามาเป็นบทบาทในพฤติกรรมของมนุษย์ มีความปรารถนาที่จะได้รับความคุ้มครองจากภัยอันตรายต่างๆ ที่จะมีต่อร่างกาย เช่น อุบัติเหตุ อาชญากรรม ฯลฯ มนุษย์ปรารถนาที่จะอยู่ในสังคมที่เป็นระเบียบและสามารถคาดหมายได้ ความต้องการความปลอดภัยหรือความมั่นคงในการปฏิบัติงานเช่น การไม่ถูกย้ายหรือถูกปลดออก หรือถูกลงโทษ การได้รับความเป็นธรรมที่ปราศจากระบบการเล่นพรรคเล่นพวกด้วยการใช้ความชอบพอส่วนตัว หรือเลือกปฏิบัติที่มีผลกระทบต่อทำที่ ขวัญและกำลังใจของพนักงาน

3. ความต้องการทางสังคม (Social or Belonging needs) เป็นความต้องการเมื่อความต้องการ 2 ประการแรกได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการทางสังคม หมายถึง ความต้องการที่จำเป็นเข้าร่วม

และได้รับการยอมรับความเป็นมิตรภาพ และความรัก ความต้องการในขั้นนี้ของบุคคลเป็นความต้องการที่จะให้บุคคลอื่นยอมรับในความสำเร็จของตนและความคิดเห็นที่ได้รับการยอมรับควรได้รับการยกย่อง ชมเชย และให้มีส่วนร่วมในการแสดง ความคิดเห็นเพื่อสร้างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในองค์กร

4. ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องในสังคม (Esteem or Egoistic needs) เป็นความต้องการอยากเด่นในสังคม ต้องการได้รับการยกย่องในสังคม และรวมถึงความต้องการที่จะมีฐานะเด่นเป็นที่ยอมรับนับถือของคนทั้งหลาย

5. ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จตามความนึกคิด (Self – Actualization or Self Realization) เป็นความต้องการขั้นสูงสุดเป็นความต้องการพิเศษซึ่งคนธรรมดาส่วนมากนึกอยากจะเป็นอยากจะได้แต่ไม่สามารถเสาะหาได้ การที่บุคคลใดบรรลุถึงความต้องการขั้นนี้ก็ได้รับการยกย่องเป็นบุคคลพิเศษ

นอกจากนี้ มาสโลว์ ยังได้แยกลักษณะแรงจูงใจออกเป็น 2 ประเภท คือแรงจูงใจที่เกิดจากการขาดแคลน (Deficiency motives คำย่อ D motive) กับแรงจูงใจที่เกิดจากความประสงค์เพื่อความเจริญวัฒนะ (Being motives คำย่อ B motives) แรงจูงใจประเภทหลังนี้ทำให้นักมนุษยศาสตร์สามารถฝึกตน มีคุณค่าในตนเอง ต่อสังคม และมีศักดิ์ศรีในตนเอง (ศรีเรือน แก้วกังวาน. 2539: 106)

เมื่อพิจารณาการศึกษาความต้องการของ Maslow แล้วจะพบว่ามนุษย์มีพฤติกรรมเป็นไปตามความต้องการ ความต้องการมีอิทธิพลผลักดันให้นักมนุษยศาสตร์ดิ้นรนและทำทุกอย่าง เพื่อบำบัดหรือสนองความต้องการของแต่ละบุคคลที่มีขนาด ระดับหรือความมากน้อยไม่เท่ากัน

นอกจากนี้ เฮิร์ซเบิร์ก (จรรยา มานิตกุล; และคนอื่นๆ. 2532: 144; อ้างอิงจาก Herzberg. n.d.) ได้พบว่า มนุษย์มีความต้องการ 2 ปัจจัย ได้แก่ปัจจัยค้ำจุน (Maintenance Factors) กับปัจจัยกระตุ้น (Motivational Factors) ซึ่งเรียกว่า ทฤษฎีความต้องการ 2 ปัจจัย (Two factor Theory) หรือ ทฤษฎีสุขภาพอนามัย (Hygiene Theory) โดยมีแนวคิด ดังนี้

1. ความพอใจหรือไม่พอใจ (Hygiene) ในการทำงานของคนนั้นขึ้นอยู่กับความต้องการ 7 ประการ ซึ่ง Herzberg เรียกความต้องการ 7 ประการดังกล่าวนี้ว่าปัจจัยค้ำจุน (Maintenance Factors) มีดังนี้

- 1.1 นโยบายและการบริหารของหน่วยงาน
- 1.2 การบังคับบัญชา
- 1.3 ความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้บังคับบัญชากับผู้ร่วมงานกับผู้ได้บังคับบัญชา
- 1.4 เงินเดือนหรือค่าจ้าง
- 1.5 ความมั่นคงของงานหรือความมั่นคงของชีวิตส่วนตัว
- 1.6 สภาพการทำงาน
- 1.7 สถานภาพทางสังคม

2. เครื่องกระตุ้นที่จะทำให้คนรักงานหรือชอบงาน (Motivational or Satisfiers) เป็นความรู้สึกทางใจที่เกิดความต้องการเมื่อได้รับการตอบสนองปัจจัยค้ำจุนแล้ว ความต้องการรักงานหรือชอบงานจะไม่เกิดขึ้น

ถ้าหากว่าเขาไม่ได้รับสนองตอบปัจจัยค่าจูง และแม้เขาจะได้ตอบสนองปัจจัยค่าจูงแล้ว แต่ถ้าไม่มีการ
 จูงใจหรือการกระตุ้นด้วยปัจจัยกระตุ้น เขาก็จะเฉยๆ กับงานโดยไม่เกิดความรักงานหรือชอบงานเกิดขึ้น
 ปัจจัยกระตุ้น (Motivational Factors) มี 6 ประการ

- 2.1 ความสำเร็จของงาน
- 2.2 การได้รับการยกย่อง
- 2.3 ลักษณะของงาน
- 2.4 ความเป็นไปได้ที่จะก้าวหน้า
- 2.5 ความก้าวหน้า
- 2.6 ความรับผิดชอบ

สำหรับ แมคเคลแลนด์ (จรรยา มานิตกุล; และคนอื่นๆ. 2532: 147; อ้างอิงจาก McClelland.
 n.d.) ได้ทำการวัดแรงจูงใจ 3 ประการ คือ

1. ความต้องการด้านสังคม
2. ความต้องการด้านอำนาจ
3. ความต้องการด้านความสำเร็จได้พบว่า ความต้องการด้านความสำเร็จจะมีความสำคัญ

มากที่สุดต่อความสำเร็จทางเศรษฐกิจของประเทศ ความต้องการความสำเร็จจะเกี่ยวพันกับความมีน้ำใจ
 ของผู้ประกอบการสำหรับการยอมรับการเสี่ยงภัยบางประการ คนที่มีธุรกิจขนาดเล็กจะเป็นตัวอย่าง
 ของกลุ่มที่มีคะแนนสูงด้านความต้องการความสำเร็จ ความต้องการความสำเร็จจะเป็นลักษณะหนึ่งของ
 ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียงตามแนวคิดของ มาสโลว์ และจะเป็นปัจจัยจูงใจลักษณะหนึ่งตามแนวคิด
 ของ เฮิร์ชเบิร์ก

จากแนวคิดและทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ
 ของมนุษย์นั้นมีพื้นฐานมาจากแรงจูงใจและความต้องการ ที่สามารถสร้างความพึงพอใจแก่บุคคลนั้นได้
 ดังนั้นโรงเรียนต้องสร้างแรงจูงใจและเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองนักเรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดง
 บทบาทเพื่อสนองความต้องการในการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามความพึงพอใจของผู้ปกครองอย่าง
 แท้จริง โดยเฉพาะคุณภาพด้านการศึกษาของนักเรียน และการยอมรับในกระบวนการจัดการศึกษาของ
 โรงเรียนว่าสามารถผลักดันให้นักเรียนประสบความสำเร็จทั้งด้านการศึกษาและความก้าวหน้าในอาชีพ
 ตามเป้าหมายของแต่ละบุคคล จะทำให้ผู้ปกครองนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมด้วยความสมัครใจและให้
 ความร่วมมือในทุกๆ ด้านด้วยความเต็มใจ

4. หลักการแนวคิดทฤษฎีของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญมากในปัจจุบันนี้ ได้มีผู้กล่าวถึงแนวคิดของการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

โคเฮน และ อัพฮอฟ (Cohen; & Uphoff. 1977: 7 – 26) เป็นนักวิชาการที่ศึกษาวิจัยและปฏิบัติงานโครงการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้เป็นอย่างมาก ในส่วนของแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม โคเฮน และ อัพฮอฟ กล่าวถึงกรอบในการพิจารณาเรื่องของการมีส่วนร่วมว่า มีโครงสร้างพื้นฐานจำแนกเป็น 3 มิติ ได้แก่

มิติที่ 1 มีส่วนร่วมในเรื่องอะไร (What Participation Are We Concerned With?) หรือที่ โคเฮน และ อัพฮอฟ เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ประเภทหรือลักษณะของการมีส่วนร่วม (Kinds of participation) ซึ่งทั้งสองกล่าวว่า มี 4 ประเภท ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Participation in decision making)
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ (Participation in implementation)
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Participation in benefits)
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Participation in evaluation)

มิติที่ 2 ใครที่เข้ามามีส่วนร่วม (Whose Participation Are We Concerned With?) ในส่วนนี้มีคำที่ใช้ในความหมายกว้างคำหนึ่งคือ “การมีส่วนร่วมของประชาชน” (Popular participation) ซึ่งโคเฮน และอัพฮอฟ ได้จำแนกให้เป็นกลุ่มบุคคลที่ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยจำแนกออกเป็น 4 กลุ่มใหญ่ ได้แก่

1. ผู้ที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น (Local residents or local people)
2. ผู้นำท้องถิ่น (Local leaders)
3. เจ้าหน้าที่ของรัฐ (Government personnel)
4. คนต่างชาติ (Foreign personnel)

กลุ่มคนทั้ง 4 กลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมนี้ ย่อมมีคุณลักษณะต่างๆ กัน ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้ล้วนเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทั้งสิ้น โคเฮนและอัพฮอฟ เสนอว่าคุณลักษณะของบุคคลที่ควรพิจารณา คือ

1. เพศ
2. อายุ
3. สถานภาพของครอบครัว
4. การศึกษา

5. การแบ่งกลุ่มในสังคม ได้แก่ กลุ่มชนชาติ เผ่า เชื้อชาติ ศาสนาที่นับถือชั้นวรรณะ ภาษาที่ใช้ แหล่งกำเนิด และอื่นๆ

6. อาชีพ

7. รายได้

8. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

9. ระยะทางของที่พักที่ตั้งของโครงการความร่วมมือ

10. สถานภาพของการถือครองที่ดิน

11. สถานภาพของการได้รับการจ้างงาน (เช่นทำงานเต็มเวลาหรือไม่เต็มเวลา)

มิติที่ 3 การมีส่วนร่วมนั้นเกิดขึ้นอย่างไร (How is Participation Occurring with in the Project?)

ในมิตินี้ มีประเด็นที่ควรพิจารณาอยู่ 4 ประเด็นด้วยกัน คือ

1. พื้นฐานของการมีส่วนร่วม พิจารณาเกี่ยวกับ

1.1 แรงที่กระทำให้เกิดการมีส่วนร่วมมาจากเบื้องบนหรือเบื้องล่าง

1.2 แรงที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม มาจากที่ใด

2. รูปแบบของการมีส่วนร่วม พิจารณาเกี่ยวกับ

2.1 รูปแบบขององค์กร

2.2 การมีส่วนร่วมโดยตรงหรือโดยอ้อม

3. ขอบเขตของการมีส่วนร่วม พิจารณาเกี่ยวกับ

3.1 ระยะเวลาที่เข้ามามีส่วนร่วม

3.2 ช่วงของกิจกรรม

4. ประสิทธิผลของการมีส่วนร่วม พิจารณาเกี่ยวกับ

4.1 การให้อำนาจแก่ผู้เข้ามามีส่วนร่วม

4.2 ปฏิสัมพันธ์ของคุณลักษณะต่างๆ ของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม

ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2542: 6) กล่าวถึง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาไว้ว่า จากอดีตที่ผ่านมาตั้งแต่ยุคที่ไม่มีระบบโรงเรียน ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาก็คือ วัด ต่อมาเมื่อมีการจัดการศึกษาเป็นระบบโรงเรียน ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการก่อตั้ง ทำนุบำรุงและตรวจดูแลก็คือ วัดและชุมชน จากจุดเริ่มต้นเช่นนี้ น่าจะเป็นนิมิตหมายที่ดีในเรื่องการมีส่วนร่วมของสังคมและชุมชนต่อการจัดการศึกษาโดยรัฐคงไม่ต้องรณรงค์ส่งเสริมอย่างเช่นปัจจุบันนี้ ถ้าช่วงหนึ่งรัฐไม่เข้าไปแทรกแซงและตัดตอนการมีส่วนร่วมของชุมชน ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นลดบทบาทจากผู้ก่อตั้ง ผู้ทำนุบำรุงและผู้ตรวจสอบ กำกับติดตาม ลงมาเป็นเพียงผู้รับบริการทางการศึกษาเท่านั้น ผลจากการที่เข้าไปผูกขาดจัดการศึกษา ทำให้ชุมชนไม่ได้เข้ามามีบทบาทเท่าที่ควร ทำให้การศึกษากลายเป็นสิ่งที่แปลกแยกจากชุมชน ความคาดหวังที่ชุมชนมีต่อสถานศึกษากับสิ่งที่สถานศึกษาปฏิบัติแตกต่างกัน ประชาชนไม่รัก ไม่ผูกพัน และไม่รู้สึกรว่าต้องรับผิดชอบต่อสถานศึกษาเช่นเดียวกับสถานศึกษาก็ไม่ได้ให้ความสำคัญกับชุมชนมากนัก สถานศึกษาจัดการศึกษาตามนโยบายของรัฐเป็นหลัก โดยไม่คำนึงถึงความต้องการของประชาชน สาระในการจัดการศึกษาก็ไม่ได้ปลูกฝังให้ผู้เรียนรู้สึกรักผูกพันและภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน

สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดผลกระทบตามมาอีกมากมายเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว จำเป็นต้องส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับสถานศึกษาให้มากขึ้นการส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับสถานศึกษา หมายถึง การสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชน องค์กรท้องถิ่น องค์กรของรัฐ และองค์กรเอกชนที่แวดล้อมสถานศึกษาได้เข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบ การดำเนินงานของสถานศึกษา รวมถึงการมีส่วนร่วมสนับสนุนการดำเนินงาน การร่วมทำ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมกำกับติดตามตรวจสอบและร่วมรับผลอันเกิดจากการดำเนินงานร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและชุมชน

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2545: 7-8) กล่าวว่า การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศท้องถิ่นเป็นรากฐานของประเทศ ดังนั้นหากจะพัฒนาประเทศด้วยการศึกษาจึงจำเป็นต้องพัฒนาท้องถิ่นด้วยการศึกษาเป็นเบื้องต้น การศึกษาจำเป็นต้องสนองตอบความต้องการของประเทศ ขณะเดียวกันก็จำเป็นต้องสนองตอบความต้องการของท้องถิ่นด้วยแต่ละท้องถิ่นอาจมีความต้องการที่คล้ายกันหรือแตกต่างกันบ้าง ดังนั้นถ้ารัฐมุ่งจัดการศึกษาสนองความต้องการของรัฐมากเกินไปก็จะละเลยท้องถิ่นหรือถ้าท้องถิ่นต้องการจัดการศึกษาสนองความต้องการของท้องถิ่นมากเกินไปจนขาดการตระหนักถึงความต้องการของรัฐ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องหาวิธีการ ในการจัดการศึกษาเพื่อสนองตอบความต้องการของแต่ละท้องถิ่นให้ได้และขณะเดียวกันก็ต้องสนองตอบนโยบายและความต้องการของรัฐด้วย

จากการพัฒนาท้องถิ่นทั้ง 2 แนวคิด แนวคิดแรกให้เริ่มที่พัฒนาสถานศึกษาแล้วนำความเข้มแข็งของสถานศึกษาไปพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น อีกแนวคิดคือพัฒนาชุมชนก่อน เมื่อชุมชนและท้องถิ่นเข้มแข็งแล้วก็พัฒนาส่วนต่างๆ ของชุมชนซึ่งรวมไปถึงสถานศึกษาด้วย โดยใช้หลักการสำคัญในการจัดการศึกษาดังนี้

1. การกระจายอำนาจ หน้าที่ความรับผิดชอบไปให้สถานศึกษาเพราะสถานศึกษาดังอยู่ในท้องถิ่นย่อมทราบความต้องการของท้องถิ่นด้วย
2. การมีส่วนร่วม ให้ผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholders) ของการจัดการศึกษาจำเป็นต้องเข้ามามีส่วนร่วม โดยการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบและร่วมประเมินผล ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้แก่ ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและสถาบัน ทางสังคมอื่นๆ การมีส่วนร่วมที่ดีควรกระทำในลักษณะการเป็นหุ้นส่วน (Partnership)
3. ความโปร่งใส (Transparency) มีความสุจริตและความเป็นธรรม
4. ความสามารถที่จะตรวจสอบได้ (Accountability) สามารถอธิบายสิ่งที่เราทำได้ ซึ่งจะนำไปสู่ความน่าเชื่อถือและความศรัทธา
5. การคาดคะเนอนาคต สิ่งที่ทำไปในการบริหารจัดการจะต้องคาดคะเนได้ว่าจะเกิดผลลัพธ์อย่างไร จะมีปัญหาอุปสรรคอย่างไร สิ่งใดก็ตามที่สามารถคาดคะเนได้ก็จะลดความเสี่ยงลงได้

6. ความเสมอภาค ที่สำคัญคือความเสมอภาคในโอกาสที่จะได้รับการศึกษา การลงทุนทางการศึกษา คุณภาพของการศึกษาที่จะได้รับ แต่สิ่งที่ต้องตระหนักเกี่ยวกับความเสมอภาค ก็ เมื่อเกิดความเสมอภาคอย่างหนึ่ง มักจะก่อให้เกิดความไม่เสมอภาคอีกอย่างหนึ่ง

ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล เสนอโดย ฟิชเบินและอิจเซน (Fishbein; & Ajzen. 1981: 5) เป็นทฤษฎีที่มีฐานคติ (Assumption) ว่า มนุษย์เป็นผู้มีเหตุผลและใช้ข้อมูลที่มีอยู่อย่างเป็นระบบ มนุษย์พิจารณาผลที่เกิดจากการกระทำของตนก่อนตัดสินใจกระทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งเสมอ พฤติกรรมส่วนมากของบุคคลนั้น จึงขึ้นอยู่กับภายใต้การควบคุมของเจตนาของบุคคล ดังนั้น เจตนาเชิงพฤติกรรมหรือความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมของบุคคลจึงเป็นตัวกำหนดที่ใกล้ชิดกับการกระทำ

รูปแบบเพื่อใช้ทำนายความตั้งใจที่กระทำพฤติกรรม ได้แก่ ทศนคติและความเชื่อเชิงปทัสถาน (Normative beliefs) ตัวแปรในรูปแบบของเขাপระกอบไปด้วยทศนคติต่อพฤติกรรม ความเชื่อเชิงปทัสถานเกี่ยวกับการกระทำและแรงจูงใจที่จะกระทำตามความเชื่อนั้น ดังนั้น ตัวกำหนดความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมในรูปแบบนี้จึงประกอบด้วยปัจจัยเกี่ยวกับทศนคติ (Attitude factors) และปัจจัยเกี่ยวกับปทัสถาน (Normative factors) (Albrecht; others. 1980: 219)

การกระทำของบุคคลนั้นจะเนื่องมาจากความตั้งใจ และยังได้รับอิทธิพลมาจากปัจจัยเกี่ยวกับทศนคติ ความเชื่อเชิงปทัสถานและแรงจูงใจ (Gergen; & Gergen. 1981: 195 – 197) ดังต่อไปนี้คือ

1. ทศนคติ สิ่งที่บุคคลตั้งใจจะกระทำนั้น ขึ้นอยู่กับทศนคติที่เกี่ยวกับสิ่งนั้นๆ อย่างไรก็ตาม ทศนคติดังกล่าวยังขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นๆ อีกคือ 1) การคาดหวังเกี่ยวกับผลลัพธ์ (Expectation of outcome) 2) คุณค่าของผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Value of the expected outcome) โดยปกติแล้ว คนส่วนใหญ่จะมีความคาดหวังที่แตกต่างกัน ความคาดหวังแต่ละอย่างก็มีระดับคุณค่าที่แตกต่างกัน ดังนั้น ทศนคติจึงเป็นผลรวมของความคาดหวังแต่ละอย่าง ซึ่งให้น้ำหนักตามคุณค่าของความคาดหวังนั้นๆ

2. ความเชื่อถือเชิงปทัสถาน สิ่งที่บุคคลตั้งใจจะทำนั้น นอกจากขึ้นอยู่กับทศนคติแล้ว ยังขึ้นอยู่กับความเชื่อถือเชิงปทัสถานที่ว่า คนอื่นๆ คิดอย่างไรเกี่ยวกับสิ่งเขาจะทำ

3. แรงจูงใจให้ปฏิบัติตาม (Motivation to comply) ได้รับอิทธิพลจากระดับของการจูงใจให้บุคคลปฏิบัติตามความรู้สึกของบุคคลอื่นๆ

โดยสรุปแล้ว รูปแบบของ ฟิชเบินและอิจเซน (Fishbein; & Ajzen. 1981: 5) นี้แสดงให้เห็นว่า ความตั้งใจที่เข้าไปมีส่วนร่วมขึ้นอยู่กับทศนคติ บวกกับ ผลรวมของความเชื่อเกี่ยวกับการคาดหวังของบุคคลอื่นๆ ที่ให้น้ำหนักตามตามแรงจูงใจให้ปฏิบัติตามความเชื่อนั้น หรืออาจพูดได้ว่า บุคคลจะทำพฤติกรรมอย่างไร ในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งขึ้นอยู่กับทศนคติและแรงกดดันทางสังคม (Social pressure)

เอปสไตน์และคณะ (Epstein; others. 1997: 71 – 78) และเอปสไตน์ (Epstein. 1995: 701 – 712) ได้เสนอทฤษฎีเพื่ออธิบายการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ด้วยทฤษฎี

ขอบเขตทับซ้อนของอิทธิพล (Overlapping Spheres of Influence Theory) โดยมีแนวคิดหลักดังนี้ คือ หากมุมมองของนักการศึกษา มองเด็กว่าเป็น “นักเรียน” นักศึกษานั้นก็จะมองครอบครัวแตกต่างหากจากโรงเรียน นั่นคือ ครอบครัวก็จะถูกคาดหวังให้ทำหน้าที่ไปตามลำพังและทิ้งหน้าที่การจัดการศึกษาของเด็กไว้ให้โรงเรียน แต่หากนักศึกษามีมุมมองว่านักเรียนเป็น “เด็ก” นักศึกษานั้นก็จะมองทั้งครอบครัวและชุมชนเป็นเสมือนหุ้นส่วน (Partners) กับโรงเรียนในการจัดการศึกษาและพัฒนาเด็ก ความเป็นหุ้นส่วนจะตระหนักถึงการแบ่งปันความสนใจ ความรับผิดชอบ เพื่อเด็ก และจะทำงานร่วมกัน ริเริ่มโครงการที่ดีกว่าเดิม และโอกาสต่างๆ เพื่อเด็ก และความสำเร็จของความเป็นหุ้นส่วนกันนี้ก็คือ “การดูแล (Care) เด็ก” ซึ่งเป็นแนวคิดหลักพื้นฐาน

เมื่อผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาถึงขนาดเป็นหุ้นส่วนกับโรงเรียนแล้ว ผู้บริหารโรงเรียนและครูจะริเริ่มบรรยายภาพ “โรงเรียนเสมือนครอบครัว” (Family – like school) มากขึ้นๆ โรงเรียนเสมือนครอบครัวจะต้อนรับทุกๆ ครอบครัว โรงเรียนเสมือนครอบครัวจะกระตุ้นเตือนความเป็นปัจเจกบุคคลของเด็กแต่ละคนและทำให้เด็กแต่ละคนรู้สึกว่าเป็นคนพิเศษ

ในทำนองเดียวกัน ความเป็นหุ้นส่วนนี้ ผู้ปกครองก็จะริเริ่มบรรยายภาพ “ครอบครัวเสมือนโรงเรียน” (School – like family) ครอบครัวเสมือนโรงเรียนจะกระตุ้นให้เด็กแต่ละคนตระหนักว่าตนเป็นนักเรียน ครอบครัวจะเสริมแรงความสำคัญของโรงเรียน การบ้านและกิจกรรม ซึ่งสร้างทักษะ ความรู้สึกสำเร็จ ให้เด็ก ชุมชนรวมถึงกลุ่มของผู้ปกครองจะทำงานร่วมกัน ริเริ่มโอกาสการเรียนรู้เสมือนโรงเรียน เหตุการณ์ โครงการ ซึ่งเสริมแรง กระตุ้นเตือน ให้รางวัลนักเรียน ที่พัฒนาก้าวหน้าด้วยดี มีความคิดริเริ่ม เสียสละ ทำดี ชุมชนก็จะริเริ่มบรรยายภาพ “ชุมชนเสมือนครอบครัว” (Family – like community) จัดตั้งบริการ เหตุการณ์เพื่อสนับสนุนเด็ก ครอบครัวจะมีจิตใจให้ชุมชน (Community – minded families) นักเรียนจะช่วยเพื่อนบ้านของเขาและครอบครัวอื่นๆ แนวคิดโรงเรียนชุมชนก็จะเกิดขึ้น เกิดโครงการบริการเพื่อเด็ก ผู้ปกครอง และคนอื่นๆ ตลอดเวลา ทั้ง ก่อน ระหว่าง และหลังจาก เวลาทำการปกติของโรงเรียน โรงเรียนและชุมชนก็จะพูดคุยถึงโครงการและบริการที่เป็น มิตรกับครอบครัว (Family friendly) เมื่อแนวคิดทั้งหมดนี้รวมเข้าด้วยกัน ก็จะเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Learning communities) หรือ ชุมชนแห่งความดูแล (Care communities) คำต่างๆ เหล่านี้ประกอบกันขึ้นเป็นทฤษฎีขอบเขตทับซ้อนของอิทธิพล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชีระ บุญเจริญ (2545: 126 – 127) ที่ว่า ผู้ปกครอง / ครอบครัว ครู / สถานศึกษา และชุมชน / สังคม เป็นองค์ประกอบ 3 ประการที่มีอิทธิพลต่อเด็ก และทำให้เด็กนักเรียนมีคุณภาพ

สรุปได้ว่า แนวคิดการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา คือ การที่โรงเรียนได้เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมจะช่วยให้สถานศึกษาสามารถกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และวิธีการได้ สอดคล้องกับความต้องการและเหมาะสมกับสภาพของชุมชน ชุมชนก็ได้การศึกษาที่ตรงความต้องการ

ของตนเองยิ่งขึ้น การได้ร่วมทำงานกับสถานศึกษา ทำให้ได้แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดการพัฒนาร่วมกันทั้ง 2 ฝ่าย และเกิดความผูกพันในลักษณะการเป็นหุ้นส่วน (Partnership)

4.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

ทัศนา แสงศักดิ์ (2539: 15 – 16) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่าการมีส่วนร่วมเป็นเรื่องของความเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ และความรู้สึกนึกคิดของแต่ละคนที่มีต่อกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งของกลุ่ม หรือเป็นแรงกระตุ้นที่ช่วยทำให้มีความสำเร็จ ซึ่งเป็นเป้าหมายของกลุ่มหรือเป็นความรับผิดชอบต่อกิจกรรมร่วมกัน ด้วยการเข้าไปเกี่ยวข้อง (Involvement) การช่วยเหลือ (Contribution) และร่วมรับผิดชอบ (Responsibility) การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกัน 3 ลักษณะ คือ เป็นการให้การช่วยเหลือ เป็นการให้อำนาจและเป็นงานขององค์กร โดยย้าถึงความสำคัญของการให้อำนาจว่าเป็นความหมายของการมีส่วนร่วม การให้อำนาจเป็นการเพิ่มหรือพัฒนาทักษะหรือขีดความสามารถในการบริหาร การมีส่วนร่วมจึงมีความสัมพันธ์กับการให้อำนาจ องค์กรเป็นปัจจัยพื้นฐานของการให้อำนาจ และเป็นรากฐานสำคัญของการให้ความช่วยเหลือด้วย ดังนั้น การช่วยเหลือการให้อำนาจและงานขององค์กร จึงมีความเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม นอกจากนี้การมีส่วนร่วมยังเป็นพื้นฐานของกิจกรรมทุกกิจกรรม กระบวนการตัดสินใจของกลุ่มจะเกิดจากการมีส่วนร่วม นอกจากนี้การมีส่วนร่วมยังเป็นพื้นฐานของกิจกรรมทุกกิจกรรม กระบวนการตัดสินใจของกลุ่มจะเกิดจากการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม การมีส่วนร่วมในการบริหารจะทำให้การบริหารเปิดกว้างมีอิสระ ทำให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหาร อันเป็นวิถีทางในการขยายอิทธิพลของสายบังคับบัญชา และลงไปสู่ระดับปฏิบัติในองค์กร ซึ่งปัจจัยของการมีส่วนร่วมมี 4 ประการ คือ

1. เป็นความพยายามที่เกี่ยวข้องกับทางจิตใจและความรู้สึก
2. เป็นการกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือ
3. เป็นการให้บุคลากรรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงาน
4. เป็นการพัฒนาการมีส่วนร่วม ซึ่งคำนึงความสมดุลระหว่างการมีส่วนร่วมอย่างไม่แท้จริงกับการมีส่วนร่วมมากเกินไป

อาคม ตรีเจริญ (2539: 11) และประพันธ์ ตรีบุบผา (2539: 30) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมสอดคล้องกัน การดำเนินกิจกรรมในชุมชน วางโครงการ ร่วมปฏิบัติในรูปของการเสียสละ แรงงานเสียสละเวลาและการบริจาคโดยตรง หรือผ่านองค์กรในชุมชน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของชุมชน โดยมีการนำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์

พิมพ์ ตามี (2540: 18) กล่าวถึง บทบาทของผู้ปกครองในการพัฒนาเด็กประถมศึกษา ดังนี้ การให้ความร่วมมือสนับสนุนโรงเรียน เช่น ผู้ปกครองจะเป็นผู้ให้ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้การสนับสนุนด้านการเงิน หรือแรงงานให้ความร่วมมือโดยเป็นคณะกรรมการเป็น

วิทยาการให้ความรู้ช่วยเหลือด้านการสอนและช่วยประชาสัมพันธ์กิจการของโรงเรียน ช่วยดูแลความประพฤติของเด็กร่วมกับโรงเรียน เป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต

อาร์นสไตน์ (ชูชาติ พ่วงสมจิตต์, 2541: 18; อ้างอิงจาก Arnstein S.R. (1969). *Journal of American Institute of Planners*. P. 216) ได้เสนอความคิดเห็นว่า การมีส่วนร่วมจะมีลักษณะมากน้อยเพียงใด ให้พิจารณาว่าผู้นำเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปร่วมในการใช้อำนาจและมีบทบาทในการควบคุมได้เท่าใด ซึ่งเป็นข้อบ่งบอกถึงภาวะผู้นำที่เป็นประชาธิปไตย (Democratic Leadership) ว่ามีสูงหรือต่ำ อาร์นสไตน์ได้ใช้อำนาจการตัดสินใจเป็นเกณฑ์ในการบ่งบอกการมีส่วนร่วมโดยสรุปเป็นขั้นบันได (Participation Ladder) 8 ขั้น และจัดได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมเทียม หรือไม่มีส่วนร่วม
2. การมีส่วนร่วมแบบพอเป็นพิธี หรือร่วมเป็นบางส่วน
3. การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง คือ มีอำนาจและบทบาทมาก

โอกเลย์ (Ookley, 1991: 8 – 9) ให้ความเห็นว่า การมีส่วนร่วมหมายถึง การดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกัน 3 ลักษณะต่อไปนี้คือ 1) เป็นการให้การช่วยเหลือ 2) เป็นการให้อำนาจ และ 3) เป็นงานขององค์กร โดยย้ำความสำคัญของการให้อำนาจว่าหมายถึงการมีส่วนร่วม การให้อำนาจเป็นการเพิ่มหรือพัฒนาทักษะ จิตความสามารถในการบริหาร การมีส่วนร่วมจึงมีความสัมพันธ์กับการให้อำนาจขององค์กร เป็นปัจจัยพื้นฐานของการให้อำนาจ และมักจะเป็นรากฐานสำคัญของการให้ความช่วยเหลือด้วย ดังนั้น การช่วยเหลือ การให้อำนาจและงานขององค์กรจึงมีความเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม

กูสตาโว (Gustavo, 1992: 4) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมนั้นโดยปกติทั่วไปเป็นที่เข้าใจกันว่าเป็นการเข้าไปมีหน้าที่หรือมีส่วนรับผิดชอบในบางสิ่งบางอย่างต่อมา ความหมายของการมีส่วนร่วมมีความชัดเจนและลึกซึ้งไปกว่าเพียงการมีส่วนรับผิดชอบ เมื่อการมีส่วนร่วมนี้เชื่อมโยงไปสู่กระบวนการในการเข้าไปมีส่วนรับผิดชอบของแต่ละบุคคล หรือกระบวนการในการเปลี่ยนแปลงในภาพรวม

จากแนวคิดที่นำเสนอให้เห็นว่า มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้แตกต่างกันบ้าง แต่โดยแก่นแท้แล้วมีลักษณะร่วมกันพอจะสรุปความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การที่บุคคลได้มีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นพิจารณาตัดสินใจ การวางแผน การร่วมปฏิบัติงาน การติดตามและประเมินผลเกี่ยวกับการจัดการศึกษา หรือ การเรียนรู้ของลูกหลานหรือเด็กในอุปการะของตนกับโรงเรียน

4.2 นโยบายรัฐที่สนับสนุนการมีส่วนร่วม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญที่ร่างโดยความต้องการของประชาชนทั่วประเทศ ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาไว้ดังนี้

มาตราที่ 81 รัฐต้องจัดการศึกษาและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจ

และสังคม สร้างเสริมความรู้ปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยศิลปวิทยาการต่างๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครูและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปและวัฒนธรรม ของชาติ

มาตราที่ 289 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีหน้าที่บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

องค์การการปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรมและฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐแต่ ต้องไม่ขัดต่อมาตรา 43 และมาตร 81 ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้บัญญัติให้รัฐจะต้องเห็นความสำคัญของชุมชนและส่งเสริมให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและจากรัฐธรรมนูญทำให้เกิดพระราชบัญญัติการศึกษา มุ่งให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ในการประกันคุณภาพการศึกษานั้นยังมีมาตรฐานหลายข้อที่มุ่งเน้นในเรื่องของการให้ผู้ปกครองหรือชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วม

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กำหนดสาระที่เกี่ยวกับการศึกษาไว้ในมาตรา 43 และมาตรา 81 จากสาระในรัฐธรรมนูญดังกล่าวนำไปสู่การจัดทำพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งได้เน้นในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาและการพัฒนา หลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและผู้เรียน เช่น

มาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้

- (1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน
- (2) ในสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
- (3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 9 การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้

- (1) มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ
- (2) มีการกระจายอำนาจไปสู่พื้นที่เขตการศึกษา สถานศึกษาและองค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่น
- (3) มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและ ประเภทการศึกษา
- (4) มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาและ การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

(5) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา

(6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

มาตรา 11 บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับตามมาตรา 17 และตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนให้ได้รับการศึกษา นอกเหนือจากการศึกษาภาคบังคับ ความพร้อมของครอบครัว

มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษา อบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนา ชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการเปลี่ยนแปลง ประสิทธิภาพการพัฒนาระหว่างชุมชน

มาตรา 57 ในหน่วยงานทางการศึกษาระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยนำประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าว มาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาและยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา

มาตรฐานการศึกษา

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 6 มาตรา 48 ได้กำหนดไว้ว่า “ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร การศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา คือให้สถานศึกษาจัด แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงหลักและครอบคลุมในเรื่องต่อไปนี้

1. เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่ใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและความจำเป็นอย่างเป็นระบบและมีแผนปฏิบัติการประจำปีรองรับ
2. กำหนดวิสัยทัศน์ การกิจ เป้าหมายและสภาพความสำเร็จของการพัฒนาไปอย่างต่อเนื่อง ชัดเจนและเป็นรูปธรรม
3. กำหนดวิธีดำเนินงานที่มีหลักวิชาหรือผลการวิจัยหรือข้อมูลเชิงประจักษ์ที่อ้างอิงได้ให้ ครอบคลุมการพัฒนาด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ การวัด และการประเมินผล การพัฒนาบุคลากรและการบริหารจัดการ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้
4. กำหนดแห่งวิทยาการภายนอกที่ให้การสนับสนุนทางวิชาการ

5. กำหนดบทบาทหน้าที่ให้บุคลากรของสถานศึกษาทุกคนรวมทั้งผู้เรียนรับผิดชอบและดำเนินงานตามที่กำหนดงานตามที่กำหนดไว้อย่างประสิทธิภาพ

6. กำหนดบทบาทหน้าที่และแนวทางให้บิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคลากรในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ในการประกันคุณภาพเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกนั้น สถานศึกษาจำเป็นต้องดำเนินการตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ซึ่งมีมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมคือ

มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความมีส่วนร่วมและความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา

ตัวบ่งชี้ (Indicator)

1. ผู้บริหารและครูสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในการร่วมกันจัดการศึกษา
2. การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจให้บุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนเห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาร่วมกัน

3. มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาต่อชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

4. ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษา

5. มีส่วนส่งเสริม สนับสนุน ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องดำเนินชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี (BSG)

มาตรฐานที่ 17 มีการจัดกระบวนการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น

ตัวบ่งชี้ (Indicator)

1. มีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของผู้เรียน/ท้องถิ่น และการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคม ให้สามารถเชื่อมโยงแก้ปัญหาท้องถิ่นได้และนำไปปฏิบัติได้จริง

มาตรฐานที่ 27 ชุมชน / ผู้ปกครองมีศักยภาพในการสนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษา

ตัวบ่งชี้ (Indicator)

1. ผู้บริหารแน่วแน่ในอุดมการณ์และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีตามแบบอย่างวิถีจิตของนักบุญหลุยส์ มารี

2. บุคลากรแน่วแน่ในอุดมการณ์ และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีตามแบบอย่างวิถีจิตของนักบุญหลุยส์ มารี

3. สถานศึกษามีการบริหารและดำเนินงานตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลฯ

4. สถานศึกษามีส่วนร่วมในเครือข่ายการทำงานใดๆ กับสถาบัน คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการต่างๆของมูลนิธิฯ

5. สถานศึกษามีการประสานความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน ศิษย์เก่า องค์กรอื่นๆ อย่างเหมาะสมและทั่วถึง

โรงเรียนสารสาสน์พิทยาสรรพ์ ได้จัดทำมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน โดยมีมาตรฐานและตัวบ่งชี้ สอดคล้องมาตรฐานของสำนักงานรับรองและประเมินคุณภาพ โดยมีการเพิ่มเติมมาตรฐานและตัวบ่งชี้ เป็นจุดเน้นและเอกลักษณ์ของการศึกษาโรงเรียนในเครือสารสาสน์ มีการตั้งคณะกรรมการตรวจสอบมาตรฐาน ของโรงเรียนในเครือสารสาสน์ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการเตรียมรับการตรวจสอบ สำนักงานรับรองและประเมินคุณภาพ (สมศ.)

4.3 หลักการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน

การจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ในปัจจุบันหลังจากที่ได้มีนโยบายปฏิรูปการศึกษา ซึ่ง กระทรวงศึกษาธิการ ได้ถูกเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ระบบโครงสร้างใหม่ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหาร ราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ซึ่ง เป็นหน่วยงานที่คอยกำกับดูแลโรงเรียนเอกชน นั้น คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2545 อนุมัติให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเป็นหน่วยงานที่มีฐานะเทียบเท่ากรม สังกัดสำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล สำหรับเป็นหน่วยงานกลางในการส่งเสริมและ ประสานงานการศึกษาเอกชนในระดับประเทศ รวมทั้งได้เปลี่ยนชื่อเป็นสำนักบริหารงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยตามกฎหมายกระทรวง เรื่อง การแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง ศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ลงวันที่ 7 กรกฎาคม 2547 ให้สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษา เอกชน มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546: 61-62)

1. เป็นหน่วยงานในการส่งเสริม และประสานงานการศึกษาเอกชน และดำเนินการให้มีการ ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาเอกชน

2. เสนอนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาการศึกษาเอกชน กำหนดกฎระเบียบและเกณฑ์ มาตรฐานกลางในการจัดการศึกษาเอกชน รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ การประกันคุณภาพ การวิจัยและพัฒนาเพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษาเอกชน

3. ดำเนินการเกี่ยวกับกองทุนการศึกษาเอกชน การอุดหนุนการศึกษาเอกชนการคุ้มครองการ ทำงาน สิทธิประโยชน์ของครูบุคลากรทางการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเอกชน

4. เป็นศูนย์ส่งเสริมสนับสนุนข้อมูล และทะเบียนกลางทางการศึกษาเอกชนตลอดจนติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาเอกชน

5. ปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับ มอบหมาย

ซึ่งตามโครงสร้างใหม่นี้ ในส่วนภูมิภาคมีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ รวมถึงดำเนินการในส่วนของการศึกษาเอกชนด้วย

จะเห็นได้ว่า ตามโครงสร้างการบริหารจัดการของกระทรวงศึกษาธิการ ที่เปลี่ยนแปลงใหม่นี้ ทำให้หน่วยงานในส่วนกลางต้องลดบทบาทลง เหลือเพียงแค่คอยส่งเสริมสนับสนุน และประสานการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายเท่านั้น โดยที่ การบริหารงานด้านวิชาการ หรือการจัดการเรียนการสอนจะมุ่งเน้นไปที่โรงเรียนเป็นหลัก ดังนั้น โรงเรียนจึงมีอิสระที่จะบูรณาการด้านวิชาการหรือการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวาง นับว่าเป็นโอกาสดีสำหรับโรงเรียนเอกชนที่ต่อไปนี้จะมียุทธศาสตร์สำคัญต่อการจัดการศึกษาได้อย่างหลากหลาย สอดคล้องความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง

สำหรับแนวทางในการจัดการศึกษาเอกชน ยังใช้พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 ซึ่งเป็นกฎหมายหลักในการบริหาร โดยในมาตรา 15 ได้แบ่งโรงเรียนเอกชนออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 3)

1) โรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ หรือหลักสูตรที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการ และจัดเป็นรูปแบบการศึกษาในระบบโรงเรียน มี 2 ประเภท ได้แก่ ประเภทสามัญศึกษาทั่วไป (ก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา) ประเภทการกุศล ได้แก่ (โรงเรียนที่สำนักพระราชวังเป็นผู้รับใบอนุญาต โรงเรียนสงเคราะห์เด็กยากจนตามพระราชประสงค์ โรงเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์ และหรือพระราชูปถัมภ์ โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา โรงเรียนการศึกษาพิเศษ และโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์) และประเภทอาชีวศึกษา ได้แก่ (ปวช. และ ปวส.)

2) โรงเรียนที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ หรือหลักสูตรที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการ และจัดเป็นรูปแบบการศึกษา นอกโรงเรียน มี 7 ประเภท ได้แก่ การศึกษานอกโรงเรียน เฉพาะการ สอนศาสนา ส่งคำสอน กวดวิชา ศิลปศึกษา และอาชีวศึกษา

3) โรงเรียนที่จัดให้มีการศึกษาแก่บุคคลที่มีลักษณะพิเศษ หรือผิดปกติทางร่างกาย สติปัญญา หรือจิตใจที่จัดเป็นรูปแบบการศึกษาพิเศษ หรือโรงเรียนที่จัดให้มีการศึกษาแก่บุคคลผู้ยากไร้หรือผู้ที่เสียเปรียบทางการศึกษาในลักษณะต่าง ๆ ที่จัดเป็นรูปแบบการศึกษาสงเคราะห์

แม้ว่ากฎหมายหลักที่ใช้ในการบริหารจัดการ โรงเรียนเอกชน ยังไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งอยู่ระหว่างการปรับปรุงแก้ไขนั้น แต่เมื่อพิจารณาถึงภารกิจตามที่บัญญัติได้ในพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 เดิมแล้ว ก็จะเห็นได้ทันทีว่า ในส่วนของโรงเรียนเอกชนนั้น ยังมีบทบาทสำคัญต่อการจัดการศึกษาเหมือนเดิม กล่าวคือ โรงเรียนเอกชนสามารถที่จะจัดการศึกษาให้มีความหลากหลาย และครอบคลุมกิจกรรมการศึกษาต่าง ๆ ตามแนวทางของการจัดการศึกษาตลอดชีวิต (Lifelong Education) ซึ่งเป็นแนวคิดในภาพรวมของการศึกษาทั้งหมดที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างการศึกษาในระบบ (Formal Education) การศึกษานอกระบบ (Non-formal Education) และการศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) ที่จัดให้แก่บุคคล ทุกช่วงวัยเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตั้งแต่เกิดจนตาย

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 4 ได้ให้ความหมายของการศึกษาตลอดชีวิตไว้ว่า การศึกษาที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546: 2)

การศึกษาตลอดชีวิต เป็นแนวคิดของการจัดการศึกษาระบบหนึ่งที่มีความสำคัญ คือ การสืบทอดวัฒนธรรม ความเชื่อต่าง ๆ และความรู้จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง และการพัฒนาสังคม โดยสังคมได้จัดระบบให้การศึกษาทำหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะมีความสัมพันธ์กับธรรมชาติ การเรียนรู้ของมนุษย์ ที่มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งตามแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องการศึกษาตลอดชีวิต ได้มีการจัดระบบโครงสร้างของการศึกษา โดยมีการศึกษา 3 ระบบย่อย ประกอบกันจนเป็นระบบการจัดการศึกษาตลอดชีวิต ดังนี้

1. การศึกษาในระบบ (Formal Education) เป็นการศึกษาที่มีระบบแบบแผน วัตถุประสงค์ หลักสูตร วิธีการจัดการ กระบวนการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดผล และประเมินผลที่แน่นอนชัดเจน โดยมีจุดมุ่งหมายหลักที่จะพัฒนาเด็ก และเยาวชนให้มีคุณลักษณะที่พอเพียง และพร้อมที่จะทำหน้าที่ต่างๆ ให้สังคมในอนาคต

2. การศึกษานอกระบบ (Non-formal Education) เป็นการศึกษาที่จัดขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาความรู้ ความสามารถของคนให้เป็นพลังในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ การออกแบบหลักสูตร วิธีการเรียนการสอน การวัดผล และประเมินผลที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย วิธีการจัดการศึกษาจึงยืดหยุ่นปรับให้เหมาะสมกับผู้เรียน

3. การศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) เป็นการจัดสภาพแวดล้อม สถานการณ์ ปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ โดยมีรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย โดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ เป็นการเรียนรู้จากครอบครัว ชุมชน จากกระบวนการทางสังคม สื่อ และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ

แนวคิดของการจัดการศึกษาเพื่อให้เรียนรู้ในทุกช่วงวัยอย่างหลากหลาย เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในช่วงต่าง ๆ ของชีวิต ทั้งนี้ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเมือง การปกครอง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้มนุษย์ทุกคนต้องเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพื่อปรับตนเองให้ก้าวทันยุคกับกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งเป็นแนวโน้มการพัฒนาในปัจจุบัน

นอกจากนี้การศึกษาตลอดชีวิต ยังให้ความสำคัญกับผู้เรียนในฐานะที่เป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ โดยเชื่อว่ามนุษย์มีศักยภาพ มีความสามารถที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ มีอิสรภาพที่จะเลือกเนื้อหา รูปแบบ วิธีการในการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง ในการจัดการศึกษาตลอดชีวิตมีหลักการสำคัญ ดังนี้

1. หลักการบูรณาการ และความเชื่อมโยงอย่างต่อเนื่องของการศึกษาในระบบโรงเรียน นอกกรอบโรงเรียน และการศึกษาดำเนินชีวิต เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนสามารถศึกษาหาความรู้ได้ ตลอดชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย
2. หลักความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษา โดยส่งเสริมให้ประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมาย ได้มีโอกาสเลือกศึกษาหาความรู้ตามศักยภาพ และความต้องการของตน การศึกษาควรเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน ของประชาชนทุกคน
3. หลักการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจัดเนื้อหาและกระบวนการเรียน การสอนที่เหมาะสม กับพื้นฐาน และความสนใจของผู้เรียนของตนเองได้
4. หลักการศึกษาเพื่อชีวิต โดยเน้นการศึกษาที่บูรณาการการเรียนรู้เข้ากับวิถีชีวิตของผู้เรียน และสภาพชุมชน สามารถนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และความเป็นอยู่ของตน เป็นการ จัดการศึกษาที่กลมกลืนกับวิถีชีวิตของผู้เรียน
5. หลักการเรียนรู้เพื่อการคิดเป็นและแก้ปัญหาเป็น โดยส่งเสริมกระบวนการวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหา บนพื้นฐานของข้อมูลและเหตุผล
6. หลักการกระจายอำนาจ โดยให้ผู้เรียน ชุมชน และองค์กรท้องถิ่นมีส่วนร่วม เน้นการกินอำนาจ การจัดการศึกษาให้กับชุมชนและท้องถิ่น
7. หลักการความยืดหยุ่นและความหลากหลาย เพื่อมุ่งให้การศึกษามีประสิทธิภาพและตอบสนอง ต่อความต้องการด้านการเรียนรู้ของประชาชนอย่างกว้างขวาง

หลักการจัดการศึกษาตลอดชีวิต

นอกจากนี้ (สนอง โลหิตวิเศษ. 2550: 35) ได้สรุปในการจัดการศึกษาตลอดชีวิต มีหลักการ ที่สำคัญๆ ดังนี้

1. เป็นการศึกษาของคนทุกคนและทุกวัย เพื่อพัฒนาบุคคลในช่วงต่าง ๆ ของชีวิต ปรับตัว ให้ทันการเปลี่ยนแปลงดำรงชีวิตอย่างมีความสุข เป็นการเน้นในเรื่องความเสมอภาคของโอกาสทาง การศึกษา
2. เป็นกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต บูรณาการและเชื่อมโยงการเรียนรู้ในระบบโรงเรียน นอกกรอบโรงเรียน และตามอัธยาศัย
3. ทุกหน่วยงานในสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
4. รูปแบบยึดหลักความเสมอภาค ยืดหยุ่น หลากหลาย ปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ ตาม ความเหมาะสม และสนองความต้องการของผู้เรียน มียุทธศาสตร์ในการจัดทำได้หลาย ๆ วิธี หรือผสมผสาน บูรณาการ ใช้สื่อประเภทต่างๆ หรือ สื่อประสม เช่น เรียนจากผู้สอน วิทยุ โทรทัศน์ วีดิทัศน์ คอมพิวเตอร์ แบบเรียนสำเร็จรูป หนังสือพิมพ์ การประชุม การอบรม ฯลฯ ทั้งนี้เนื้อหาจะต้องสอดคล้องกับวิถีชีวิต ของคนนั้น ๆ

5. ระบบการจัดการศึกษาตลอดชีวิต จะมีการดำเนินการตั้งแต่ระดับชาติ ระดับภาค และระดับท้องถิ่น ที่ตั้งต้นนโยบาย จุดมุ่งหมาย กลุ่มเป้าหมาย รูปแบบการจัด การวางแผน โครงสร้างการจัดองค์กร การบริหารงานและการจัดการ ตลอดจนการจัดกิจกรรมที่ต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ หลักสูตรยุทธศาสตร์ในการเรียนรู้ สื่อ การวัดผล และการประเมินผล การกระจายอำนาจการมีส่วนร่วม ของชุมชนและองค์กรท้องถิ่น

6. ในการจัดการศึกษาตลอดชีวิตมีแนวทางที่สำคัญ ดังนี้

- 6.1 สามารถสนองความต้องการของบุคคล และสังคม
- 6.2 สร้างความสมดุลระหว่างโอกาสที่จะได้รับการศึกษา และความต้องการการศึกษา
- 6.3 ให้โอกาส และเสรีภาพแก่บุคคล ที่จะได้รับการตอบสนองในด้านเป้าหมาย ช่วงเวลา สถานที่ และอื่น ๆ ในการแสวงหาการศึกษาตลอดชีวิต
- 6.4 ชำรงและหล่อเลี้ยงความอยากรู้อยากเห็น และความพยายามส่วนบุคคล
- 6.5 กระตุ้นและสนับสนุนผู้เรียนให้เรียกร้องการบริการการศึกษาที่มีคุณภาพสูง
- 6.6 ส่งเสริมให้มีความเสมอภาค และยุติธรรม ใน โอกาสเข้าเรียนด้วยการจัดการในด้าน เวลา สถานที่ วิธีการ และอื่น ๆ

จะเห็นได้ว่าในการจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตนั้น มีหลักสำคัญพอสรุปได้ ดังนี้

1. ผู้เรียน จะเรียนจะต้องมีความเสมอภาคและโอกาสในการศึกษาตามความต้องการและความ สนใจอย่างเท่าเทียมกัน
2. ลักษณะการจัด จะต้องมีการบูรณาการเชื่อมโยงกิจกรรมการศึกษารูปแบบ ต่างๆ ให้ผู้เรียน ได้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและยาวนาน โดยมีการกระจายอำนาจให้หน่วยงานต่างๆ มีส่วนร่วมใน การจัดการศึกษาอย่างหลากหลาย
3. หลักสูตรและการสอน เนื้อหาสาระมีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับวิถีชีวิตความต้องการและ ความสนใจของผู้เรียนการจัดกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นหลัก

การศึกษาเอกชนที่สัมพันธ์กับการศึกษาตลอดชีวิตในอดีตถึงปัจจุบัน

การจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนได้มีบทบาทในการจัดการศึกษาของประเทศมาเป็นเวลา ช้านาน โดยเริ่มตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยที่เป็นยุคเริ่มต้นของการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) โดยมีการจัดในลักษณะบ้าน วัด และวัง เป็นศูนย์กลางในการจัดการศึกษา โดยมีพระหรือเจ้านายใน พระราชินิกุลเป็นผู้สอน ผู้เรียนจะมาจากตระกูล หรือครอบครัวขุนนาง ประชาชนได้รับการศึกษาที่จัด ในลักษณะดังกล่าวน้อยมาก การจัดการศึกษาของเอกชนดำเนินต่อเนื่องมาจนถึงสมัยกรุงรัตน โกสินทร์ และมีการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาเอกชนมากในหลายประการ เพื่อความชัดเจน

จึงได้แบ่งการพิจารณาออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะก่อนประกาศใช้พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ (พ.ศ. 2325 – 2461) และระยะหลังประกาศใช้พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ (พ.ศ. 2461 – ปัจจุบัน) ดังนี้

ระยะก่อนประกาศใช้พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ (พ.ศ. 2325 – 2461)

รัฐเปิดโอกาสโดยกระจายอำนาจให้โรงเรียนเอกชนดำเนินการจัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายลักษณะการจัดเป็นไปอย่างอิสระโดยไม่มีการควบคุมจนถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2411-2453) ได้มีการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาเอกชนขึ้นเป็นครั้งแรก ในโครงการศึกษาร.ศ. 117 (พ.ศ. 2441) คณะมิชชันนารีชาวอเมริกันได้จัดตั้งโรงเรียนเชลยศักดิ์ในบารุง และโรงเรียนเชลยศักดิ์นอกบารุงขึ้น เพื่อเผยแพร่วรรณคดีศาสนา มิได้มุ่งสอนภาษาหรือวิทยาการเท่านั้น ซึ่งรัฐจะควบคุมดูแลเฉพาะโรงเรียนเชลยศักดิ์ในบารุงเท่านั้น ต่อมารัฐได้เร่งให้มีการจัดตั้งโรงเรียนของรัฐ และสนับสนุนให้มีการจัดตั้งโรงเรียนเอกชนโดยคนไทยในปี พ.ศ. 2442 ได้มีการจัดตั้งโรงเรียนบารุงวิชาซึ่งเป็นโรงเรียนเอกชนแห่งแรกที่มีคนไทยเป็นเจ้าของต่อมาในต้นรัชสมัย พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โรงเรียนเชลยศักดิ์ได้เปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนบุคลลตามระเบียบการศึกษาสำหรับประเทศสยาม พ.ศ. 2454

ระยะหลังประกาศใช้พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ (พ.ศ. 2461 – ปัจจุบัน)

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระบรมราชโองการ ให้ตราพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ. 2461 ขึ้นเป็นฉบับแรก เพื่อควบคุมให้โรงเรียนเอกชนจัดการเรียนการสอนด้วยภาษาไทย และเน้นความจงรักภักดีต่อประเทศชาติ นอกจากนั้นในปี พ.ศ. 2464 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาฉบับแรก และต่อมารัฐได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ ฉบับที่ 2 ขึ้นในปี พ.ศ. 2479 โดยปรับปรุงให้มีรายละเอียดชัดเจนขึ้น

ต่อมารัฐได้ประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2503 และขยายการศึกษาภาคบังคับเป็น 7 ปี รัฐได้สนับสนุนให้เอกชนร่วมดำเนินการมากขึ้น ต่อมาในปี พ.ศ. 2515 ได้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนขึ้น และเรียก “โรงเรียนราษฎร์” ใหม่ว่า “โรงเรียนเอกชน” โดยตราเป็นพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 ขึ้นใช้บังคับจนถึงปัจจุบัน

การศึกษาระดับอุดมศึกษาช่วงปี พ.ศ. 2500 – 2510 เป็นทศวรรษแห่งการพัฒนามหาวิทยาลัยของรัฐ เอกชนได้รับอนุญาตให้จัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเพื่อรองรับความต้องการการศึกษาระดับสูงของประชาชน

เอกชนมีส่วนร่วมบุกเบิกการศึกษาในระบบ และมีบทบาทในการจัดการศึกษาควบคู่กับรัฐมาโดยตลอด แม้ว่าในช่วงแรกจะมุ่งเผยแพร่วรรณคดีเพียงอย่างเดียว แต่ต่อมาการศึกษาเอกชนก็มีบทบาทสำคัญหลายประการ เช่น บทบาทในการจัดการศึกษาในส่วนที่รัฐจัดไม่ได้ บทบาทในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของผู้ปกครอง บทบาทในการผลิตบัณฑิตในสาขาวิชาชีพต่างๆ บทบาทในการอำนวยความสะดวกให้ชุมชนได้มีโรงเรียนเอกชนใกล้บ้าน บทบาทการเป็นผู้นำในการนำวิทยาการ

และเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้มีคุณภาพมากขึ้น รวมทั้งยังร่วมสนับสนุนการศึกษาของรัฐในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีคุณภาพเท่าเทียมกับนานาชาติของประเทศ

ปัจจุบันรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้ให้ความสำคัญกับการศึกษา โดยได้บัญญัติสาระที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 43 และมาตรา 81 ว่า ...การจัดการศึกษาอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน... และรัฐต้องจัดการศึกษาอบรม และสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม... เพื่อให้ภาคเอกชนสามารถมีส่วนร่วมอย่างเสมอภาคในการจัดการศึกษาของประเทศ รวมทั้งเป็นโอกาสและทางเลือกในการศึกษาของประชาชน ได้อย่างมีคุณภาพทัดเทียมกับการพัฒนาประเทศ ได้อย่างแท้จริง

จะเห็นได้ว่า วิวัฒนาการของโรงเรียนเอกชนมีความสำคัญต่อการริเริ่มจัดการศึกษาเพื่อให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตมาตั้งแต่สมัยอดีต โดยในปัจจุบันก็ยังดำเนินการอยู่อย่างต่อเนื่อง

แนวทางส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตในโรงเรียนเอกชน

เป็นที่ทราบกันดีแล้วว่าการศึกษาคือชีวิต เป็นการศึกษาที่เกิดขึ้นจากการ บูรณาการเชื่อมโยงกันระหว่าง การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ให้คนทุกคน และทุกวัย ได้เรียนรู้ และพัฒนาอย่างต่อเนื่องทุกช่วงต่างๆ ของวัย โดยถือหลักในการจัดว่า จะต้องจัดได้อย่างกว้างขวาง ตามที่ผู้เรียนต้องการ และจัดได้อย่างต่อเนื่องยาวนาน เพื่อเป็นการเชื่อมโยงการจัดการศึกษาของสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในการส่งเสริมการศึกษาคือชีวิต ทั้ง 3 ระบบ ซึ่งมีแนวทางในการส่งเสริมให้โรงเรียนเอกชนพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีดังนี้

1. พัฒนาเพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพการจัดการศึกษาเอกชน ให้ความเป็นเลิศในทุกด้าน สามารถสร้างศรัทธา และประกันคุณภาพการจัดการศึกษาให้แก่ผู้รับบริการเป็นที่นิยมมากกว่าโรงเรียนรัฐบาล และส่งเสริมให้เอกชนลงทุนจัดการศึกษาเพิ่มขึ้นทุกระดับการศึกษาเพื่อความหลากหลาย

2. พัฒนาให้โรงเรียนเอกชนมีอิสระในการบริหารงาน และการจัดการโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาตามหลักการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา และสนับสนุนการดำเนินงานให้เป็นนิติบุคคลมากยิ่งขึ้น

3. ปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอน ให้เอื้อต่อการพัฒนาขีดความสามารถของผู้เรียนให้เต็มศักยภาพตามจุดมุ่งหมายของแต่ละระดับ และประเภทการศึกษา โดยมีพื้นฐานความรู้ความสามารถ และทักษะพื้นฐานที่ดี

4. พัฒนาคุณภาพผู้เรียน เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีฝีมือเข้าสู่ตลาดแรงงานและอุตสาหกรรม ให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม และสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี โดยอาศัยหลักการจัดที่กลมกลืนกับชีวิตผู้เรียนกับชีวิตผู้เรียน และการนำไปใช้

5. พัฒนาครูโรงเรียนเอกชน ในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีคุณภาพโดยเน้นผู้เรียนเป็นหลัก สร้างจิตสำนึกและความตระหนัก รวมทั้งส่งเสริมวิชาชีพครูเพื่อให้โรงเรียนเอกชนเป็นที่ยอมรับในสังคม

ในฐานะที่โรงเรียนเอกชนเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาตามแนวทางของการศึกษาตลอดชีวิต โดยที่สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ก็ถือว่าเป็นหน่วยงานที่ถือว่ามีความสำคัญต่อการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ชีวิตด้วยเช่นเดียวกัน โดยมีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต่าง ๆ เป็นผู้คอยประสานเชื่อมโยงนโยบายไปสู่การปฏิบัติจากส่วนกลางไปยัง โรงเรียน โดยในปัจจุบันหลังจากมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการบริหารงานของกระทรวงศึกษาธิการแล้วยังมีข้อจำกัดบางประการที่ทำให้การส่งเสริมการจัดการศึกษาเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตไม่เป็นไปตามความต้องการอย่างแท้จริง เนื่องจากมีกฎหมายระเบียบปฏิบัติมากและไม่เอื้อต่อการบริหารจัดการ และไม่สามารถปรับได้ทันกับการเปลี่ยนแปลง ขาดความคล่องตัวไม่สามารถสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง และเพื่อให้ประสบความสำเร็จและเป็นไปตามสิ่งที่มุ่งหวังไว้ ควรเร่งรัดในการพัฒนาหรือดำเนินการในเรื่องต่างๆ ดังนี้

1. พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ การเทียบโอนเทียบโอนกัน ทั้ง 2 ระบบ การวัดผล ประเมินผล การใช้เทคโนโลยี และการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ตลอดชีวิต
2. การปรับปรุงและพัฒนาองค์กร โดยให้มีคณะกรรมการในเขตพื้นที่การศึกษา และคณะกรรมการในโรงเรียนรับผิดชอบ
3. ประสานความร่วมมือโดยตั้งคณะกรรมการร่วมระหว่างรัฐ โรงเรียนเอกชน และสถานประกอบการเพื่อกำหนดแผนในการจัดการเรียนรู้
4. สร้างแรงจูงใจ เพื่อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาหรือเป็นแหล่งให้ความรู้ โดยให้คำตอบแทนลดหย่อนภาษี
5. รมรณรงค์ให้มีการพัฒนาหลักสูตร สื่อ เทคโนโลยี และการวิจัยในชั้นเรียน
6. ให้มีระบบการกำกับและติดตามประเมินผล
7. ให้มีการวิจัยค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาเอกชน

การบริหารจัดการด้านบุคคล และโรงเรียนให้มีคุณภาพ การสร้างแรงจูงใจให้เอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท การส่งเสริมการลงทุนทางการศึกษาให้สอดคล้องกับกระแสโลกาภิวัตน์ การเสริมสร้างความอิสระ คล่องตัวในการบริหาร จัดการ และเพื่อให้บรรลุตามสิ่งที่มุ่งหวังไว้ จึงควรดำเนินการในเรื่องต่างๆ ดังนี้

1. ปรับบทบาทขององค์กรที่ดูแลการศึกษาเอกชน ให้สามารถทำหน้าที่ส่งเสริมการลงทุนทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2. พัฒนาศักยภาพด้านการส่งเสริม และลงทุนประกันคุณภาพให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นสำคัญ

3. พัฒนาโรงเรียนเอกชนให้มีการบริหารในรูปแบบของกรรมการ

4. แก้ไขระเบียบกฎหมายให้เอื้อต่อการลงทุน

5. ประสานขอความร่วมมือกับองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมและพัฒนาโรงเรียนในด้านต่างๆ เช่น การปรับโครงสร้างอัตราเงินเดือนครู และกำหนดรูปแบบของการจัดสวัสดิการของบุคลากรทางการศึกษา

การพัฒนา ระบบ กลไก ขององค์กรรัฐ องค์กรเอกชน และชุมชนที่เกี่ยวข้องให้เอื้อต่อการจัดการศึกษา และผู้ที่เลือกเรียนใน โรงเรียนเอกชน เป็นการเสริมสร้างประสิทธิภาพการดำเนินงานของ องค์กรของรัฐที่ดูแลการจัดการศึกษาเอกชน การเสริมสร้างสมรรถนะขององค์กรรัฐที่ดูแลการจัดการศึกษาเอกชนให้มีบทบาทในการส่งเสริมการลงทุน และพัฒนาการศึกษาเอกชนรวมทั้งผลักดันให้ สมาคมองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเอกชนเร่งสร้างเครือข่ายการดำเนินงานให้เกิดประโยชน์ต่อ การศึกษาเอกชนโดยรวม และเพื่อให้บรรลุตามสิ่งที่คาดหวังจึงควรดำเนินการ ดังนี้

1. จัดทำแผนพัฒนาศักยภาพ และดำเนินการพัฒนาศักยภาพให้มีความรู้ ความสามารถ เป็น ผู้นำในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาเอกชนได้อย่างแท้จริง รวมทั้งเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึกในการบริหาร และมีวัฒนธรรมในการทำงานเป็นทีม

2. จัดตั้งระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาเอกชน โดยจัดให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบ โดยตรง ซึ่งบริหารจัดการแบบมืออาชีพ โดยผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารเครือข่าย และมีทีมงานที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง สามารถให้บริการข้อมูลสารสนเทศได้อย่างถูกต้อง ทันท่วงที รวดเร็ว

3. แก้ไขปรับปรุงกฎ ระเบียบ ปฏิบัติต่างๆ ให้เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ ส่งเสริมการลงทุน และมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน เป็นที่เข้าใจของผู้ปฏิบัติและผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งลดขั้นตอน ของกระบวนการทำงานให้รวดเร็วขึ้น

4. สนับสนุนให้มีการวิจัยและพัฒนา เกี่ยวกับการศึกษาเอกชนอย่างกว้างขวาง และมีประสิทธิภาพ

5. ประสานความร่วมมือ และปรับบทบาทของหน่วยงานให้สามารถสนับสนุนการดำเนินงาน ของหน่วยงานระดับปฏิบัติ มีการประสานแผนงานอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งพัฒนาระบบการบริหาร จัดการภายในให้มีคุณลักษณะมุ่งผลสัมฤทธิ์

6. การประสานงาน เพื่อให้การเสริมสมรรถนะขององค์กร เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เช่น มหาวิทยาลัยให้มีส่วนร่วมในการบริหาร การพัฒนา บุคลากร การนิเทศงานวิจัย และการประสานงานโรงเรียนเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยง เครือข่ายและแลกเปลี่ยนข้อมูล

สิ่งต่างๆ ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้เป็นแนวทางสำหรับการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลง ในการจัดการศึกษา เพื่อนำไปสู่แนวทางของการจัดการศึกษาตลอดชีวิตตามเจตนารมณ์ของ พ. ร. บ. การศึกษาแห่งชาติ อย่างไรก็ตามในการส่งเสริมการจัดการศึกษาต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตนั้น ซึ่งทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จะต้องร่วมมือกันในการระดมสรรพกำลังภายใต้ความไม่พร้อมของกฎหมายที่เป็นกุญแจสำคัญในการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต สิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารจัดการ คือ สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนไม่มีบุคลากร และหน่วยงานในพื้นที่ตามสายงานการบังคับบัญชา ดังนั้น ในการบริหารงานการศึกษาเอกชนควรมีการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการศึกษาเอกชน พ.ศ. 2525 และกำหนดกรอบงานใหม่ให้ชัดเจน ซึ่งหากมีการดำเนินการตามภารกิจที่กำหนดไว้ในกฎหมายแล้ว เอกชนก็จะเป็นกำลังสำคัญในการส่งเสริมการศึกษาให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้เป็นอย่างดี

การสังเคราะห์แนวคิดการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับโรงเรียนเอกชนในอนาคต

ในการพัฒนาการศึกษาจะต้องให้ความสำคัญกับความเชื่อที่ว่าการศึกษาเป็นกระบวนการ ที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่างๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต และยังเป็นรากฐานสำคัญที่สุดประการหนึ่ง ในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคม หรืออาจกล่าวได้ว่าการศึกษาคือกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองตลอดชีวิต ตั้งแต่เริ่มการวางรากฐานพัฒนาการของชีวิตเมื่อแรกเกิด การพัฒนาศักยภาพ และขีดความสามารถด้านต่างๆ ที่จะดำรงชีพและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงรวมทั้งเป็นพลังสร้างสรรค์การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนได้ โดยการจัดการศึกษาในปัจจุบันได้เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนของสังคมสามารถจัดการศึกษาได้อย่างกว้างขวาง และต่อเนื่อง เพื่อให้เป็นการศึกษาตลอดชีวิตที่แท้จริง

การศึกษาในปัจจุบันมุ่งเน้นการกระจายอำนาจจากส่วนกลางลงสู่โรงเรียน สำหรับโรงเรียนเอกชนถือว่าเป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาอย่างหนึ่ง ดังนั้น ในการส่งเสริมให้โรงเรียนจัดการศึกษาให้เป็นไปตามแนวทางของการศึกษาตลอดชีวิต และตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งโรงเรียนจำเป็นต้องปรับปรุงและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน และการบริหารจัดการให้เหมาะสมต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อก้าวไปสู่แนวทางของการจัดการศึกษาตลอดชีวิตในอนาคต ทั้งนี้ ขอสังเคราะห์วิธีการดำเนินงานในการจัดการศึกษาเอกชน โดยให้ความสำคัญไปที่โรงเรียนในลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการการศึกษาตลอดชีวิต สำหรับเป็นแนวทางเพื่อนำไปเป็นสู่การปฏิบัติ ดังนี้

ด้านหลักการดำเนินงาน

1. ความเสมอภาคและโอกาสทางการศึกษา ได้แก่ ผู้เรียนมีสิทธิเลือก และสมัครเข้าเรียน ตามความต้องการและความสนใจ ซึ่งโรงเรียนเอกชนมีข้อได้เปรียบกว่าโรงเรียนของรัฐในแง่ของการบริหารจัดการภายใต้ความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนในโรงเรียนเอกชนได้

ภายใต้รูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลายเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามศักยภาพ ความต้องการ และความสนใจ

2. เนื้อหาสาระสอดคล้องกับวิถีชีวิต ในการจัดการศึกษาวิชาชีพหลักสูตรต่าง จัดให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ต่อการนำไปประกอบอาชีพ หรือใช้เป็นทักษะชีวิต และเป็นเครื่องมือในการดำรงอยู่ในสังคม

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

1. การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของชุมชน โรงเรียนเอกชนมีการบริหารแบบเบ็ดเสร็จ โดยโรงเรียนเอง ทั้งนี้มีคณะกรรมการซึ่งประกอบไปด้วยผู้แทนจากท้องถิ่นร่วมในการบริหารจัดการ เป็นองค์คณะบุคคล

2. เปิดโอกาสให้มีการลงทุนด้านการศึกษาโดยประชาชนทั่วไปได้จัดการศึกษาในรูปแบบ ลักษณะต่างๆ เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับการศึกษาที่หลากหลาย

การจัดการเรียนรู้

มีความเอกภาพด้านนโยบายมีความหลากหลายในการปฏิบัติ โรงเรียนเอกชนในปัจจุบันตามกฎหมายสามารถที่จะจัดการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลายทั้งในด้านวิชาสามัญ และวิชาชีพ เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในกลุ่มต่าง ๆ ทั้งที่มีความพร้อม และผู้ด้อยโอกาสได้รับการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ และนอกระบบโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรของโรงเรียนที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการ

องค์ประกอบของการเรียนรู้

1. ด้านหลักสูตร มีความหลากหลายและยืดหยุ่น เหมาะกับสภาพแวดล้อมและความต้องการของแต่ละบุคคล โดยโรงเรียนเอกชนประเภทนอกระบบโรงเรียนสามารถสร้างหลักสูตรเพื่ออนุมัติต่อกระทรวงศึกษาธิการแล้วนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้

2. ด้านผู้เรียน ยึดความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นหลักในการจัดการเรียนรู้ เช่น กลุ่มที่ต้องการมีความเป็นเลิศด้านวิชาการไปเรียนเพิ่มเติมในโรงเรียนเอกชนประเภทกวดวิชา หรือกลุ่มที่ต้องการประกอบอาชีพมีงานทำก็สามารถไปเรียนวิชาชีพระยะสั้นในโรงเรียนเอกชนนอกระบบโรงเรียนได้

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

เน้นผู้เรียนเป็นหลักหรือผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการจัดการเรียนการสอนจะยึดผู้เรียนเป็นหลัก โดยเฉพาะการศึกษาวิชาชีพที่กลุ่มผู้เรียนเป็นผู้ใหญ่มีประสบการณ์ในด้านต่างๆ และมีวุฒิภาวะเพียงพอที่จะเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง หรือเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

แหล่งเรียนรู้

1. โรงเรียนเอกชนมีเครือข่ายการใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างหลากหลาย โดยแยกเป็นแต่ละ กลุ่ม หรือแต่ละประเภทการศึกษา เช่น กลุ่มโรงเรียนอาชีวศึกษา หรือกลุ่มโรงเรียนสอนศาสนา เป็นต้น

2. แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น มีการใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นอย่างเต็มรูปแบบเนื่องจากโรงเรียนเอกชนสามารถจัดการศึกษาได้ยืดหยุ่นภายใต้ความต้องการของตลาดแรงงานในท้องถิ่นและโดยในส่วน of วิชาชีพเน้นการเรียนรู้ไปในลักษณะการปฏิบัติให้เกิดทักษะความรู้ความชำนาญเพื่อการประกอบอาชีพส่วนใหญ่จึงพัฒนาหลักสูตรไปในลักษณะที่ให้ความสำคัญกับแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เช่น พัฒนาหลักสูตรการสอนวิชาชีพเสริมสวย – ตัดเย็บเสื้อผ้า เป็นต้น (อารักษ์ อินทร์พยุง. 2550: ออนไลน์)

การจัดการศึกษาโดยปกติจะเป็นภาระหน้าที่โดยตรงของรัฐ แต่จากประสบการณ์ที่ดีที่ผ่านมาพบว่า รัฐยังมีศักยภาพไม่เพียงพอที่จะจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนได้อย่างหลากหลายและทั่วถึง จึงเปิดโอกาสและส่งเสริมให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐ โดยสนับสนุนให้ตั้งโรงเรียนเอกชนทุกระดับ และทุกประเภท ให้การศึกษาเป็นไปในกว้างขวางและต่อเนื่อง ดังนั้นการศึกษาของโรงเรียนเอกชนจึงมีบทบาทสำคัญที่ได้สร้างสรรค์ส่งเสริมให้ประชาชนได้รับการศึกษาและเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้มีความรู้ความสามารถ ผลผลิตด้านทรัพยากรบุคคลที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนเอกชนจำนวนมากที่เป็นกำลังสำคัญในการสร้างความก้าวหน้าให้แก่ประเทศ จึงอาจกล่าวได้ว่าการศึกษาเอกชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศในการส่งเสริมและพัฒนาประชากรให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างแท้จริง

5. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของประชาชนจึงได้ถูกกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 8 (2) มาตรา 9 (6) มาตรา 24 (6) มาตรา 29 ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง บุคคล ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถานประกอบการ สถาบันอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของศิริกาญจน์ โกสุมภ์ (2542: 189) ที่กล่าวว่าผู้ปกครองนักเรียนและประชาชนทั่วไปได้เข้าไปมีส่วนร่วมกิจกรรมโดยการร่วมมือ หรือการร่วมสนับสนุนโดยการแสดงความคิดเห็นในการดำเนินการจัดการศึกษาภายในโรงเรียนและส่วนคำกล่าวของเสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2537: 187 – 189) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการศึกษา ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่สำคัญในการพัฒนาการศึกษาของชาติ ดังนั้น โรงเรียนซึ่งเป็นสถาบันหนึ่งทางสังคม (Social Institution) ที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อสนองความต้องการของสังคมในด้านการให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกของสังคมนั้นๆ เช่นเดียวกับบ้านเป็นตัวแทนของสถาบันครอบครัว

ภารกิจของโรงเรียนคือ การให้บริการทางการศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของสังคมวิธีการหนึ่งที่จะทราบความต้องการของสังคม คือการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนตั้งอยู่ในชุมชน และเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ชุมชนเป็นสิ่งแวดล้อมอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อโรงเรียนเป็นอย่างมาก ดังนั้นโรงเรียน จะต้องรับผิดชอบต่อประชาชนในการจัดการศึกษาให้แก่สมาชิกของชุมชนนั้น ด้วยเหตุผลนี้ประชาชนจึงควรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของโรงเรียน นักการศึกษา

ยอมรับว่า การศึกษาเป็นหน้าที่ของท้องถิ่น ดังนั้นประชาชนจึงควรมีส่วนร่วมในการบริหาร ในบางประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา ประชาชนต้องเสียภาษีการศึกษาเป็นภาษีโดยตรงที่เสียให้ท้องถิ่น ประชาชนจึงต้องเข้าร่วมเป็นกรรมการในคณะกรรมการการศึกษา (Board of Education) เพื่อกำหนดนโยบายควบคุม ติดตาม และประเมินการจัดการศึกษาของท้องถิ่นในการบริหารการศึกษานั้น ผู้บริหารจำเป็นจะต้องตระหนักถึงความสนใจของประชาชน (Public Interest) ซึ่งความสนใจของประชาชนนี้มีความหมายรวมถึงความต้องการของเยาวชนความต้องการของชุมชน และความต้องการของสังคม ปัญหาความต้องการของประชาชนเป็นเรื่องที่ซับซ้อน เมื่อความสนใจของประชาชนมีความสำคัญ ดังนั้นผู้บริหารจึงจำเป็นจะต้องหาข้อมูลต่างๆ โดยขอความร่วมมือจากชุมชน โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารหน้าที่สำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหารคือ จัดหา จัดระบบ และจัดสรรทรัพยากรต่างๆ ให้แก่คณะครู ชุมชนเป็นแหล่งทรัพยากรที่สำคัญ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นทรัพยากรที่สำคัญในการจัดการศึกษา โรงเรียนประสบความสำเร็จเพราะให้ประชาชนมาเกี่ยวข้องด้วย การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น ในโรงเรียนที่มีประสิทธิผลนั้น ผู้บริหารจำเป็นจะต้องรู้จักหน้าที่ของความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน – โรงเรียน – ชุมชน โดยจะต้องให้ผู้ปกครองและประชาชนมาเกี่ยวข้องในกิจการของโรงเรียน การมีส่วนร่วมทำให้ผู้ปกครองมีความพอใจในโรงเรียนมีความเชื่อถือและศรัทธาในโรงเรียน หลักสำคัญในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนคือ ให้ผู้ปกครองและประชาชนมีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจการของโรงเรียน เพราะการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จ โรงเรียนที่ปราศจากความร่วมมือและสนับสนุนจากประชาชนจะประสบความสำเร็จได้โดยยาก การมีส่วนร่วมของประชาชนมิได้มีจุดหมายเพียงส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเท่านั้น แต่ยังเป็นวิธีการที่สำคัญในการพัฒนาการศึกษาอีกด้วยซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฮาดี้ (Hady, 1990: 279) พบว่าผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนของรัฐบาล มีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาโดยเชื่อว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นหลักการสำคัญว่าในการจัดการศึกษาโดยเน้นประชาธิปไตยส่งผลต่อชุมชนและคุณภาพทางการศึกษา

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาหมายถึง การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นการดำเนินการจัดการศึกษาภายในโรงเรียน สำหรับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียนและด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังมีสาระสำคัญในแต่ละด้านดังนี้

5.1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่ออนาคตของประเทศชาติความอยู่รอดของสังคมไทย การยืนหยัดอยู่ในสังคมโลก โรงเรียนซึ่งมีหน้าที่ตามกฎหมายในการจัดการศึกษา จึงเป็นสิ่งสำคัญและ

จำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะผู้ปกครองนักเรียนซึ่งใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด การจัดการศึกษา เน้นการจัดการเรียนการสอนเป็นหัวใจสำคัญอันดับแรก การร่วมมือกันจัดการศึกษาให้กับผู้เรียน จึงเป็นเรื่องที่จะต้องหาวิธีการดำเนินการให้สอดคล้องเหมาะสมและต่อเนื่อง การเรียนการสอนควรจะเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการท่องจำเป็นการให้ความรักความสนใจในชีวิตของนักเรียนแต่ละคน จัดประสบการณ์การเรียนรู้อันหลากหลาย และเหมาะสมกับผู้เรียนร่วมเรียนแบบมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนในสถานการณ์จริง นักเรียนแต่ละชั้นจะมีครูอันหลากหลาย เช่น พ่อ แม่ พี่น้อง เพื่อนบ้าน ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน ศิลปิน ผู้ประกอบอาชีพต่างๆ การจัดการเรียนการสอนควรเปลี่ยนความรู้สึกใหม่ ต้องนำไปสู่อิสรภาพและมิตรภาพ เพราะการเรียนรู้เป็นกระบวนการอันละเอียดอ่อนของความเป็นมนุษย์ (ประเวศ วะสี. 2543: ก – ค)

ในด้านการเรียนการสอนเป็นภารกิจหลักของโรงเรียน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้สัมฤทธิ์ผลตามเจตนารมณ์ การส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในด้านการจัดการเรียนการสอน จึงเป็นภารกิจที่โรงเรียนจะต้องทำให้มีประสิทธิภาพ

การมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมช่วยให้ทุกฝ่ายเกิดความเข้าใจในคุณค่าของตน และนำคุณค่านั้นมาสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนมิใช่เขตห้ามเข้าอีกต่อไป หากแต่โรงเรียน ชุมชน สถาบันชุมชน คือการสร้างพลังอันแข็งแกร่ง คำจูนกันเกิดผลแก่เด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นความหวังของเราทุกคน พ่อแม่ ผู้ปกครอง เข้ามามีบทบาทมากขึ้นโดยร่วมมือกับครูและผู้บริหาร ในการจัดและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของลูกทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน รวมทั้งในแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ชุมชนเข้ามาร่วมกำหนดนโยบายการจัดการเรียนรู้ และเป็นแหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่น หน่วยงานกลางกระจายอำนาจในการกำหนดนโยบาย เป้าหมายแก่สถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสอนสื่อมวลชนมีบทบาทในการประชาสัมพันธ์ สนับสนุนกิจกรรมทางการศึกษา ร่วมสร้างความเข้าใจและเจตคติที่ถูกต้องแก่สังคมและส่งเสริมการปฏิบัติ ผลที่ผู้มีส่วนร่วมจะได้รับผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความสามารถของตนเอง ได้เรียนรู้ตลอดชีวิต พ่อ แม่ รู้และเข้าใจความถนัด ความสนใจ ความสามารถและศักยภาพในการศึกษาเรียนรู้ของลูกมีความเข้าใจบทบาทของตนในการส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ของลูก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542: 59 – 61)

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542: 19) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (Parent involvement) ว่าเป็นวิธีหนึ่งที่กำลังเกิดขึ้น เมื่อมีการพัฒนาการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง เข้าในระบบโรงเรียนแทนที่จะได้รับการศึกษาโดยตรงแก่ผู้ปกครองฝ่ายเดียวการจัดให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกิจกรรมที่โรงเรียน จะเป็นการศึกษาแก่ผู้ปกครองที่นอกจากผู้ปกครองจะได้รับความรู้เกี่ยวกับเด็กแล้ว ยังเป็นการสร้างเสริมเจตคติของผู้ปกครองที่ดีต่อการเรียน การจัดการศึกษา ครู และโรงเรียนด้วย

ความหมายของการจัดการเรียนการสอน

การเรียนการสอนเป็นหัวใจสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินงานของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ เอื้อต่อการพัฒนา และส่งเสริมให้นักเรียนได้รับการพัฒนาครบทุกด้าน

การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดประสบการณ์ที่มุ่งเสริมสร้างพัฒนาการทางด้าน ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ให้เหมาะกับวัยตามความต้องการและความสนใจของเด็กใน วัยนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2535: 9)

การเรียนการสอนเป็นกิจกรรมที่ครูและเด็กทำร่วมกัน ถ้าจะแยกออกเป็น 2 ส่วน ก็คือ การเรียน คือ กิจกรรมที่เด็กทำ และการสอนคือ กิจกรรมที่ครูทำ แต่ในทางปฏิบัติแล้วทั้งสองอย่างทำไปพร้อมๆ กัน จึงเรียกรวมกันว่า การเรียนการสอน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2536: 406)

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2537: 88) กล่าวว่า งานการเรียนการสอนเป็นกระบวนการในการนำ หลักสูตรไปใช้ หรือแปลงหลักสูตรไปสู่การเรียนการสอน ได้แก่ การจัดทำแผนการสอน คู่มือครู แบบเรียน และหนังสืออ่านประกอบ ตลอดจนการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่นการจัดตารางเรียน การจัดห้องสมุด และการจัดวัสดุอุปกรณ์การสอนให้เพียงพอกับความต้องการ

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543: 53) ให้ความหมายของการเรียนการสอนไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวกับการสอนด้วย เช่นการใช้สื่อการสอน การจัดกิจกรรมระหว่างสอน การทดสอบ เป็นต้น การเรียนการสอนจึงเป็นคำที่ครอบคลุมกิจกรรมในการเรียนรู้ และมักจะใช้ควบคู่กันไปเมื่อครูต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อย่างไรก็ตาม การสอนในสถานศึกษามีได้หมายถึงการสอนในด้านทฤษฎี เนื้อหาวิชาเท่านั้น แต่รวมถึงทักษะคุณภาพที่ต้องการ รวมทั้งความสามารถในการจัดการ ครูจึงจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือแนะแนวแก่ผู้เรียนในด้านต่างๆ รวมทั้งให้กำลังใจ ให้ความรักความเอาใจใส่ด้วย

บทบาทของผู้ปกครองต่อการจัดการเรียนการสอน

จากการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาของไทยในด้านต่างๆ อย่างมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การปฏิรูปการศึกษาซึ่งมีการปฏิรูปการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบสำคัญ มีการปรับเปลี่ยนหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาเด็กไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข ผู้ปกครองนักเรียน บิดา มารดา เป็นผู้ที่มามีบทบาทที่สำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งมีผู้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ ได้แก่

ประมวญ ดิฉินสัน (2536: 26 – 27) กล่าวถึง ความสำคัญของผู้ปกครองไว้ว่า ผู้ปกครองคือ ผู้ที่เข้าใจลูกดีที่สุด ย่อมให้ความช่วยเหลือได้อย่างดี เมื่อลูกมีปัญหาเกิดขึ้น ดังนั้นผู้ปกครองจึงมีส่วนในการช่วยเหลือให้การศึกษามีความเข้มแข็งยิ่งขึ้นเนื่องจากผู้ปกครองสามารถเป็นผู้ช่วยครูได้ในการจัด กิจกรรมสำหรับเด็ก เช่น กิจกรรมห้องสมุด กิจกรรมทัศนศึกษา นอกจากนี้ผู้ปกครองที่มีความสามารถ พิเศษ สามารถช่วยเหลือครูในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างดี

บ้านเป็นแหล่งทรัพยากรที่สำคัญต่อการพัฒนาชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งมีอิทธิพลต่อการพัฒนาเด็กในหลายๆ ด้าน สภาพแวดล้อมทางบ้านจึงมีความสำคัญต่อเด็ก สามารถสรุปได้ดังนี้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช. 2537: 135 – 137)

1. สภาพแวดล้อมทางบ้านมีผลต่อการหล่อหลอมพฤติกรรมของเด็ก เพราะเด็กจะเรียนรู้สิ่งต่างๆ มากมายจากบ้าน จากพ่อแม่ ญาติพี่น้อง ถ้าสภาพแวดล้อมทางบ้านไม่ดี อาจทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากสิ่งที่สังคมต้องการ
2. บ้านมีบทบาทสำคัญต่อเด็กในการรับรู้ประสบการณ์ต่างๆ พ่อ แม่ อาจช่วยจัดประสบการณ์ที่ดีให้เด็กได้รับรู้ เช่น การรู้จักช่วยเหลือตนเอง การให้อ่านหนังสือที่ดี การชมรายการโทรทัศน์ที่มีประโยชน์ การอบรมสั่งสอนจริยธรรม
3. บ้านมีความสำคัญในการให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกับโรงเรียนด้วย เช่น การร่วมเป็นคณะกรรมการโรงเรียน ร่วมวางแผนงานของโรงเรียน การติดตามประเมินผล การดำเนินงานของโรงเรียน การพัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียน
4. บ้านเป็นแหล่งวิทยาการที่สำคัญ แหล่งทรัพยากรอาจเป็นบุคคล หรือวัสดุอุปกรณ์ที่สามารถใช้เป็นแหล่งความรู้ในการจัดการศึกษาให้กับเด็กได้เช่น เชิญผู้ปกครองที่มีความรู้เฉพาะด้านมีประสบการณ์ มาช่วยสอนนักเรียน หรือนักเรียนเข้าเยี่ยมชมแหล่งความรู้และสถานประกอบการในชุมชน

สรุปได้ว่า ความต้องการมีส่วนร่วมด้านการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง ความต้องการของผู้ปกครองที่สถานศึกษาเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผนและร่วมดำเนินการในการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียนร่วมกับครูผู้สอนเป็นผู้สร้างระบบการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียน และส่งผลให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้เอง มีทักษะกระบวนการคิด และมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในกลุ่มและระหว่างกลุ่มได้อย่างมีความสุข

5.2 ด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่

โรงเรียนเปรียบเสมือนบ้านหลังที่สองเวลาของนักเรียนหลายชั่วโมงอยู่ที่โรงเรียน ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพโดยทั่วไปของโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นความปลอดภัย ความสะอาด ล้วนแล้วแต่เป็นการส่งเสริม การพัฒนาการทางร่างกาย สมอง จิตใจ ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับประถมเป็นพื้นฐานของการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพในอนาคต เพื่อจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เป็นที่พึงประสงค์ของสังคม และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ต่างๆ จึงเป็นสิ่งสำคัญ โรงเรียนจะต้องทราบความต้องการนำไปพัฒนาให้ตรงตามความต้องการของชุมชน มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ได้มีบุคคลหลายท่านเสนอแนวทางการจัดสภาพแวดล้อม ไว้ดังนี้

รัชนี ทำเลดี (2544: 19 – 23) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนไว้ว่าการพัฒนาสถานศึกษาและการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนเป็นสิ่งจำเป็นให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน การพัฒนาอาคารสถานที่ให้สะอาดเรียนรื้อยสวยงาม ร่มรื่น เรียบร้อยการจัดหาน้ำดื่มมาใช้ให้เพียงพอส่วนในระยะยาว จะน้อมมีการจัดทำแผนพัฒนาเพื่อจัดหางบประมาณส่งเสริมและสนับสนุน เช่น การสร้างอาคารเรียนเพิ่ม การจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์ประกอบการเรียนการสอนเป็นการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อให้เกิดผลสำเร็จอย่างจริงจัง จะต้องมีการติดตามอย่างต่อเนื่องทุกระยะ โดยในสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิดการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษาจะต้องอาศัยพลังของบุคลากรรวมทั้งองค์กรที่จะต้องให้ ความสนใจและเอาใจใส่จะสามารถพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นสถานศึกษาในอุดมคติ

บพิตร ออมไธสง (2546: 41 – 42) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่ไว้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนโดยเฉพาะโรงเรียนประถมศึกษาซึ่งควรได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษให้สะอาดและส่งเสริมการดำเนินงานต่างๆ ของโรงเรียน โรงเรียนจึงควรจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้คล้ายคลึงหรือดีกว่าที่บ้าน โดยสนองความต้องการของนักเรียน เพื่อช่วยพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญา ดังนั้นการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนจึงมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อจัดและปรับสภาพแวดล้อม เสริมสร้างบรรยากาศในโรงเรียนให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนและความเป็นอยู่ของนักเรียน ตลอดจนครูอาจารย์ในโรงเรียน
2. เพื่อให้นักเรียนรักและภูมิใจในโรงเรียนของตน
3. เพื่อให้เด็กนักเรียนมีพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา
4. เพื่อให้เด็กนักเรียนมีความเป็นระเบียบ รักสวยรักงามและมีรสนิยม
5. เพื่อให้โรงเรียนเป็นสถานที่ที่เป็นตัวอย่างแก่ชุมชน

มามี โชติมา (2546: 19 – 23) ความต้องการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนผู้ปกครองส่วนใหญ่คาดหวังให้โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนโดยเน้นความปลอดภัย สะอาด และสภาพห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอ มีอากาศถ่ายเทดี และมีบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมแก่วัยของเด็ก สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้จะต้องอยู่ในสภาพที่สนองความต้องการความสนใจของเด็กทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ครูจะต้องจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กอยู่ในที่ที่สะอาดและปลอดภัย อากาศสดชื่น ผ่อนคลายไม่เครียด มีโอกาสออกกำลังกายและพักผ่อน มีสื่อวัสดุอุปกรณ์ มีของเล่นที่หลากหลายเหมาะสมกับวัยให้เด็กมีโอกาสได้เลือกเล่น ได้เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและโลกที่เด็กอยู่ รวมทั้งพัฒนาการอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคม ดังนั้นสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนจึงเป็นเสมือนหนึ่งสังคมที่มีคุณค่าสำหรับเด็กแต่ละคน

สมลักษณ์ มนุสสุวรรณ (2548: 47 – 51) กล่าวถึงหลักการจัดสภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่เพื่อการเรียนรู้ว่า สภาพแวดล้อม และอาคารสถานที่ มีความสำคัญในการเสริมสร้างความเจริญทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และสังคมให้กับผู้เรียน บุคลากร และเป็นส่วนช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงต้องจัดอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมให้อยู่ในสภาพที่ดีเพื่อเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดึงดูดความสนใจให้ผู้เรียนศรัทธา ตลอดจนสร้างบรรยากาศในการเรียน

สรุปได้ว่า ความต้องการมีส่วนร่วมด้านจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ หมายถึง ความต้องการของผู้ปกครองที่สถานศึกษาเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน และร่วมดำเนินการในการจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวก การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพกาย สุขภาพใจ และความปลอดภัย รวมถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่ในโรงเรียนทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต อันมีผลกระทบต่อความรู้สึกรักของบุคลากรต่างๆ ของโรงเรียน

5.3 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

การที่จะให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองนั้น โรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมได้มากมายเพื่อสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครอง การเอื้อเฟื้อสถานที่ของโรงเรียนเพื่อจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น งานด้านศาสนา นิทรรศการด้านสุขภาพอนามัย การให้ความรู้ด้านวิชาช่าง ตลอดจนการบริการทางสังคมต่างๆ อันจะทำให้เกิดความใกล้ชิดระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง จนทำให้รู้สึกว่าการเรียนเป็นส่วนสำคัญที่จะต้องทำนุบำรุงรักษาและประชาสัมพันธ์ต่อบุคคลอื่นให้เข้าใจในกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อบุตรหลานเป็นอย่างดีด้วย ได้มีบุคคลหลายท่านเสนอแนวทางการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ไว้ดังนี้

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2541: 59 – 60) กล่าวถึงแนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับสถานศึกษา การส่งเสริมให้บ้านมีความสัมพันธ์แนบแน่นกับสถานศึกษาเป็นสิ่งดี เพราะจะทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันส่งผลให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันในการพัฒนาเด็ก บ้านกับสถานศึกษาต้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทั้งสองฝ่ายจะทำงานเหมือนเส้นขนานมิได้ ซึ่งแนวทางในการสร้างความสัมพันธ์มีดังนี้

ทางด้านบ้านควรปฏิบัติอย่างไร

1. สร้างบรรยากาศให้เกิดความอบอุ่น พ่อแม่ผู้ปกครองจะต้องอยู่ใกล้ชิดกับเด็กให้มากที่สุด
2. ให้ความรัก ความเอ็นดู ความเอื้ออาทร และความห่วงใย
3. เฝ้าระวังดูแลพฤติกรรมของเด็กอย่างใกล้ชิด หากพบว่าสิ่งใดที่เด็กยังไม่เข้าใจและต้องการมีประสบการณ์ จะต้องมีการชี้แนะให้ความรู้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับวัย

4. ครูเล็งสนใจการศึกษาเล่าเรียนของเด็ก จัดหาอุปกรณ์การศึกษาให้ครบตามต้องการ ไม่ควรเข้มงวดกับผลการเรียนมากเกินไป ตลอดจนอย่าคาดหวังถึงอนาคตของเด็กกว่าจะต้องสูงส่ง ปล่อยให้เติบโตตามความสามารถและความต้องการของเด็กในการเลือกวิชาชีพ

5. จะต้องให้เด็กอยู่ห่างไกลจากบรรยากาศของสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดี เช่น สื่อลามก ยาเสพติด การเที่ยวเตร่ในสถานที่ที่ไม่เหมาะสมกับวัย การคบเพื่อนไม่ดี เป็นต้น

6. หมั่นพบปะกับครูอาจารย์เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับตัวเด็ก

7. ผู้ปกครองและชุมชนจะต้องสนับสนุนช่วยเหลือในกิจการของสถานศึกษา เช่น การระดมสรรพกำลังในด้านวัสดุอุปกรณ์ ทุนการศึกษา เป็นต้น

8. พ่อแม่ ผู้ปกครอง ร่วมกับครูและผู้บริหารในการจัดและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของบุตรหลานทั้งที่บ้านและในสถานศึกษา รวมทั้งในแหล่งเรียนรู้ต่างๆ

9. สื่อมวลชนมีบทบาทในการประชาสัมพันธ์สนับสนุนกิจกรรมการศึกษา ร่วมสร้างความเข้าใจและเจตคติที่ถูกต้องแก่สังคมและส่งเสริมการปฏิบัติ

ทางด้านสถานศึกษาควรปฏิบัติอย่างไร

1. สร้างบรรยากาศห้องเรียนและสถานศึกษาให้เสมือนว่าเด็กอยู่บ้าน อยู่กับพ่อแม่ผู้ปกครอง ที่เป็นมิตรและมีความอบอุ่น

2. ครูอาจารย์จะต้องมีความพร้อมในการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับเด็ก มีความเข้าใจในจิตวิทยาเด็ก มีความรัก ความเมตตา มีอารมณ์เยือกเย็น และอดทนต่อการกระทำของเด็ก เพราะเด็กยังมีประสบการณ์น้อย เมื่อผิดพลาดจึงต้องให้อภัย ถ้าครูมีความพร้อมอยู่เสมอแม้ว่าเด็กจะมีความพร้อมน้อยกว่าก็จะช่วยให้ความแตกต่างระหว่างครูกับเด็กลดน้อยลง

3. มีการประสานงานกับผู้ปกครอง ชุมชน ในการอบรมจรรยาบรรณทางความประพฤติ และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งอาจกระทำอยู่ในรูปของการประชุม ผู้ปกครอง

4. มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาเพื่อให้บุคคลภายนอกได้รับทราบ เช่น วารสาร จดหมายข่าว การใช้สื่ออินเทอร์เน็ต (Internet)

5. จัดกิจกรรมทางนันทนาการให้เหมาะสม มิใช่มุ่งแต่เนื้อหาทางวิชาการมากเกินไป เช่น การเล่นเกม การไปทัศนศึกษา การประกวดวาดภาพ ร้องเพลง เป็นต้น

6. ควรมีการให้รางวัลกับเด็กที่สร้างความสำเร็จไม่ว่าจะเป็นด้าน ความประพฤติ การเรียน เช่น มอบเกียรติบัตร โล่ คำชมเชย เป็นต้น

7. มีการติดตามประเมินผลการทำงานของครูอาจารย์ พฤติกรรมของเด็ก เพื่อนำมาพัฒนาการเรียนการสอนตามความต้องการของสถานศึกษาและชุมชน

8. เปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมตัดสินใจในกิจกรรมของโรงเรียนในบางเรื่องบางโอกาส

9. มีการวางแผนการเรียนรู้ คือ การวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

10. ร่วมกับชุมชนกำหนดนโยบายการจัดกระบวนการเรียนรู้และเป็นแหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่น

11. การประเมินผล เช่น การประเมินผลประสบการณ์ด้านต่างๆ ของการจัดกระบวนการเรียนรู้

ชมเชย พงษ์เจริญ (2542: 43) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองว่า เป็นการที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลให้การสนับสนุน ช่วยเหลือร่วมมือกับโรงเรียน การที่ผู้ปกครองจะให้ความร่วมมือกับโรงเรียนอาจทำได้โดยการเป็นกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครู จากการเลือกตั้งซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ต่อโรงเรียนหลายประการ เช่น การให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาต่างๆ เช่น ความประพฤติของนักเรียน และการให้ความช่วยเหลือดูแล ควบคุมพิจารณาปรับปรุงระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน

พนิดา วีระชาติ (2542: 9) กล่าวถึงการประชาสัมพันธ์โรงเรียน โดยพ่อแม่ผู้ปกครองที่มีส่วนช่วยในการสนับสนุนโรงเรียนเข้าใจจุดมุ่งหมาย และการดำเนินงานของโรงเรียน ก็จะเป็นผู้หนึ่งที่จะช่วยประชาสัมพันธ์โรงเรียนเป็นอย่างดี และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการเสริมสร้างความร่วมมือขยายผลไปสู่ประชาชนทั่วไป

มามี โชติมา (2546: 18 – 22) กล่าวถึงวิธีการที่สร้างความสัมพันธ์ของครูและผู้ปกครองความติดต่อสื่อสารร่วมมือกันจะได้เข้าถึงความต้องการของเด็ก และตอบสนองความต้องการ ได้ถูกต้องเหมาะสม โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้าร่วมสนับสนุนการศึกษาของเด็ก เพราะเด็กมีความผูกพันเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวจึงควรให้ความสำคัญต่อผู้ปกครองและครอบครัวเพื่อจะได้จัดการศึกษาสนองความต้องการของเด็กได้พร้อมทั้งหาแนวทางในการพัฒนาวิธีการทำงานร่วมกันกับผู้ปกครองให้มีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า ความต้องการมีส่วนร่วมด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง หมายถึง ความต้องการของผู้ปกครองที่สถานศึกษาเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน และร่วมดำเนินการในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียน เพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจที่ถูกต้องระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ชุมชน และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนเพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือในการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานต่างๆ ของโรงเรียน

5.4 ด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน

กรมวิชาการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2539: 39 – 78) ได้เขียนอธิบาย การประเมินผู้เรียนมี 3 แนวทางที่สำคัญ ดังนี้

1. การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) เป็นการประเมินเชิงคุณภาพอย่างต่อเนื่องในด้านความรู้ ความคิด พฤติกรรม วิธีการปฏิบัติและผลการปฏิบัติของผู้เรียนในสภาพที่เป็นจริง วิธีการที่ใช้ประเมิน ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ บันทึกจากผู้เกี่ยวข้อง แบบทดสอบวัดความสามารถจริง การรายงานตนเอง และแฟ้มสะสมงาน (Portfolio)

2. การประเมินภาคปฏิบัติ (Performance Assessment) เป็นการทดสอบความสามารถในการทำงานของผู้เรียน ภายใต้สถานการณ์และเงื่อนไขที่สอดคล้องกับสภาพจริงมากที่สุดประเมินได้ 3 ลักษณะ คือ ประเมินกระบวนการ ประเมินผลผลิต ประเมินทั้งกระบวนการและผลผลิต ซึ่งจะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์และเกณฑ์การให้คะแนนให้ชัดเจน อาจใช้วิธีการประเมินเป็นรายบุคคล การประเมินกลุ่มหรือใช้การประเมินตนเองและเพื่อนด้วยวิธีสืบค้นการสังเกตการวิเคราะห์ และการทดสอบตามความเหมาะสม

3. การประเมินจากแฟ้มสะสมงาน (Portfolio Assessment) เป็นแนวทางหนึ่งของการประเมินตามสภาพจริงที่ใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน สามารถสะท้อนให้เห็นผลที่เกิดจากกระบวนการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างชัดเจนการที่ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมประเมินผลการเรียนของนักเรียนทั้งในหลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมศักยภาพของนักเรียนได้เต็มความสามารถของแต่ละบุคคล การวัดและประเมินผล และแนวทางการประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กรมวิชาการ, 2546: 9 – 13)

การจัดการเรียนรู้จึงต้องมีกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย เน้นการจัดการเรียนรู้ให้ตรงหรือสอดคล้องกับสภาพชีวิตจริงให้ผู้เรียนเกิดการปฏิบัติจริง และการเรียนรู้แบบบูรณาการใ้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ การเรียนรู้คู่คุณภาพ การวัดและประเมินผลก็เช่นเดียวกัน เป้าหมายของการวัดผลและประเมินผลจากเดิมที่เน้นการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียน และใช้วิธีการประเมินด้วยการใช้ข้อทดสอบ โดยเฉพาะข้อสอบเลือกตอบเป็นส่วนใหญ่ ก็ต้องปรับเปลี่ยนเป้าหมายการประเมินและวิธีการประเมินมาเป็นการประเมินเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนใช้วิธีการประเมินที่หลากหลายและกระทำควบคู่กันไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน

หลักการประเมินที่ดีได้มีหลายท่านได้ทำการวิจัย และเสนอแนวทาง ไว้ดังนี้

รัชนี ทำเลดี (2544: 37 – 38) กล่าวถึงการประเมินผล (Evaluation) พิจารณาว่าจะใช้วิธีการประเมินผลแบบใด เวลาใด ที่จะทำการประเมินผล และจุดใดบ้างที่ต้องประเมินผล เช่น สื่อ กิจกรรม ยุทธศาสตร์การสอน จุดมุ่งหมายของผู้เรียน ฯลฯ เพื่อนำเสนอข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น เมื่อผู้สอนวางแผนและเตรียมการทุกอย่างพร้อมแล้วจึงดำเนินการตามแผนการที่กำหนดไว้

จินดา ทับจีน (2546: 46 – 47) ได้เขียนอธิบายว่า การประเมินผลการเรียนของนักเรียนควรรู้จักใช้เครื่องมือและวิธีการเหมาะสมมีการวัดและประเมินผลผู้เรียนอย่างเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับบุคลิกและกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment)

สมลักษณ์ มธุรสสุวรรณ (2548: 40 – 41) กล่าวถึงการประเมินผลผู้เรียนดังนี้ การประเมินสภาพจริง เป็นการประเมินที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่ตรงตามความต้องการ และเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จำเป็น

ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอตั้งแต่ก่อนเริ่มต้น ระหว่างและหลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการ และเทคนิคที่หลากหลาย

ชนิตา ชื่นวัด (2549: 56 – 57) กล่าวถึง การที่โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนะตัดสินใจ ร่วมวางแผน และร่วมดำเนินการ วิธีการประเมินผลการเรียนของนักเรียนทั้งในหลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมศักยภาพของนักเรียนได้เต็มความสามารถของแต่ละบุคคล จะทำให้ครูผู้สอนและผู้ปกครองเข้าใจพัฒนาการ สามารถปรับปรุงหรือส่งเสริมผู้เรียนได้ถูกต้องตามพัฒนาการโดยใช้การวัดผลประเมินผลโดยเน้นการปฏิบัติจริง โดยลดความสำคัญของการใช้แบบทดสอบ เพิ่มการสังเกตพฤติกรรมและการรวบรวมผลงาน จะได้ผลใกล้เคียงความเป็นจริงตามการพัฒนาความสามารถของผู้เรียน เช่น ตรวจประเมินแฟ้มผลงาน แสดงความคิดเห็นในการพัฒนาพฤติกรรมนักเรียนเอกสารวิชาการของนักเรียน เป็นต้น

สรุปได้ว่า ความต้องการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลการเรียนของนักเรียน หมายถึง ความต้องการของผู้ปกครองที่สถานศึกษาเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน และ ร่วมดำเนินการประเมินผลการเรียนของนักเรียนในปกครอง ทั้งในหลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมศักยภาพของนักเรียนได้เต็มความสามารถของแต่ละบุคคล

5.5 ด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์

การพัฒนาความเป็นมนุษย์เป็นสิ่งที่ครอบครัวไม่ลืมที่จะต้องพัฒนาศักยภาพควบคู่ไปกับการพัฒนาจิตวิญญาณ โดยหลักๆ จะให้ลูกรู้จักเมตตา กรุณา พอใจในสิ่งที่มี เสียสละเพื่อผู้อื่น ซึ่งเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ และนำความรู้ความสามารถกลับไปปรับใช้สังคมได้อย่างมีความสุขสมเกียรติภูมิที่เกิดมาโดยในการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้แก่บุตรหลาน ครอบครัวจะยึดหลักการที่เป็นไปตามธรรมชาติและสอดคล้องอยู่ในกิจกรรมประจำวันอย่างกลมกลืน

บางครั้งเราจะพิจารณาเลือกหนังสือที่เกี่ยวกับศาสนา ใช้เป็นหลักที่จะให้ลูกเป็นคนดี คนเก่งช่วยเหลือตัวเองได้ ไม่ทำให้สังคมเดือดร้อน การพัฒนาลูกเป็นสิ่งสำคัญ เราจะคว่าอนาคตลูกเราต้องเป็นอย่างไรเพื่ออยู่ในสังคม และจะต้องเรียนรู้อะไรเพื่อให้สังคมอยู่ได้ อยากเห็นเขามีความสุขกับสิ่งที่เขาทำมากกว่า นอกจากที่ต้องมองสังคมในตอนนี้ คือเห็นเขามีความสุขเราก็คิดว่าดีแล้ว ได้มีบุคคลหลายท่านได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ ดังนี้

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2541: 46 – 47) ได้เสนอแนวคิดไว้ว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์นั้นเป็นผลรวมของวัฒนธรรม ความเชื่อและแนวปฏิบัติที่เป็นอยู่ในชีวิตประจำวันซึ่งแม้จะได้มีความพยายามที่จะปฏิรูปหรือเนอสั่งใหม่บางประการ แต่ยังไม่หลอมรวมเข้าเป็นพื้นฐานการศึกษาเท่าที่ควร ซึ่งคุณลักษณะเด่นที่เห็นได้ชัดเจนคือ 1) รู้เนื้อหาวิชาให้มาก 2) ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย 3) ใช้ชีวิตอย่างราบรื่นในสังคม 4) ปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง 5) เคารพในกรอบประเพณี อาวุโส อำนาจ 6) มีคุณธรรมจริยธรรมตามหลักศาสนา

วิชย วงษ์ใหญ่ (2542: 5 – 11) ได้สรุปคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ซึ่งมีลักษณะดังนี้ 1) คุณลักษณะของคนดี หมายถึง ลักษณะทางจิตใจ พฤติกรรมของบุคคลที่คิดพูด และกระทำในทางสร้างสรรค์เป็นประโยชน์กับตนเองและสังคม 2) คุณลักษณะของคนเก่ง หมายถึง ศักยภาพของผู้เรียนที่หลากหลาย ซึ่งอยู่ในตัวผู้เรียน โดยผู้เรียนต้องได้รับการกระตุ้นการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ให้ถูกทางจึงจะทำให้ความเก่งด้านต่างๆ ของผู้เรียนปรากฏออกมาได้อย่างเต็มที่ 3) คุณลักษณะของคนมีความสุข หมายถึง การมีสุขภาพร่างกาย สุขภาพจิตใจ เป็นผลมาจากการเรียนรู้โดยผู้เรียนได้รับการตอบสนองจากการใฝ่รู้ ด้วยการกระทำ การสร้างสรรค์ใช้ความสามารถในการคิด การใช้เหตุผลเกี่ยวกับการบริโภค รวมทั้งการใช้ทรัพยากรได้อย่างประหยัดด้วยการอนุรักษ์และเห็นคุณค่า พร้อมกันนี้ สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ (2543: 38) ได้กล่าวไว้ว่า การสร้างผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่งและมีความสุขนั้น ผู้ที่มีภารกิจในการจัดกระบวนการเรียนรู้มีความจำเป็นจะต้องรู้และเข้าใจองค์ประกอบความเป็นคนดี คนเก่งและมีความสุข ซึ่งมีความหมายว่า คนเก่ง คือผู้ที่มีความสามารถด้านหนึ่งด้านใดหรือหลายๆ ด้าน คนดี คือ ผู้ที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านพฤติกรรมที่แสดงออกและด้านจิตใจ คนมีความสุข คือ ผู้ที่มีความสมดุลในวิถีชีวิต เช่น มีร่างกายที่แข็งแรง ใช้สติปัญญาในการวางแผนและคิดแก้ปัญหาในการดำรงชีวิต และดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ซึ่งสอดคล้องกับกองวิจัยทางการศึกษา (2543: 54 – 58) สรุปได้ว่า 1) การเป็นคนดี หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมของความมีวินัย และค่านิยมประชาธิปไตย 2) การเป็นคนเก่ง หมายถึง เก่งในการเรียนที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้ที่จะทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่น 3) มีความสุข หมายถึง มีความสุขกายและสุขใจ สุขกาย หมายถึง ภาวะที่ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

อุดม เขยกิจวงศ์ (2544 : 35) ได้กล่าวถึงลักษณะกระบวนการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ว่า กระบวนการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ คือ กระบวนการทางปัญญาที่พัฒนามนุษย์อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีความสุข บูรณาการ เนื้อหาสาระ ความเหมาะสมของระดับการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้เกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม และ เสกสรรค์ เข้มพินิจ (2548 : ออนไลน์) ได้สรุปคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ไว้ว่า คุณลักษณะผู้เรียนที่พึงประสงค์ คือ ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และคนมีความสุข คนดี คือ คนที่ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีจิตใจที่ดีงาม มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งด้านจิตใจ และพฤติกรรมที่แสดงออก คนเก่ง คือ คนที่มีสมรรถภาพสูงในการดำเนินชีวิต โดยมีความสามารถในด้านใดด้านหนึ่งหรือรอบด้าน หรือมีความสามารถพิเศษเฉพาะทาง คนมีความสุข คือ คนที่มีสุขภาพดีทั้งกาย และจิต เป็นคนร่าเริงแจ่มใส ร่างกายแข็งแรง จิตใจเข้มแข็ง มีมนุษยสัมพันธ์ มีความรักต่อทุกสรรพสิ่งมีอิสรภาพ พ้นจากการตกเป็นทาสอบายมุข และสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างพอเพียง

ขจรศักดิ์ อินทรโสภ (2549: 35 – 36) ได้กล่าวถึง การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว นั้นส่วนใหญ่จัดขึ้นโดยตามความเชื่อของครอบครัวที่พ่อแม่ เป็นผู้ตัดสินใจในเรื่องนี้ที่จะเชื่ออะไรทำ อย่างไรกับความเชื่อและความเชื่อเหล่านี้จะนำไปสู่ บุตรหลานของตนได้อย่างไรและทราบได้อย่างไรว่า บุตรหลานจะพึงพอใจ กับความเชื่อที่เกิดจากพ่อแม่ เพราะคุณธรรมหรือค่านิยมจะเกิดจากสามัญสำนึก หรือ จิตใต้สำนึกที่ แต่ละคนจะพึงพอใจได้ การจัดการกระบวนการรู้ที่พึงประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณธรรม ค่านิยมที่ดีและการจัดเนื้อหาสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน ทันสมัย เน้นกระบวนการคิด และการปฏิบัติจริง ได้เรียนรู้สภาพจริงสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างไกลเป็นกระบวนการที่มีทางเลือกและมีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย น่าสนใจ เป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน โดยผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมุ่งประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และคนมีความสุข ซึ่งมี ผลในอนาคตต่อการดำรงชีวิตของบุตรหลาน ดังนั้นกระบวนการใดๆ ก็ตามที่ถูกกรองจัดจึงมีความสำคัญ ที่นศึกษาเพื่อให้ทราบเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

สรุปได้ว่า ความต้องการมีส่วนร่วมด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง ความต้องการของผู้ปกครองที่สถานศึกษาเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผนและร่วมดำเนินการ ในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และ หน้าที่ของการปลูกฝังคุณลักษณะ คุณธรรมที่ดี เป็นหน้าที่หลักเบื้องต้นของพ่อแม่ โดยการให้ ความสนใจที่จะแนะนำอย่างจริงจัง

6. ข้อมูลสถานภาพของผู้ปกครอง

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง มีอยู่หลายลักษณะ ผู้ปกครองจะมีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใดนั้น นอกจากจะขึ้นอยู่กับภาระงานของโรงเรียนที่จะส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแล้วแต่ละ ชุมชน ที่มีลักษณะโครงสร้างของชุมชน แตกต่างกันไปก็จะทำให้ระดับของการประสานความร่วมมือ แตกต่างกันไปด้วย โดยเฉพาะสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียนเพื่อร่วมมือกันในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนนั้น ยังมีสถานภาพอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองหลายประการ ดังต่อไปนี้

6.1 ระดับชั้นของนักเรียนในปกครอง โรงเรียนสารสาสน์พิทยา ได้แบ่งระดับการเรียน ออกเป็น 5 ระดับชั้น ได้แก่ ระดับปฐมวัย (อนุบาล 1 – อนุบาล 3) ระดับช่วงชั้นที่ 1 (ระดับช่วงชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 – 3) ระดับช่วงชั้นที่ 2 (ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6) ระดับช่วงชั้นที่ 3 (ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3) ระดับช่วงชั้นที่ 4 (ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 5) พบว่า ผู้ปกครองใน ระดับช่วงชั้นที่ 2 (ระดับช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6) มีความต้องการในการมีส่วนร่วม เสนอแนะ และตัดสินใจ ร่วมวางแผนและร่วมดำเนินการในการจัดการศึกษาของโรงเรียนมากกว่าระดับช่วงชั้น อื่นๆ

จากการศึกษาเรื่องระดับชั้นที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา พบงานวิจัยของ ประเสริฐ วิเศษกิจ (2542 : 31 – 38) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) พบว่าผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษา ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ในแต่ละด้านและโดยรวมอยู่ในระดับมากเรียงลำดับจากด้านผู้ปกครองที่มีนักเรียนอยู่ในระดับชั้นต่างกันมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) แตกต่างกัน

สรุปว่า ระดับชั้นของนักเรียนในปกครองเป็นอีกปัจจัยหนึ่งในการส่งเสริมความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ซึ่งสามารถเข้าร่วมเสนอแนะและตัดสินใจ ร่วมวางแผนและร่วมดำเนินการ

6.2 ระดับการศึกษา ปัจจัยด้านการศึกษาเป็นปัจจัยที่ช่วยให้คนมีประสิทธิภาพ และสามารถปรับตัวเองเอาชนะสิ่งแวดล้อมได้ ผู้ที่มีการศึกษาสูงย่อมเป็นผู้ที่มีความรู้ ความคิด มีความสามารถที่จะทำงานในตำแหน่งที่มีมาตรฐานสูงกว่าผู้มีการศึกษาค่ำ ในสังคมโลกยุคโลกาภิวัตน์นี้ มนุษย์จำเป็นต้องมีการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและเทคโนโลยีที่ทันสมัย ความรู้ต่างๆ ที่สั่งสมอยู่ในตัวบุคคลเป็นสิ่งที่มีความค่าเหนือสิ่งอื่นใด เพราะบุคคลสามารถใช้ความรู้ที่มีอยู่ในตัวได้ตลอดเวลา การศึกษาในระบบ โรงเรียนกำหนดมาตรฐานและรับรองความรู้ให้กับบุคคลที่จบการศึกษาในระดับต่างๆ ได้แก่ ระดับการศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิดของ โคเฮน ; และอัปฮอฟ (Cohen; & Uphoff. 1977: 7-26) ว่าบุคคลที่เกี่ยวข้องกันย่อมมีคุณลักษณะต่างๆ เช่น เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพของครอบครัว ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้ล้วนมีความเกี่ยวข้อง และส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษา

จากการศึกษาเรื่องระดับการศึกษาที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอน พบงานวิจัยของ นาด นาคพงษ์ (2540 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี ผลการวิจัยพบว่า ตัวพยากรณ์ที่ดีที่สามารถร่วมกันพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรวมของนักเรียนได้แก่ ระดับการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนและ สุภารัตน์ แซ่ชี (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล เอกชนในเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี คาดหวังในเรื่องการจัดการศึกษาในโรงเรียน ประดิษฐ์ มาสุข (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาพบว่า ระดับ การศึกษามีความสัมพันธ์กับความสามารถในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท จากข้อมูลงานวิจัยที่พบส่วนใหญ่จะ

แสดงให้เห็นว่าระดับการศึกษาหรือวุฒิการศึกษาเป็นปัจจัยที่ส่งผลและสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

สรุป จะเห็นได้ว่าวุฒิการศึกษา หรือระดับการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนมีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ นั้นหมายความว่าผู้ที่มีความรู้ความสามารถสูงจะให้ความสำคัญต่อส่วนรวมสูงกว่าผู้ที่มีความรู้ความสามารถต่ำ ทำให้ผู้วิจัยต้องการศึกษาว่ามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองตามที่ตั้งสมมุติฐานหรือไม่

6.3 อาชีพ การทำงานของบุคคลทั่วไป เพื่อหารายได้เป็นหลักสำหรับใช้จ่ายในครอบครัว ตามความสามารถของแต่ละบุคคลซึ่งสามารถจำแนกเป็นอาชีพหลักได้ดังนี้ คือ อาชีพที่เป็นผู้ผลิต ได้แก่ ทำสวน ทำไร่ ทำนา เลี้ยงสัตว์ ผลิตวัสดุก่อสร้าง ฯลฯ อาชีพค้าขาย อาชีพรับข้าราชการ อาชีพประเภทให้บริการ เช่น รับจ้าง ร้านเสริมสวย ปั่นน้ำมัน ฯลฯ จากการประกอบอาชีพดังกล่าวจะส่งผลต่อฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวก่อให้เกิดความมั่นคง (เยาวเรศ ไหลอุคม, 2541 : 9) ผู้วิจัยใช้แนวคิดของ โคเฮน ; และอัปฮอฟ (Cohen; & Uphoff, 1977: 7-26) ว่าบุคคลที่เกี่ยวข้องกันย่อมมีคุณลักษณะต่างๆ เช่น เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพของครอบครัว ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้ล้วนมีความเกี่ยวข้องและส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษา งานวิจัยของ เขาวนุช ทานาม (2545 : 85) ที่พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับราชการกับรัฐวิสาหกิจ มีความต้องการในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยมากกว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง ซึ่งสอดคล้องกับ กวิน เสือสกุล (2546 : 74 – 75) ที่พบว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างและค้าขาย ทำให้มีข้อจำกัดเรื่องเวลา ส่งผลให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาในโรงเรียนและชุมชนอยู่ในระดับต่ำ

สรุป จากการศึกษาสถานภาพของผู้ปกครองนักเรียนในเรื่องอาชีพพบว่า อาชีพและรายได้เป็นตัวแปรมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมต่างๆ ของผู้ปกครองนักเรียน เช่น การเข้ามีส่วนร่วม การรับรู้ข่าวสาร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ฯลฯ และผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและอาชีพรับจ้างยังให้ความสนใจต่อการศึกษาของบุตรหลาน โดยคาดหวังว่าในอนาคตจะสามารถประกอบอาชีพที่ก้าวหน้ากว่าอาชีพที่ผู้ปกครองปฏิบัติ แสดงว่าสถานภาพด้านอาชีพน่าจะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนด้วย

6.4 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ได้แก่ เงินเดือน หรือรายได้เฉลี่ยของครอบครัว หากชุมชนมีฐานะดี การให้ความร่วมมือหรือการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ก็จะดีขึ้นด้วย ผู้วิจัยใช้แนวคิดของ โคเฮน ; และอัปฮอฟ (Cohen; & Uphoff, 1977: 7-26) ว่าบุคคลที่เกี่ยวข้องกันย่อมมีคุณลักษณะต่างๆ เช่น เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพของครอบครัว ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้ล้วนมีความเกี่ยวข้องและส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษา งานวิจัยของ อาสาพห์ เกษทรัพย์ (2523: 124 – 125) เรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ในชุมชนของผู้ปกครองในอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนชุมชนภูมิวิทยา พบว่า

รายได้ของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมโรงเรียนชุมชน และ อารยา วัฒนกิจ (2526: 105 – 109) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรม ศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี พบว่า รายได้มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง คือ ผู้ปกครองที่มีรายได้สูงจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมสูงกว่าผู้ปกครองที่มีรายได้ต่ำ

จากการศึกษาสถานภาพของผู้ปกครองนักเรียนในเรื่องรายได้พบว่า รายได้เป็นตัวแปรที่มีผลต่อความต้องการของผู้ปกครองในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนด้วย

6.5 แผนการเรียนที่นักเรียนเลือกเรียน โรงเรียนสารสาสน์พิทยาได้แบ่งแผนการเรียนออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แผนกสามัญ ที่จัดการเรียนการสอนแบบวิชาสามัญตามหลักสูตรขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ ทำการสอนโดยครูชาวไทย

2. แผนกสองภาษา (English Programme) ที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อการสอนเป็นภาษาอังกฤษ ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ ทำการสอนโดยครูชาวต่างชาติ (โรงเรียนสารสาสน์พิทยา. 2548. แผนรายงานการประเมินตนเอง 2548. หน้า 2)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2539 : 67) ทำการวิจัยเรื่องแนวโน้มของการศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษาในอนาคต พบว่า

1) รัฐยังคงมีนโยบายเร่งขยายโอกาสทางการศึกษาทุกระดับ และมีนโยบายเปิดโอกาสให้เอกชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น โดยมีจัดเน้นในระบบและประเภทให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม

2) โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ จะมีอิสระในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนมากขึ้น โดยอิงกรอบของหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ จะมีการเรียนการสอนมากกว่า 1 ภาษา

3) ผู้ปกครองส่วนหนึ่งยังนิยมส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญและสองภาษา แม้จะมีการเก็บค่าธรรมเนียมการเรียนค่อนข้างสูงก็ตาม

4) กลยุทธ์ที่ทำให้โรงเรียนดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ ได้แก่ การรับรองมาตรฐานคุณภาพ โรงเรียน มีการพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง มีการส่งเสริมด้านวิชาการมีการกระตุ้นให้เจ้าของโรงเรียนมีใจรับและหาวิธีการพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ให้โรงเรียนเป็นนิติบุคคล ทำให้โรงเรียนมีความเป็นสากล ให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนทำหน้าที่เป็นหน่วยส่งเสริมการทุนทางการศึกษา

5) โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาจะลดลง แต่จะเพิ่มในประเภทโรงเรียนอาชีวศึกษา โดยเน้นสอนในสาขาวิชาชีพที่ขาดแคลน

สรุปได้ว่า แผนการเรียนที่นักเรียนเลือกเรียนเป็นตัวแปรที่มีผลต่อความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนด้วย

จากเอกสารและงานวิจัย ทั้งการประมวลเนื้อหาที่จำแนกตามตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของผู้ปกครอง คือ ระดับชั้นของนักเรียนในปกครอง ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ แผนการเรียนที่นักเรียนเลือกเรียน เป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา 5 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

7.1 งานวิจัยในประเทศ

ดวงใจ ตระกูลช่วง (2538: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดบริการนักเรียนของโรงเรียนอนุบาลเข้มสะอาด ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการบริการนักเรียนของโรงเรียนอนุบาลเข้มสะอาด โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับมากทั้งสามด้านโดยเรียงจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการจัดการบริการแนะแนวผู้ปกครอง ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพอนามัยของนักเรียน และด้านการจัดการรักษาความปลอดภัยให้แก่ นักเรียน การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการบริการนักเรียน ปรากฏว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับวุฒิการศึกษาและระดับรายได้ของครอบครัวต่างกัน มีระดับความพึงพอใจต่อการจัดการบริการนักเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

นภาพรณ อุณากุล (2540: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความต้องการสวัสดิภาพของนักเรียน ด้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ด้านสนามเด็กเล่น ด้านรถโรงเรียน และด้านสวัสดิศึกษา อยู่ในระดับมากทุกด้าน และผลรวมทั้งสี่ด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยมีสวัสดิภาพของรถโรงเรียนเป็นความต้องการอันดับแรก

บัญชา จันทรรักษ์ (2540: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ จังหวัดปทุมธานี พบว่าผู้ปกครองนักเรียนมีความเห็นว่า การจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี จัดการศึกษามีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลางทั้งในภาพรวมและในแต่ละงาน ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาและเขตที่อยู่อาศัยต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนแตกต่างกัน มีความเห็นต่อการจัดการศึกษาในทุกงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชมแข พงษ์เจริญ (2542: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติงานตามระเบียบของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญ

จังหวัดนนทบุรี ในด้านการแต่งกาย ความประพฤติ และการลงโทษ จำแนกตามอาชีพ ระดับการศึกษา เขตที่อยู่อาศัย เชื้อชาติ และความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับลูก ผลการวิจัย สรุปได้ว่า

1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่มีต่อกิจกรรมของโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัด กรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนมีการเข้าร่วม ประชุมที่โรงเรียนจัดขึ้นเกือบทุกครั้ง ส่วนกิจกรรมด้านอื่นๆที่โรงเรียนจัดขึ้นผู้ปกครองนักเรียนเข้าร่วม กิจกรรมเป็นบางครั้ง

2. ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการปฏิบัติตามระเบียบของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี ผู้ปกครองนักเรียนไม่เห็นด้วยกับนักเรียนที่มีพฤติกรรมด้านการ แต่งกาย และด้านความประพฤติที่ผิดจากระเบียบของโรงเรียน และเห็นด้วยที่โรงเรียนลงโทษนักเรียน ตามระเบียบของโรงเรียน

3. ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพ ระดับการศึกษา เขตที่อยู่อาศัย เชื้อชาติและความสัมพันธ์ระหว่าง ผู้ปกครองกับลูก มีส่วนร่วมและความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามระเบียบของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นิรันดร์ เลาะวิธิ (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัด โรงเรียนอนุบาลเอกชนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าผู้ปกครองมี ความคิดเห็น ดังนี้ 1) ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน โรงเรียนควรจัดหลักสูตรโดยมี จุดมุ่งหมายในการส่งเสริมให้มีพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เพื่อเป็นพื้นฐาน ในการดำรงชีวิตและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข รวมทั้งผนวกคุณธรรม จริยธรรม ให้ผสมกลมกลืน ทั้งนี้ นักเรียนควรจะเป็นผู้เลือกกิจกรรมจากสิ่งที่ครูได้เตรียมมาโดยครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการ ออกแบบและดำเนินการเรียนการสอน ซึ่งเนื้อหาที่เรียนควรจะต้องเกี่ยวกับตัวนักเรียนและในการจัดกิจกรรม ควรเน้นกิจกรรมสร้างสรรค์ด้านการวาดภาพและงานศิลปะ ด้านอาคารสถานที่ โรงเรียนควรจัดห้องเรียน ให้มีพื้นที่กว้าง เหมาะกับการทำกิจกรรม ให้ความรู้และให้ความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

อุดม เหลืองสด (2545: บทคัดย่อ) ศึกษาเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและคุณภาพ นักเรียนตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบ้านเก่าวิทยา จังหวัดกาญจนบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. คุณภาพนักเรียนตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบ้านเก่าวิทยา จังหวัดกาญจนบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

3. การเปรียบเทียบผลของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนบ้านเก่าวิทยา จังหวัดกาญจนบุรี โดยจำแนกตามเพศ รายได้ครอบครัว และความเกี่ยวข้องกับนักเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

4. การเปรียบเทียบคุณภาพนักเรียนตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนบ้านเก่าวิทยา จังหวัดกาญจนบุรี โดยจำแนกตามเพศ รายได้ครอบครัว และความเกี่ยวข้องกับนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง โดยรวมไม่แตกต่างกัน

เยาวนุช ทานาม (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการมีส่วนร่วมโดยรวมของผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับสูงมีความต้องการมีส่วนร่วมโดยรวมมากกว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับต่ำในด้านการจัดการสถานที่และสภาพแวดล้อม ด้านการประสานความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน และเมื่อเปรียบเทียบความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง โดยรวมและในทุกรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนในด้านการจัดหลักสูตรตามปกติในโรงเรียนและด้านการจัดการเรียนการสอน ส่วนด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .05$ ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผู้ปกครองที่มีอาชีพรัฐวิสาหกิจมีความต้องการมีส่วนร่วมมากกว่าอาชีพรับจ้างกับอาชีพธุรกิจส่วนตัว และผู้ปกครองที่มีอาชีพรับราชการกับอาชีพรับจ้างมีความต้องการมีส่วนร่วมมากกว่าอาชีพธุรกิจส่วนตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $P < .05$ ส่วนผลต่างเฉลี่ยรายคู่อื่นๆ ที่เหลือไม่แตกต่างกัน

มามี โชติมา (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมาพบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการในการจัดการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อเปรียบเทียบความต้องการตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ พบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมากกว่าระดับสภาพปัจจุบันทุกด้าน ผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีความต้องการในการจัดการศึกษาในด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ได้เหมาะสมกับวัยและความสนใจของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีความต้องการในข้อนี้ต่ำกว่ากลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีและระดับสูงกว่าปริญญาตรี ส่วนในด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกันทุกข้อ ผู้ปกครองที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความต้องการในการจัดการศึกษาไม่แตกต่างกัน ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีความต้องการในการจัดการศึกษาไม่แตกต่างกัน

จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองเกี่ยวกับความคิดเห็นในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมาทั้ง 4 ด้านพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความพอใจในการจัดการศึกษาทุกด้าน

นับได้ว่าเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพ และเห็นว่าควรที่จะเปิดสอนในระดับประถมศึกษาด้วยเพื่อให้เกิดการต่อเนื่อง

สุวัช พานิชวงษ์ (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านสถานภาพของผู้ปกครอง คือ วุฒิการศึกษา ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม และเจตคติต่อการมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านพฤติกรรม และด้านอาชีพ ส่วนปัจจัยด้านสถานภาพของผู้ปกครอง ด้านอาชีพของผู้ปกครองนั้น มีความสัมพันธ์ทางลบกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านความรู้ และด้านพฤติกรรม ส่วนตัวแปรจำนวนบุตรและตำแหน่งทางสังคมในท้องถิ่น พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

ธนาชัย ภูมาตร (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ – เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี ใน 3 ด้านคือ ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 3 ด้าน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียน พบว่า ความต้องการของผู้ปกครองอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบกับตามสถานภาพของผู้ปกครอง ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันมีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

สุวรรณ วลัยอักษณลิขิต (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเปรมฤทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่าผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านค่าใช้จ่ายความพึงพอใจของผู้ปกครองอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองตามสมมติฐานที่ตั้งไว้พบว่าคือ อายุ วุฒิการศึกษา มีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยไม่แตกต่างกัน แต่ในด้านอาชีพ รายได้ต่อเดือน มีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุวัฒน์ วิวัฒน์ขานนท์ (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในงานกิจการนักเรียนของผู้ปกครองโรงเรียนเซนต์คาเบรียล ใน 4 ด้านของผู้ปกครอง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ แร่มีส่วนร่วมในผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมนักเรียนในด้านการจัดสวัสดิการนักเรียน การจัดบริการแนะแนว การจัดโภชนาการ การจัดบริการด้านสุขภาพนักเรียน การจัดบริการด้านสุขภาพของนักเรียนและการจัดกิจกรรมนักเรียน ผลการวิจัยพบว่าผู้ปกครองมีความพึงพอใจงานกิจการนักเรียนทุกด้าน

7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

คราฟ (Craft, 1988: 1633-A) ได้ศึกษาทัศนคติของชุมชนต่อการจัดการศึกษาและระดับการมีส่วนร่วมในกิจการของโรงเรียน ที่จะทำให้ทัศนคติของชุมชนต่อโรงเรียนดีขึ้น จุดมุ่งหมายคือต้องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการมีส่วนร่วมสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนกับทัศนคติต่อสถานศึกษาของรัฐ ผลการศึกษาพบว่า มีความสัมพันธ์กันระหว่างระดับทัศนคติกับระบบโรงเรียนแต่ละสิ่งแวดล้อม แต่ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของชุมชนกับสิ่งแวดล้อมหรือทัศนคติของชุมชนกับระดับการเข้าร่วมกิจการของโรงเรียน

บาร์นส์ (Barnes, 1995: 3152 – A) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนของผู้ปกครอง นักเรียนพบว่า การมีส่วนร่วมกับการเรียนการสอนของโรงเรียน โดยอุดมคติแล้วผู้ปกครองต้องมีบทบาทที่โรงเรียนหรือในชั้นเรียน แม้ว่าจริงๆ แล้วการมีส่วนร่วมของพวกเขาจะไม่เป็นไปตามอุดมคติดังกล่าว และได้พบว่าผู้ปกครองต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนที่บ้านด้วย การศึกษากครั้งนี้ได้หลักฐานเพิ่มเติมว่าบิดามารดาชาวอเมริกัน-อัฟริกันมีความประสงค์ที่จะมีสิทธิมีเสียงเกี่ยวกับการเรียนการสอนของลูกๆ ของตน ซึ่งบ่งชี้ว่าบิดามารดาชาวอเมริกัน-อัฟริกัน เห็นคุณค่าของการศึกษาและเห็นว่าโรงเรียนจำเป็นต้องตระหนักถึงความคาดหวังด้านการศึกษาและวัฒนธรรมของผู้ปกครองด้วย

แมรี (Marie, 1998) ได้ศึกษาค้นคว้าธรรมชาติของความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและชุมชนของชาวนามิเบีย มีจุดประสงค์สนับสนุนงานประชาสัมพันธ์การศึกษาชุมชน ค้นพบว่า การร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนและชุมชนรอบข้าง ซึ่งได้ช่วยเพิ่มคุณภาพและความสัมพันธ์ทางการศึกษา ซึ่งก่อนชาวยุโรปเข้ามาติดต่อกับนามิเบีย (Namibia) ชุมชนได้เป็นตัวแทนทางการศึกษาโดยตรง และเป็นขั้นต้น คือฝึกให้คนหนุ่มสาวมีความรับผิดชอบช่วยเหลือกันในกลุ่มในชุมชนในช่วงปี 1800 การศึกษาในยุโรปได้เริ่มมีบทบาททางการศึกษาในชุมชน ปัจจุบันกระทรวงศึกษาและวัฒนธรรมของนามิเบีย (MBEC) ได้ร่วมมือกันกับผู้ลงทุนทางการศึกษาและการค้นคว้านี้ชี้ให้เห็นว่า การร่วมมือระหว่างผู้ลงทุนทางการศึกษาจะทำให้จุดประสงค์ทางการศึกษาของชาติประสบผลสำเร็จได้

จอยส์ (สุดาพร สวนจิตต์, 2544: 65; อ้างอิงจาก Joyce, 1992: 5) ได้ศึกษาเหตุผลของผู้ปกครองที่เลือกโรงเรียนประถมศึกษาของ 2 รัฐโดยผู้ปกครอง 2 กลุ่มของโรงเรียนสแตนเบนวิลล์ (Stenbenville Public School) ในรัฐโอไฮโอ (Ohio) และโรงเรียนเซนต์ปอล (St. Paul School) ในรัฐมินเนโซตา (Minnesota) ค้นพบว่า ความเห็นของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนที่คล้ายคลึงกันมา 8 ข้อ คือ 1) คุณภาพของครู 2) ระเบียบของโรงเรียน 3) วินัยของโรงเรียน 4) หลักสูตรพิเศษ 5) จริยธรรม 6) การประเมินความสามารถของครู 7) ความรับผิดชอบของโรงเรียน 8) มีแนวการสอนหลากหลาย ส่วนเหตุผลที่มีความสำคัญน้อยที่สุดคือ รายได้ครอบครัว และพื้นฐานทางคุณธรรม ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในโรงเรียนมี 8 ข้อ เช่นกัน คือ เป็นระบบกระจายอำนาจ มีอิสระแบบเอกชน ให้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาตามต้องการ มีลักษณะเป็นผู้นำมีอิทธิพลต่อการแข่งขันสูง

มีความสัมพันธ์ชุมชนที่มีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม ผู้วิจัยยังสรุปถึงเหตุผลอื่นๆ เช่น บุคลากรของโรงเรียนที่มีความเข้มแข็งในสาขาวิชา อาคารสถานที่ที่ดึงดูดความสนใจของผู้ปกครองได้มาก สภาพบรรยากาศที่ดี การเดินทางสะดวก และชื่อเสียงของโรงเรียน

ฟอสเตอร์ (จักรกฤษณ์ แยมสรวล. 2545: 46; อ้างอิงจาก Foster. 1993: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาประเภทของผู้ปกครองที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง : ผลต่ออัตราการเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียน ผลวิจัยระบุว่า ผู้ปกครองที่เข้ามาในโรงเรียน หรือเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการประชุม สภาพที่ปรึกษาของโรงเรียน ซึ่งผู้ปกครองประเภทนี้จะมีผลต่อนักเรียนในทางอ้อม และผู้ปกครองประเภทที่สอง เป็นประเภทที่ส่งผลต่อนักเรียนโดยตรง ได้แก่ ผู้ปกครองที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนโดยการช่วยนักเรียนทำการบ้าน หรือช่วยทำโครงการให้กับนักเรียน

อเมนู เทกา (ฉลอง กงเจริญ. 2546: 69; อ้างอิงจาก Amenu – Tekaa. 1988: 1626 – A) ได้ศึกษาทัศนคติของชาวอินเดียในประเทศแคนาดาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการศึกษา ผลการวิจัย พบว่าการจัดการศึกษาของชุมชนที่ประสบความสำเร็จนั้น เนื่องมาจากประชาชนในชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร โดยให้หลักสูตรตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน และสอดคล้องกับวัฒนธรรมของชุมชน งานวิจัยของอเมนู เทกา เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนจะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา ทั้งนี้ผู้บริหารและครูจะต้องมีบทบาทช่วยส่งเสริมด้วย

โฮชิน (จิราพร ตั้งสุวรรณ. 2546: 46; อ้างอิงจาก Houchin. 1988: 393 – A) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ทำงานในการวางแผนและการใช้โปรแกรมการศึกษาสำหรับคนด้อยสติปัญญาในสถาบัน ค้นพบว่า บทบาทของผู้ทำงานการดูแลโดยตรงและผลของงานต่อความพึงพอใจในงานความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการให้รายละเอียดงาน และบทบาทของผู้ทำงานการดูแลโดยตรงที่เกี่ยวข้องกับพวกเขาในการพัฒนาการออกแบบ การนำไปใช้ และการปรับปรุงติดตามผลโปรแกรมการศึกษาอบรมพิเศษสำหรับผู้ด้อยสติปัญญา จะช่วยปรับปรุงความพึงพอใจในงานของผู้ทำงาน การดูแลโดยตรง เก็บรวบรวมข้อมูล โดยคำนึงถึงผลต่อผู้ทำงานการดูแลโดยตรงของฝ่ายบริการของสถาบันสำหรับคนที่ด้อยสติปัญญา มีการคัดเลือกรายละเอียดของงานและหน้าที่ของผู้ทำงาน การดูแลโดยตรงในฝ่าย เพื่อให้ข้อมูลโดยตรงด้านกระบวนการตัดสินใจเพื่อการพัฒนาออกแบบ และการปรับเปลี่ยนโปรแกรมที่บริหารจัดการไว้ให้ การวิจัยนี้ศึกษาการตอบสนองเชิงพฤติกรรมและทัศนคติของผู้ทำงานการดูแลโดยตรงต่อบทบาทใหม่ของพวกเขา มีการประเมินผลประเด็นเชิงทัศนคติผ่านทางคำตอบจากผู้ทำงานการดูแลโดยตรงคำถาม การเปลี่ยนแปลงในอดีต โดยคำนึงถึงความรู้สึกต่อการเปลี่ยนแปลงและผลของมันต่อความพึงพอใจในงาน นอกจากนี้ยังประเมินประเด็นเชิงพฤติกรรม ผ่านการประเมินผลข้อมูลที่เก็บไว้จากการทดสอบก่อนและหลัง 7 เดือน หลังการเปลี่ยนแปลงผลที่ดูเหมือนเสนอแนะการเสนอนัยที่สำคัญ และการขยายสำหรับผู้พัฒนาองค์การสำหรับโปรแกรมที่สนองต่อคนที่ด้อยสติปัญญา ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าผู้ทำงานการดูแลโดยตรงมีความสงสัยเกี่ยวกับความสามารถในการมีส่วนร่วมในบทบาทใหม่ ถึงแม้ว่า

จะยินดีมีส่วนร่วมในกระบวนการที่ปล่อยให้เขาควบคุมสภาพแวดล้อมในการทำงาน บางครั้งสถานการณ์นี้ถูกโต้เถียงด้วยปฏิกิริยาที่พวกเขาได้รับจากผู้ร่วมงานวิชาชีพ และที่ปรึกษาสถาบัน

โกลด์ (Gold, 2000: 295) ได้ศึกษาการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาระดับโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยเน้นการให้ความร่วมมือระหว่างชุมชน ผู้ปกครองและนักการศึกษา ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษาในรัฐฟิลาเดลเฟีย ผลการศึกษาพบว่า การจัดการของชุมชนเป็นสื่อกลางระหว่างผู้ปกครอง ครอบครัวกับโรงเรียน เพื่อเป้าหมายในการเสริมสร้างการอ่านออกเขียนได้ และการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับชุมชน ทำให้ผู้ปกครองได้รับความรู้เกี่ยวกับชุมชน ดังนั้น การสร้างหุ้นส่วนและความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองกับนักการศึกษา ทำให้เกิดทรัพยากรที่มีคุณค่าทั้งในด้านสังคมและวัฒนธรรมให้แก่โรงเรียน

จากงานวิจัยที่ศึกษาครั้งนี้สรุปได้ว่า การจัดการศึกษานั้น บิดามารดามีความประสงค์ที่จะมีสิทธิมีเสียงเกี่ยวกับการเรียนการสอนของลูกๆ ของตน ซึ่งบ่งชี้ว่าบิดามารดาเห็นคุณค่าของการศึกษา และเห็นว่าโรงเรียนจำเป็นต้องตระหนักถึงความคาดหวังด้านการศึกษาและวัฒนธรรมของผู้ปกครอง ด้วย ความพึงพอใจ บทบาทและความคิดเห็น ว่ามีความสัมพันธ์กันระหว่างทัศนคติกับระบบโรงเรียน สิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ผู้ปกครองยังมีความแตกต่างกัน สถานศึกษาต้องคำนึงว่าจัดอย่างไร และถ้าสถานศึกษาสามารถจัดการได้ตรงความต้องการ ของผู้ปกครองจะเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นโดยเฉพาะในปัจจุบัน การปฏิรูปสถานศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาปรับเปลี่ยนทั้งระบบ ไม่ว่าจะเป็นบริบททั่วไป จัดสภาพแวดล้อม กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครู การบริหารและจัดการต้องมุ่งเน้นไปที่การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง เพราะการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะ อันพึงประสงค์มิใช่แต่ครูผู้เดียวที่จะพัฒนาได้ พ่อ แม่ ครอบครัว และบุคคลใกล้ชิดช่วยอบรมวิธีการพัฒนาและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ส่งเสริมจุดเด่นที่มีเพื่อจะได้พัฒนาได้เต็มศักยภาพ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาของ โรงเรียนสารสาสน์พิทยา กรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ประชากร ได้แก่ ผู้ปกครองของนักเรียนแบ่งเป็น 2 แผนก แผนกสามัญ ช่วงชั้นที่ 2 (ป. 4 – ป.6) จำนวน 328 คน และแผนกสองภาษา ช่วงชั้นที่ 2 (ป.4 – ป.6) จำนวน 233 คน ที่มีชื่อในทะเบียนโรงเรียนสารสาสน์พิทยา ปีการศึกษา 2551 รวมจำนวน 561 คน โดยให้นักเรียน 1 คน มีผู้ปกครอง 1 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ตัวแทนของผู้ปกครองของนักเรียนที่มีชื่อในทะเบียนของโรงเรียน ในปีการศึกษา 2551 โดยถือนักเรียนแต่ละคนมีผู้ปกครอง 1 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ตอบแบบสอบถาม ในการศึกษาครั้งนี้ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจาก ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 608) ได้ 234 คน สุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้แผนกการเรียนเป็นชั้นในการสุ่ม และเทียบสัดส่วน ได้แผนกสามัญ ช่วงชั้นที่ 2 (ป. 4 – ป. 6) จำนวน 137 คน แผนกสองภาษาช่วงชั้นที่ 2 (ป. 4 – ป. 6) จำนวน 97 คน รวมกลุ่มตัวอย่างจำนวน 234 คน จากนั้นจึงใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Random Sampling)

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม

ผู้ปกครองของนักเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
แผนกสามัญ ช่วงชั้นที่ 2 (ป.4 – ป.6)	328	137
แผนกสองภาษา ช่วงชั้นที่ 2 (ป.4 – ป.6)	233	97
รวม	561	234

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สัมภาษณ์ ในการศึกษารั้วนี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยแยกเป็นแผนก 2 แผนก ช่วงชั้นที่ 2 (ป.4 – ป.6) กำหนดห้องเรียนละ 1 คน แผนกสามัญ ช่วงชั้นที่ 2 (ป.4 – ป.6) จำนวน 8 ห้องเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง 8 คน แผนกสองภาษา ช่วงชั้นที่ 2 (ป.4 – ป.6) จำนวน 8 ห้องเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง 8 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ รวมทั้งสิ้นจำนวน 16 คน

ตาราง 2 จำนวนห้องเรียนและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์

ผู้ปกครองของนักเรียน	จำนวนห้องเรียน	กลุ่มตัวอย่าง
แผนกสามัญ ช่วงชั้นที่ 2 (ป.4 – ป.6)	8	8
แผนกสองภาษา ช่วงชั้นที่ 2 (ป.4 – ป.6)	8	8
รวม	16	16

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษารั้วนี้ มี 2 ชนิด

1. แบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อการศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนสาธิตสนัพิทยา กรุงเทพมหานคร โดยแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โดยพัฒนามาจากแบบสอบถามของ ธนาชัย ภูมาตร (2547: 91 – 97) มาเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของ ลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับโดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง มากที่สุด
- 4 หมายถึง มาก
- 3 หมายถึง ปานกลาง
- 2 หมายถึง น้อย
- 1 หมายถึง น้อยที่สุด

2. แบบสัมภาษณ์ (Interview Form) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในความต้องการมีส่วนร่วมเสนอแนะความคิดเห็นของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนสาธิตสาสน์พิทยา 5 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน และด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ชนิด

1. แบบสอบถามสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามและความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสาธิตสาสน์พิทยา กรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร หลักการแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา บทความต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา 5 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์

1.2 นำข้อมูลและแนวคิดต่างๆ มากำหนดเป็นนิยามศัพท์และสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมนิยามศัพท์และตัวแปรกำหนด

1.3 นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปริกษาสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องให้มีความถูกต้อง สมบูรณ์ พร้อมทั้งตรวจสอบจำนวนภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม

1.4 ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของประธานควบคุมสารนิพนธ์ นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และนำแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญไปคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item – Objective Congruence, IOC) ของข้อคำถามในแต่ละข้อ เพื่อเลือกข้อคำถามที่มีค่า ตั้งแต่ .60 ขึ้นไป

1.5 แบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try – Out) กับผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนสาธิตสาสน์พิทยา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1984: 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเท่ากับ .94 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม

อาคาร สถานที่เท่ากับ .91 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองเท่ากับ .87 ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนเท่ากับ .92 และด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์เท่ากับ .91 และโดยรวมทั้งฉบับเท่ากับ .97

2. แบบบันทึกการสัมภาษณ์ผู้ปกครองที่เกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โรงเรียนสารสาสน์พิทยา กรุงเทพมหานคร ใน 5 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน และด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

2.1 เขียนคำสัมภาษณ์ตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.2 นำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้กับผู้ปกครอง 1 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสัมภาษณ์

2.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ปรับปรุงและแก้ไขแล้วไปดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด แผนกสามัญ ช่วงชั้นที่ 2 (ป.4 – ป.6) จำนวน 8 คนและ แผนกสองภาษา ช่วงชั้นที่ 2 (ป.4 – ป.6) จำนวน 8 คน รวม 16 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้จากผู้ปกครองนักเรียนที่มีชื่อในทะเบียนโรงเรียนสารสาสน์พิทยา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2551 มีขั้นตอน ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้บริหารของโรงเรียนสารสาสน์พิทยา เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยเสนอต่อผู้บริหารของโรงเรียนสารสาสน์พิทยา เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมกับนัดหมาย วัน เวลา กับผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถามแผนกสามัญ ช่วงชั้นที่ 2 (ป.4 – ป.6) จำนวน 137 คน และแผนกสองภาษา ช่วงชั้น 2 (ป.4 – ป.6) จำนวน 97 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 234 คน คิดเป็นร้อยละ 100

4. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสัมภาษณ์ผู้ปกครองแผนกสามัญ ช่วงชั้นที่ 2 (ป.4 – ป.6) จำนวน 8 คน และแผนกสองภาษา ช่วงชั้นที่ 2 (ป.4 – ป.6) จำนวน 8 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่สัมภาษณ์จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 100

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนทั้งหมดไปตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบค่าสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Windows Version 11.5 ทำการวิเคราะห์ ดังนี้

1. แบบสอบถาม ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

2. แบบสอบถาม ตอนที่ 2 สอบถามความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนสาธิตสาสน์พิทยา ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน และด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหา ค่าเฉลี่ย และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายชื่อ รายด้าน และ โดยรวม เสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

3. ใช้เกณฑ์การแปลผลคะแนนเฉลี่ยตามแนวคิดของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538: 9) ดังนี้
 ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง ความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอยู่ในระดับมากที่สุด
 ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง ความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอยู่ในระดับมาก
 ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง ความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอยู่ในระดับปานกลาง
 ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง ความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอยู่ในระดับน้อย
 ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง ความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. เปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสาธิตสาสน์พิทยา โดยใช้สถิติ t – test กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 กลุ่ม คือ ระดับการศึกษา แผนกการเรียนที่นักเรียนเลือกเรียน และใช้สถิติ One – way ANOVA กับกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 2 กลุ่ม คือ อาชีพ รายได้ ระดับชั้นของนักเรียนในปกครอง และทดสอบเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe' s test)

5. แบบบันทึกการสัมภาษณ์ เป็นแบบบันทึกการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยสัมภาษณ์ผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนสาธิตสาสน์พิทยา กรุงเทพมหานคร ใน 5 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน และด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แล้วทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จัดลำดับเนื้อหาเสนอแต่ละด้านเป็นความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดสถิติใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติสำหรับการวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) และค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item – Objective Congruence, IOC)
2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)
 - 2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)
 - 2.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. สถิติทดสอบสมมติฐาน ได้แก่
 - 3.1 เปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสารสาสน์พิทยา ใน 5 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน และด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จำแนกตามตัวแปร ระดับการศึกษา, แผนกการเรียนที่นักเรียนเลือกเรียน โดยใช้สถิติ t – test
 - 3.2 เปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสารสาสน์พิทยา ใน 5 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน และด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จำแนกตามตัวแปร ระดับชั้นของนักเรียนในปกครอง, อาชีพ, รายได้ต่อเดือนของครอบครัว โดยใช้สถิติ One – Way ANOVA กรณีที่ค่ามีนัยสำคัญทางสถิติทำการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' s test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนสาธิตสาสน์พิทยา กรุงเทพมหานคร เพื่อให้การนำเสนอเป็นไปตามลำดับ ขั้นตอนผู้วิจัยจึงได้กำหนดหัวข้อไว้ดังนี้คือ

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการอ่านผลวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์การแจกแจงแบบที (t-distribution)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์การแจกแจงแบบเอฟ (F-distribution)
df	แทน	ชั้นแห่งความอิสระ (Degree of freedom)
SS	แทน	ผลบวกของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean of square)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนสารสาสน์พิทยา กรุงเทพมหานคร ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 วิเคราะห์คะแนนความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนสารสาสน์พิทยา

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ย ความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนสารสาสน์พิทยา

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนสารสาสน์พิทยาจากการสัมภาษณ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนสารสาสน์พิทยา โดยการสำรวจด้วยแบบสอบถาม จำนวน 234 ชุด ผลการสำรวจปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาและมีลักษณะที่สมบูรณ์สามารถใช้ในการวิจัยได้ จำนวน 234 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 จึงนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์เพื่อหาค่าความถี่ และค่าร้อยละดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำแนกตามระดับชั้นของนักเรียนในปกครอง ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และแผนการเรียนที่นักเรียนเลือกเรียน โดยวิธีแจกแจงความถี่ ดังตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับชั้นของนักเรียน
ในปกครอง ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และแผนการเรียนที่นักเรียนเลือกเรียน

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน (n = 234)	ร้อยละ
ระดับชั้นของนักเรียนในปกครอง		
ประถมศึกษาปีที่ 4	89	38.00
ประถมศึกษาปีที่ 5	74	31.60
ประถมศึกษาปีที่ 6	71	30.30
รวม	234	100.00
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	94	40.2
ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป	140	59.8
รวม	234	100.00
อาชีพ		
รับราชการ	13	5.60
รัฐวิสาหกิจ / เอกชน	60	25.60
ธุรกิจส่วนตัว	118	50.40
รับจ้าง	43	18.40
เกษตรกรรม	-	-
รวม	234	100.00
รายได้		
ต่ำกว่า 15,000 บาท	35	15.00
15,000 – 25,000 บาท	70	29.90
25,000 บาท ขึ้นไป	129	55.10
รวม	234	100.00
แผนการเรียนของนักเรียน		
สามัญ	137	58.50
สองภาษา	97	41.50
รวม	234	100.00

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 3 ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนสารสาสน์พิทยากร กรุงเทพมหานคร เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 234 คน เป็นผู้ปกครองนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 38.00 ระดับประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 31.60 และประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 30.30 โดยผู้ปกครองส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 59.80 รองลงมาเป็นผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 40.20 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาอาชีพของผู้ปกครองพบว่า ผู้ปกครองประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวมากที่สุด จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 50.40 รองลงมาคืออาชีพรัฐวิสาหกิจ เอกชน จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 25.60 อาชีพรับจ้างจำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 18.40 และอาชีพที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ อาชีพรับราชการ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 5.60 ในด้านรายได้ผู้ปกครองส่วนใหญ่ มีรายได้ 25,000 บาทขึ้นไป จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 55.10 รองลงมาคือ มีรายได้ 15,000 – 25,000 บาท จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 29.90 และน้อยที่สุดคือ มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 15.00 ส่วนผู้ปกครองที่มีนักเรียนในปกครองอยู่แผนกสามัญจำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 58.50 และรองลงมานักเรียนในปกครองอยู่แผนกสองภาษา จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 41.50

ตอนที่ 2 วิเคราะห์คะแนนความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนสารสาสน์พิทยา

วิเคราะห์คะแนนความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนสารสาสน์พิทยา ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน และด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ดังตาราง 4 – 10

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนสารสาสน์พิทยา จำแนกเป็นโดยรวมและรายด้าน

ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	ระดับความต้องการ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.53	.66	มาก
ด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่	3.12	.82	ปานกลาง
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง	3.24	.75	ปานกลาง
ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน	3.15	.72	ปานกลาง
ด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์	3.87	.70	มาก
โดยรวม	3.38	.62	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 4 แสดงว่า ความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนสารสาสน์พิทยา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$, S.D. = .62) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = .70) และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = .66) อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ($\bar{X} = 3.24$, S.D. = .75) ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ($\bar{X} = 3.15$, S.D. = .72) และด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ($\bar{X} = 3.12$, S.D. = .82) อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนสารสาสน์พิทยา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จำแนกเป็นรายข้อ

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	ระดับความต้องการ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ท่านต้องการร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน	3.57	.98	มาก
2. ท่านต้องการมีส่วนร่วมตัดสินใจในกิจกรรมการเรียนการสอนที่สร้างความคิดสร้างสรรค์ แก้ปัญหาเหมาะสมตามวัยนักเรียน	3.65	.84	มาก
3. ท่านต้องการเป็นผู้ร่วมส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการสอนที่หลากหลายประกอบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักเรียน	3.76	.90	มาก
4. ท่านต้องการมีส่วนร่วมดำเนินการเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับผู้เรียน เช่น การกลับไปอ่านหนังสือกับผู้ปกครองที่บ้าน จัดซื้อหนังสือที่เพิ่มเติมความรู้ให้กับผู้เรียน	4.08	.89	มาก
5. ท่านต้องการมีส่วนร่วมเสนอแนะในการจัดหาอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ให้นักเรียนได้ฝึกทักษะ	3.46	.96	ปานกลาง
6. ท่านต้องการมีส่วนร่วมดำเนินการกิจกรรมและมวลประสบการณ์ต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดให้กับนักเรียนในช่วงเวลาเรียน	3.20	.89	ปานกลาง
7. ท่านต้องการมีส่วนร่วมให้ครูจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเนื้อหาวิชาและกิจกรรมชุมนุม	3.47	.96	ปานกลาง
8. ท่านต้องการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและร่วมวางแผนในการจัดกิจกรรมวันวิชาการ	3.12	.95	ปานกลาง
9. ท่านต้องการมีส่วนร่วมสนับสนุนส่งเสริมการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอน	3.41	.99	ปานกลาง
10. ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และร่วมแก้ไขปัญหาด้านการเรียนในแต่ละรายวิชาร่วมกับครูผู้สอน	3.45	1.02	ปานกลาง
11. ท่านต้องการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น สนับสนุน และร่วมเสนอแนะในโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียนเพื่อพัฒนาสภาพการเรียนรู้ของนักเรียน	3.61	.94	มาก
12. ท่านต้องการมีส่วนร่วมตรวจสอบ ติดตาม เสนอแนะการจัดการเรียนการสอนของนักเรียน	3.51	.96	มาก
โดยรวม	3.53	.66	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 5 แสดงว่า ความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = .66) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากมี 6 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ ต้องการมีส่วนร่วมดำเนินการ เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับผู้เรียน ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = .89) รองลงมา คือ ต้องการเป็นผู้ร่วมส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = .90) และต้องการมีส่วนร่วมตัดสินใจในกิจกรรมการเรียนการสอนที่สร้างความคิดสร้างสรรค์แก้ปัญหาเหมาะสมตามวัยนักเรียน ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = .84) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง มี 6 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ ต้องการมีส่วนร่วมให้ครูจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเนื้อหาวิชา และกิจกรรมชุมชน ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = .96) รองลงมาคือ ต้องการมีส่วนร่วมเสนอแนะในการจัดหาอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนต่างๆ ให้นักเรียนได้ฝึกทักษะ ($\bar{X} = 3.46$, S.D. = .96) และต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและร่วมแก้ไขปัญหาด้านการเรียนในแต่ละรายวิชาร่วมกับครูผู้สอน ($\bar{X} = 3.45$, S.D. = 1.02) ตามลำดับ

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนสารสาสน์พิทยา ด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ จำแนกเป็นรายข้อ

ด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่	ระดับความต้องการ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ท่านต้องการเสนอความคิดเห็นในการวางแผนผังอาคารต่างๆ และอาคารประกอบ	2.81	1.70	ปานกลาง
2. ท่านต้องการร่วมปรึกษาหารือปลูกต้นไม้ เพื่อความร่มรื่นในบริเวณโรงเรียน	3.05	1.11	ปานกลาง
3. ท่านต้องการร่วมเป็นคณะกรรมการในการพัฒนาสภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่	2.59	1.02	ปานกลาง
4. ท่านต้องการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการดูแลรักษาความปลอดภัย การรักษาความสะอาดและตกแต่งอาคารสถานที่ให้เป็นระเบียบสวยงาม	3.22	1.12	ปานกลาง
5. ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่เสริมสร้าง และพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน	3.14	1.02	ปานกลาง
6. ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและมีข้อเสนอแนะในการเลือกเครื่องเล่นทั้งในร่มและกลางแจ้ง	3.24	1.06	ปานกลาง
7. ท่านต้องการมีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นในการจัดห้องเรียนสะอาด ถูกสุขลักษณะ มีแสงสว่างเพียงพอและอากาศถ่ายเทได้สะดวก	3.67	1.04	มาก
8. ท่านต้องการมีส่วนร่วมดำเนินการ ร่วมปรึกษา และจัดสร้างสวนสมุนไพรเป็นแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน	3.09	1.09	ปานกลาง
9. ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการจัดห้องพิเศษสำหรับทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับครูประจำชั้น	3.00	1.08	ปานกลาง
10. ท่านต้องการมีส่วนร่วมวางแผนในการบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมบริเวณโรงเรียนให้มีความร่มรื่น	2.97	1.08	ปานกลาง
11. ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการให้ความรู้แก่นักเรียนในด้าน การป้องกันอุบัติเหตุ	3.56	1.01	มาก
โดยรวม	3.12	.82	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 6 แสดงว่า ความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$, S.D. = .82) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่อยู่ในระดับมากมี 2 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ต้องการมีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นในการจัดห้องเรียน สะอาด ถูกสุขลักษณะ มีแสงสว่างเพียงพอและอากาศถ่ายเทได้สะดวก ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 1.02) รองลงมาคือ ต้องการมีส่วนร่วมในการให้ความรู้แก่นักเรียน ในด้านการป้องกันอุบัติเหตุ ($\bar{X} = 3.56$, S.D. = 1.01) และข้อที่อยู่ในระดับปานกลางมี 9 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ ต้องการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและมีข้อเสนอแนะในการเลือกเครื่องเล่นทั้งในร่มและกลางแจ้ง ($\bar{X} = 3.24$, S.D. = 1.06) ต้องการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการดูแลรักษาความปลอดภัย การรักษาความสะอาดและตกแต่งอาคารสถานที่ให้เป็นระเบียบสวยงาม ($\bar{X} = 3.22$, S.D. = 1.12) และต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่เสริมสร้างและพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ($\bar{X} = 3.14$, S.D. = 1.02) ตามลำดับ

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนสาธิตสนธิพิทยา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง จำแนกเป็นรายข้อ

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง	ระดับความต้องการ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ท่านต้องการเข้าร่วมประชุมผู้ปกครองในวันเปิดภาคเรียน	3.64	1.04	มาก
2. ท่านต้องการช่วยประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนกับผู้ปกครองท่านอื่น	3.18	1.03	ปานกลาง
3. ท่านต้องการเป็นผู้ร่วมเสนอแนวทางที่ส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน	3.08	1.00	ปานกลาง
4. ท่านต้องการมีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างบ้านกับโรงเรียน	3.59	.91	ปานกลาง
5. ท่านต้องการมีส่วนร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ระหว่าง ครู / นักเรียน และผู้ปกครอง	3.44	.98	ปานกลาง
6. ท่านต้องการมีส่วนร่วมการเป็นอาสาสมัครในกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น	2.82	1.02	ปานกลาง
7. ท่านต้องการมีส่วนร่วมสนับสนุนประชาสัมพันธ์ข่าวสารและผลงานของนักเรียนให้ชุมชนรับทราบ	3.04	.98	ปานกลาง
8. ท่านต้องการมีส่วนร่วมวางแผนในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาของโรงเรียน	3.03	.98	ปานกลาง
9. ท่านต้องการมีส่วนร่วมให้ข้อมูลต่างๆ กับผู้ปกครองท่านอื่นเกี่ยวกับกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น	3.09	1.02	ปานกลาง
10. ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการตอบกลับแบบสอบถามการประเมินผลเมื่อโรงเรียนมีกิจกรรม	3.67	.96	มาก
11. ท่านต้องการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ในการจัดทำวารสารของโรงเรียน	3.03	1.01	ปานกลาง
โดยรวม	3.24	.75	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 7 แสดงว่า ความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.24$, S.D. = .75) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มี 2 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ต้องการมีส่วนร่วมในการตอบกลับแบบสอบถามการประเมินผลเมื่อโรงเรียนมีกิจกรรม ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = .96) รองลงมา คือ ต้องการเข้าร่วมประชุมผู้ปกครองในวันเปิดภาคเรียน ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = .1.04) นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลางมี 9 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ ต้องการมีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างบ้านกับโรงเรียน ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = .91) รองลงมา คือ ต้องการมีส่วนร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ระหว่างครู / นักเรียน และผู้ปกครอง ($\bar{X} = 3.44$, S.D. = .98) และต้องการช่วยประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนกับผู้ปกครองท่านอื่น ($\bar{X} = 3.18$, S.D. = 1.03) ตามลำดับ

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนสารสาสน์พิทยาส ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน จำแนกเป็นรายข้อ

ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน	ระดับความต้องการ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ท่านต้องการเป็นผู้ร่วมประเมินผลงานของนักเรียนร่วมกับครู	3.32	1.03	ปานกลาง
2. ท่านต้องการร่วมแนะนำเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องในการประเมินผลการเรียนของนักเรียนร่วมกับครูประจำชั้น	3.49	1.01	ปานกลาง
3. ท่านต้องการเสนอแนะวิธีการประเมินผลนักเรียนให้สอดคล้องกับพฤติกรรมแต่ละบุคคล	3.35	1.01	ปานกลาง
4. ท่านต้องการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น และเสนอแนะการจัดทำแฟ้มสะสมงานของนักเรียน (Portfolio) ที่จะรายงานให้ผู้ปกครองทราบ	3.50	1.08	มาก
5. ท่านต้องการมีส่วนร่วมแสดงบทบาทหน้าที่ของผู้ปกครองในการส่งเสริม และสนับสนุนการเรียนรู้ให้กับนักเรียน เช่น อธิบายการบ้าน หาวัดจุดอุปกรณ์การเรียน	3.67	.98	มาก
6. ท่านต้องการมีส่วนร่วมเสนอแนะแนวปฏิบัติในการวัดผล ประเมินผลนักเรียน	3.38	.96	ปานกลาง
7. ท่านต้องการมีส่วนร่วมแนะนำให้ครูมีการประเมินผลตามศักยภาพของนักเรียนอย่างหลากหลาย	3.50	1.00	มาก
8. ท่านต้องการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการประเมินผลงานวิชาการนักเรียนในกิจกรรมวันสำคัญ	3.22	.99	ปานกลาง
9. ท่านต้องการมีส่วนร่วมเสนอแนะให้โรงเรียนจัดอบรมการประเมินผลนักเรียนแก่ผู้ปกครอง	3.45	1.02	ปานกลาง
10. ท่านต้องการมีส่วนร่วมประเมินผลการทำกิจกรรมของนักเรียนที่บ้านเพื่อเป็นข้อมูลประกอบผลการเรียนที่โรงเรียน	3.42	1.00	ปานกลาง
11. ท่านต้องการมีส่วนร่วมประเมินผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษกับครูชาวต่างประเทศ	3.42	1.05	ปานกลาง
12. ท่านต้องการมีส่วนร่วมนำผลการประเมินมาพัฒนาและหาวิธีการพัฒนานักเรียนตามศักยภาพ	3.58	.96	มาก
โดยรวม	3.15	.72	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตาราง 8 แสดงว่า ความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.15$, S.D. = .72) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากมี 4 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ ต้องการมีส่วนร่วมแสดงบทบาทหน้าที่ของผู้ปกครองในการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ให้กับนักเรียน ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = .98) รองลงมาคือ ต้องการมีส่วนร่วมนำผลการประเมินมาพัฒนาและหาวิธีการพัฒนานักเรียนตามศักยภาพ ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = .96) ต้องการมีส่วนร่วมแนะนำให้ครูมีการประเมินผลตามศักยภาพของนักเรียนอย่างหลากหลาย ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = 1.00) และต้องการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะการจัดทำแฟ้มสะสมงานของนักเรียนที่จะรายงานให้ผู้ปกครองทราบ ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = 1.08) นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง มี 8 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ ต้องการมีส่วนร่วมแนะนำเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องในการประเมินผลการเรียนของนักเรียนร่วมกับครูประจำชั้น ($\bar{X} = 3.49$, S.D. = 1.01) รองลงมาคือ ต้องการมีส่วนร่วมเสนอแนะให้โรงเรียนจัดอบรมการประเมินผลนักเรียนแก่ผู้ปกครอง ($\bar{X} = 3.45$, S.D. = 1.02) และต้องการมีส่วนร่วมประเมินผลการทำกิจกรรมของนักเรียนที่บ้าน เพื่อเป็นข้อมูลประกอบผลการเรียนที่โรงเรียน ($\bar{X} = 3.42$, S.D. = 1.00) ตามลำดับ

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนสารสาสน์พิทยา ด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จำแนกเป็นรายข้อ

ด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับความต้องการ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ท่านต้องการเป็นผู้ร่วมให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไขปัญหาพฤติกรรมของนักเรียน	3.82	.94	มาก
2. ท่านต้องการร่วมจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรมแทรกในการเรียนการสอน	3.71	.99	มาก
3. ท่านต้องการเป็นผู้ร่วมเข้าประชุมกับครูและผู้ปกครองท่านอื่น เพื่อรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน	3.53	.99	มาก
4. ท่านต้องการมีส่วนร่วมดำเนินการกับครูในการส่งเสริมด้านกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน	3.51	.94	มาก
5. ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนเมื่ออยู่ที่บ้านตลอดเวลา	3.82	.94	มาก
6. ท่านต้องการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการสร้างแนวทาง เพื่อพัฒนาคุณลักษณะ และลักษณะนิสัยที่ดีแก่นักเรียน	3.86	.91	มาก
7. ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการฝึกนักเรียนใช้คำพูดที่สุภาพกับบุคคลทั่วไป	4.18	.85	มาก
8. ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการประเมินผลด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์กับครูประจำชั้น	3.68	.87	มาก
9. ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการควบคุมพฤติกรรมของนักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบ	4.12	.86	มาก
10. ท่านต้องการมีส่วนร่วมแนะนำ และส่งเสริมนักเรียนให้มีความกตัญญูรู้คุณต่อพ่อแม่ ครู และประเทศชาติ	4.30	.86	มาก
11. ท่านต้องการมีส่วนร่วมฝึกนักเรียนได้รู้จักปฏิบัติตามระเบียบประเพณีนิยมของท้องถิ่น โดยการให้นักเรียนไปร่วมงานประเพณีของท้องถิ่นและที่โรงเรียนจัดขึ้น	3.94	.91	มาก
12. ท่านต้องการมีส่วนร่วมคิด วิเคราะห์ วางแผน แก้ไขปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนอย่างจริงจัง	3.97	.95	มาก
โดยรวม	3.87	.70	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 9 แสดงว่า ความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = .70) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ ต้องการมีส่วนร่วมแนะนำและส่งเสริมนักเรียนให้มีทัศนคติที่ดีต่อพ่อแม่ ครู และประเทศชาติ ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = .86) รองลงมา คือ ต้องการมีส่วนร่วมในการฝึกนักเรียนใช้คำพูดที่สุภาพกับบุคคลทั่วไป ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = .85) และต้องการมีส่วนร่วมในการควบคุมพฤติกรรมของนักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = .86) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โรงเรียนสารสาสน์พิทยา จำแนกตามระดับชั้นของนักเรียนในปกครอง อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา และแผนการเรียนที่นักเรียนเลือกเรียน ดังตาราง 10 – 19

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษา โรงเรียนสารสาสน์พิทยา โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับชั้นของนักเรียนในปกครอง

ความต้องการมีส่วนร่วม	ระดับชั้นของนักเรียน	ระดับความต้องการ		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	ป.4	3.53	.67	มาก
	ป.5	3.56	.71	มาก
	ป.6	3.48	.62	ปานกลาง
ด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่	ป.4	3.08	.83	ปานกลาง
	ป.5	3.23	.87	ปานกลาง
	ป.6	3.07	.73	ปานกลาง
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง	ป.4	3.23	.73	ปานกลาง
	ป.5	3.29	.77	ปานกลาง
	ป.6	3.18	.76	ปานกลาง
ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน	ป.4	3.17	.64	ปานกลาง
	ป.5	3.23	.71	ปานกลาง
	ป.6	3.04	.81	ปานกลาง
ด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ป.4	3.79	.66	มาก
	ป.5	3.94	.73	มาก
	ป.6	3.89	.73	มาก
โดยรวม	ป.4	3.36	.60	ปานกลาง
	ป.5	3.45	.68	ปานกลาง
	ป.6	3.33	.60	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 10 พบว่า ความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับชั้นของนักเรียนในปกครองพบว่าอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับมาก ($\bar{X} = 3.04 - 3.94$)

ตาราง 11 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โรงเรียน
 สารสาสน์พิทยา โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับชั้นของนักเรียนในปกครอง

ความต้องการมีส่วนร่วม	ความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	.24	.12	.265
	ภายในกลุ่ม	231	102.58	.44	
	รวม	233	102.82		
ด้านการจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่	ระหว่างกลุ่ม	2	1.24	.62	.931
	ภายในกลุ่ม	231	153.72	.67	
	รวม	233	154.96		
ด้านความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับผู้ปกครอง	ระหว่างกลุ่ม	2	.41	.20	.360
	ภายในกลุ่ม	231	130.79	.57	
	รวม	233	131.20		
ด้านการประเมินผลการ เรียนรู้ของนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.37	.69	1.337
	ภายในกลุ่ม	231	118.57	.51	
	รวม	233	119.94		
ด้านการปลูกฝังคุณลักษณะ อันพึงประสงค์	ระหว่างกลุ่ม	2	.93	.47	.944
	ภายในกลุ่ม	231	114.26	.50	
	รวม	233	115.19		
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	.55	.28	.716
	ภายในกลุ่ม	231	89.37	.39	
	รวม	233	89.92		

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 11 พบว่า ผู้ปกครองที่มีนักเรียนในปกครองอยู่ระดับชั้น
 ต่างกันมีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยรวมและรายด้านทั้ง 5 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนสารสาสน์พิทยา โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอาชีพ

ความต้องการมีส่วนร่วม	อาชีพ	ระดับความต้องการ		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	รับราชการ	3.44	.67	ปานกลาง
	รัฐวิสาหกิจ/เอกชน	3.56	.68	มาก
	ธุรกิจส่วนตัว	3.53	.68	มาก
	รับจ้าง	3.50	.63	มาก
ด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่	รับราชการ	3.22	.57	ปานกลาง
	รัฐวิสาหกิจ/เอกชน	3.14	.68	ปานกลาง
	ธุรกิจส่วนตัว	3.10	.92	ปานกลาง
	รับจ้าง	3.12	.78	ปานกลาง
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง	รับราชการ	3.35	.86	ปานกลาง
	รัฐวิสาหกิจ/เอกชน	3.32	.66	ปานกลาง
	ธุรกิจส่วนตัว	3.22	.79	ปานกลาง
	รับจ้าง	3.11	.71	ปานกลาง
ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน	รับราชการ	3.20	.66	ปานกลาง
	รัฐวิสาหกิจ/เอกชน	3.27	.67	ปานกลาง
	ธุรกิจส่วนตัว	3.13	.74	ปานกลาง
	รับจ้าง	3.00	.72	ปานกลาง
ด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์	รับราชการ	3.87	.61	มาก
	รัฐวิสาหกิจ/เอกชน	3.93	.70	มาก
	ธุรกิจส่วนตัว	3.89	.72	มาก
	รับจ้าง	3.73	.68	มาก
โดยรวม	รับราชการ	3.42	.58	ปานกลาง
	รัฐวิสาหกิจ/เอกชน	3.45	.57	ปานกลาง
	ธุรกิจส่วนตัว	3.37	.66	ปานกลาง
	รับจ้าง	3.29	.60	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 12 พบว่า ความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอาชีพอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับมาก ($\bar{X} = 3.00 - 3.93$)

ตาราง 13 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียน
สาธิตสนัฟิทยา โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอาชีพ

ความต้องการมีส่วนร่วม	ความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	3	.20	.07	.153
	ภายในกลุ่ม	230	102.61	.45	
	รวม	233	102.82		
ด้านการจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่	ระหว่างกลุ่ม	3	.20	.07	.100
	ภายในกลุ่ม	230	154.76	.67	
	รวม	233	154.96		
ด้านความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับผู้ปกครอง	ระหว่างกลุ่ม	3	1.30	.43	.767
	ภายในกลุ่ม	230	129.90	.57	
	รวม	233	131.20		
ด้านการประเมินผลการ เรียนรู้ของนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	3	1.96	.65	1.271
	ภายในกลุ่ม	230	117.98	.51	
	รวม	233	119.94		
ด้านการปลูกฝังคุณลักษณะ อันพึงประสงค์	ระหว่างกลุ่ม	3	1.14	.38	.766
	ภายในกลุ่ม	230	114.06	.50	
	รวม	233	115.19		
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	3	.61	.20	.525
	ภายในกลุ่ม	230	89.31	.39	
	รวม	233	89.92		

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 13 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพต่างกันมีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยรวมและรายด้านทั้ง 5 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โรงเรียนสารสาสน์พิทยา โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามรายได้

ความต้องการมีส่วนร่วม	รายได้	ระดับความต้องการ		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	ต่ำกว่า 15,000	3.37	.76	ปานกลาง
	15,000-25,000	3.38	.57	ปานกลาง
	25,000 ขึ้นไป	3.65	.67	มาก
ด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่	ต่ำกว่า 15,000	3.01	.92	ปานกลาง
	15,000-25,000	3.13	.68	ปานกลาง
	25,000 ขึ้นไป	3.15	.85	ปานกลาง
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง	ต่ำกว่า 15,000	3.11	.71	ปานกลาง
	15,000-25,000	3.15	.63	ปานกลาง
	25,000 ขึ้นไป	3.32	.81	ปานกลาง
ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน	ต่ำกว่า 15,000	2.90	.71	ปานกลาง
	15,000-25,000	3.04	.62	ปานกลาง
	25,000 ขึ้นไป	3.28	.74	ปานกลาง
ด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ต่ำกว่า 15,000	3.67	.77	มาก
	15,000-25,000	3.80	.61	มาก
	25,000 ขึ้นไป	3.96	.72	มาก
โดยรวม	ต่ำกว่า 15,000	3.21	.68	ปานกลาง
	15,000-25,000	3.30	.52	ปานกลาง
	25,000 ขึ้นไป	3.47	.65	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 14 พบว่า ความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามรายได้อยู่ในระดับปานกลางถึงระดับมาก ($\bar{X} = 2.90 - 3.96$)

ตาราง 15 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โรงเรียน
สาธิตสนัฟิทยา โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามรายได้

ความต้องการมีส่วนร่วม	ความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	4.17	2.08	4.878**
	ภายในกลุ่ม	231	98.65	.43	
	รวม	233	102.82		
ด้านการจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่	ระหว่างกลุ่ม	2	.53	.27	.40
	ภายในกลุ่ม	231	154.43	.67	
	รวม	233	154.96		
ด้านความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับผู้ปกครอง	ระหว่างกลุ่ม	2	1.92	.96	1.712
	ภายในกลุ่ม	231	129.28	.56	
	รวม	233	131.20		
ด้านการประเมินผลการ เรียนรู้ของนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	5.00	2.50	5.028**
	ภายในกลุ่ม	231	114.94	.50	
	รวม	233	119.94		
ด้านการปลูกฝังคุณลักษณะ อันพึงประสงค์	ระหว่างกลุ่ม	2	2.76	1.38	2.831
	ภายในกลุ่ม	231	112.44	.49	
	รวม	233	115.19		
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	2.45	1.23	3.241
	ภายในกลุ่ม	231	87.47	.38	
	รวม	233	89.92		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 15 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีรายได้ต่างกันมีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการเปรียบเทียบรายคู่ปรากฏดังตาราง 16 - 17

ตาราง 16 การเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โรงเรียนสารสาสน์พิทยา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นรายคู่จำแนกตามรายได้ ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffé' s)

รายได้	$\bar{X}$	ต่ำกว่า 15,000	15,000-25,000	25,000 ขึ้นไป
		3.37	3.38	3.65
ต่ำกว่า 15,000	3.37	-	.01	.28
15,000-25,000	3.38		-	.27*
25,000 ขึ้นไป	3.65			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 16 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีรายได้ 25,000 บาทขึ้นไป มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านกิจกรรมการเรียนการสอนสูงกว่าผู้ปกครองที่มีรายได้ 15,000 – 25,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 17 การเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โรงเรียนสารสาสน์พิทยา ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นรายคู่จำแนกตามรายได้ ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffé' s test)

รายได้	$\bar{X}$	ต่ำกว่า 15,000	15,000-25,000	25,000 ขึ้นไป
		2.90	3.04	3.28
ต่ำกว่า 15,000	2.90	-	.14	.38*
15,000-25,000	3.04		-	.24
25,000 ขึ้นไป	3.28			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 17 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีรายได้ 25,000 บาทขึ้นไป มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนสูงกว่าผู้ปกครองที่มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 18 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โรงเรียน
สาธิตสนธิพิทยาโดยรวมและรายด้าน จำแนก ตามระดับการศึกษา

ความต้องการ มีส่วนร่วม	ระดับการศึกษา	ระดับความต้องการ			t
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	
ด้านการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน	ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.41	.60	ปานกลาง	2.174*
	ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป	3.60	.69	มาก	
ด้านการจัด สภาพแวดล้อม อาคารสถานที่	ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.05	.76	ปานกลาง	1.097
	ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป	3.17	.85	ปานกลาง	
ด้านความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับ ผู้ปกครอง	ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.11	.64	ปานกลาง	2.144*
	ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป	3.32	.81	ปานกลาง	
ด้านการประเมินผลการ เรียนรู้ของนักเรียน	ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.08	.66	ปานกลาง	1.286
	ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป	3.20	.75	ปานกลาง	
ด้านการปลูกฝัง คุณลักษณะ อันพึงประสงค์	ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.83	.67	ดี	.672
	ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป	3.90	.73	ดี	
โดยรวม	ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.30	.54	ปานกลาง	1.765
	ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป	3.44	.67	ปานกลาง	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 18 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปมีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสูงกว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 19 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โรงเรียน
สาธิตสาธิตพิทยาสรรพ์ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามแผนการเรียนที่นักเรียนเลือกเรียน

ความต้องการ มีส่วนร่วม	แผนการเรียน	ระดับความต้องการ			t
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	
ด้านการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน	สามัญ	3.46	.62	ปานกลาง	1.674
	สองภาษา	3.61	.71	มาก	
ด้านการจัด สภาพแวดล้อม อาคารสถานที่	สามัญ	3.16	.70	ปานกลาง	.740
	สองภาษา	3.07	.96	ปานกลาง	
ด้านความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับ ผู้ปกครอง	สามัญ	3.20	.68	ปานกลาง	.901
	สองภาษา	3.29	.85	ปานกลาง	
ด้านการประเมินผลการ เรียนรู้ของนักเรียน	สามัญ	3.09	.64	ปานกลาง	1.588
	สองภาษา	3.24	.80	ปานกลาง	
ด้านการปลูกฝัง คุณลักษณะ อันพึงประสงค์	สามัญ	3.82	.67	มาก	1.419
	สองภาษา	3.95	.75	มาก	
โดยรวม	สามัญ	3.34	.56	ปานกลาง	1.026
	สองภาษา	3.43	.70	ปานกลาง	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 19 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีนักเรียนในปกครองเรียน
แผนกสามัญและแผนกสองภาษา มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยรวมและรายด้านทั้ง
5 ด้านไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา
โรงเรียนสาธิตสาธิตพิทยาสภา จากการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียน ระดับช่วงชั้นที่ 2 (ป.4 – ป.6) ปีการศึกษา 2551 จำนวน 16 คน แล้วนำบทสัมภาษณ์มาสรุปเป็นความเรียง มีสาระสำคัญดังนี้

1. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้ปกครองมีข้อเสนอแนะดังนี้ ต้องการให้โรงเรียนจัดการแข่งขันเชิงวิชาการเพื่อพัฒนาความรู้ของนักเรียนโดยให้ผู้ปกครองและนักเรียนร่วมทีมแข่งขัน รองลงมาคือ ต้องการให้โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักเรียนโดยเฉพาะการสนทนาภาษาอังกฤษมากยิ่งขึ้น เพราะเวลานักเรียนจะได้มีทักษะความชำนาญในการใช้ภาษาอังกฤษดีขึ้น และควรจัดให้มีการสอนเสริมความสามารถพิเศษด้านดนตรี ศิลปะ การกีฬา อาจขอความร่วมมือจากผู้ปกครองที่มีความสามารถเฉพาะด้านมาเป็นวิทยากร เพราะเวลานักเรียนควรได้รับการส่งเสริมความสามารถเฉพาะทาง เพื่อเสริมศักยภาพของตนเองนอกเหนือจากความรู้ด้านวิชาการ

2. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ผู้ปกครองมีข้อเสนอแนะดังนี้ ต้องการให้โรงเรียนเพิ่มสถานที่ในการเล่นกีฬาและออกกำลังกาย เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการเล่นกีฬาและสร้างเสริมสุขภาพทางด้านร่างกายและจิตใจ รองลงมาคือ ต้องการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการปลูกต้นไม้และดูแลรอบบริเวณโรงเรียนให้ร่มรื่น น่าอยู่ เพื่อให้ให้นักเรียนมีสุขภาพจิตและอารมณ์แจ่มใสอยู่ตลอดเวลา และต้องการให้โรงเรียนดูแลความสะอาดของโรงอาหารและห้องน้ำ เพื่อให้ให้นักเรียนมีสุขอนามัยที่ดี และมีความปลอดภัยจากโรคติดต่อ

3. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ผู้ปกครองมีข้อเสนอแนะดังนี้ ต้องการให้โรงเรียนจัดการแข่งขันกีฬารอบครัว หรือมีงานสร้างสรรค์ประจำปี เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง รองลงมาคือ ต้องการให้โรงเรียนส่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆของโรงเรียนให้ผู้ปกครองทราบอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้ปกครองได้มีเวลาเตรียมตัวเมื่อมีการขอความร่วมมือจากทางโรงเรียนและต้องการให้โรงเรียนจัดตั้งสมาคมผู้ปกครอง เพื่อร่วมแสดงความคิดเห็นและช่วยประสานงานระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง จะทำให้การจัดกิจกรรม หรือการจัดงานต่างๆมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ผู้ปกครองมีข้อเสนอแนะดังนี้ ต้องการให้โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน โดยมีแบบประเมินให้ไปประเมินที่บ้าน เพื่อให้ผู้ปกครองจะได้รับทราบผลการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและมีส่วนช่วยเหลือนักเรียนเมื่อนักเรียนนางานกลับไปทำที่บ้าน รองลงมาคือ ต้องการให้โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้ปรึกษาหารือกับครูประจำชั้น เกี่ยวกับผลการเรียนของนักเรียน เนื่องจากในปัจจุบันนี้การเรียนรู้ด้านวิชาการของนักเรียนอ่อนลงกว่าเดิมมาก และต้องการให้โรงเรียนจัดสอนเสริมสำหรับนักเรียนที่เรียนอ่อน เพื่อให้ให้นักเรียนเหล่านี้มีผลการเรียนรู้ที่ดีขึ้น

5. ด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผู้ปกครองมีข้อเสนอแนะดังนี้ ต้องการให้ครูประจำชั้นแจ้งพฤติกรรมของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบอย่างต่อเนื่อง เพื่อผู้ปกครองจะได้มีส่วนร่วมช่วยเหลือนักเรียนเมื่อมีพฤติกรรมไม่สอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของโรงเรียน รองลงมาคือ ต้องการมีส่วนร่วมในการอบรมนักเรียนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยมีการจัดการประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงรายละเอียดของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่โรงเรียนได้กำหนดไว้ในสมุดรายงานประจำตัวของนักเรียน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โรงเรียนสารสาสน์พิทยา กรุงเทพมหานคร มีขั้นตอนในการศึกษาและผลการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ผลดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน และด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง จำแนกตามระดับชั้นของนักเรียน ในปกครอง ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และแผนการเรียนที่นักเรียนเลือกเรียน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนสารสาสน์พิทยา กรุงเทพมหานคร ช่วงชั้นที่ 2 (ป.4 – ป.6) ปีการศึกษา 2551 ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยการเปิดตารางเครชีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970: 608) และทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นโดยใช้แผนการเรียนของนักเรียนเป็นชั้นในการสุ่มตามสัดส่วน (Stratified Random Sampling) ได้ผู้ปกครองนักเรียน แผนกสามัญ 137 คน และผู้ปกครองนักเรียนแผนกสองภาษา 97 คน รวมผู้ปกครองของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้จำนวน 234 คน และเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์แบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 16 คน ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ด้วยตนเอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1. แบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนสารสาสน์พิทยา กรุงเทพมหานคร โดยแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา

โดยพัฒนามาจากแบบสอบถามของ ธนาชัย ภู่มাত্র (2547: 91 – 97) มามี โชติมา (2546: 121 – 126)

มาเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของ ลิเคิร์ท (Likert) มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .97 และมีค่าความเชื่อมั่นในแต่ละด้านดังนี้

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .94

ด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .91

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .87

ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .92

ด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .91

2. แบบสัมภาษณ์ (Interview Form) เพื่อศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมเสนอแนะและแสดงความคิดเห็นของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนสาธิตสาสน์พิทยา 5 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยเป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิดแบบมีโครงสร้าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อวิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความถี่ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าทีเทสต์ (t – test) ทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – Way ANOVA) และทดสอบรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé’ s test)

สำหรับข้อมูลการสัมภาษณ์ ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (content Analysis) จัดลำดับเนื้อหาเสนอแต่ละด้านเป็นความเรียง

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนสาธิตสาสน์พิทยา กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยสรุปข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาวิจัยดังนี้

1. ความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนสาธิตสาสน์พิทยา กรุงเทพมหานคร ใน 5 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน

และด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนสารสาสน์พิทย โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนและด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่อยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก คือ ต้องการมีส่วนร่วมดำเนินการเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับผู้เรียน ต้องการเป็นผู้ร่วมส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการสอนที่หลากหลาย และต้องการมีส่วนร่วมตัดสินใจในกิจกรรมการเรียนการสอนที่สร้างความคิดสร้างสรรค์ แก้ปัญหาเหมาะสมตามวัยนักเรียน ตามลำดับ

1.3 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก คือ ต้องการมีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นในการจัดห้องเรียนสะอาด ถูกสุขลักษณะ ต้องการมีส่วนร่วมในการให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านการป้องกันอุบัติเหตุ และต้องการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและมีข้อเสนอแนะในการเลือกเครื่องเล่นทั้งในร่มและกลางแจ้ง ตามลำดับ

1.4 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก คือ ต้องการมีส่วนร่วมในการตอบกลับแบบสอบถามการประเมินผลเมื่อโรงเรียนมีกิจกรรม ต้องการเข้าร่วมประชุมผู้ปกครองในวันเปิดภาคเรียน และต้องการมีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างบ้านกับโรงเรียน ตามลำดับ

1.5 ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก คือ ต้องการมีส่วนร่วมแสดงบทบาทหน้าที่ของผู้ปกครองในการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนให้กับนักเรียน ต้องการมีส่วนร่วมนำผลการประเมินมาพัฒนาและหาวิธีการพัฒนานักเรียนตามศักยภาพ และต้องการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะการจัดทำแฟ้มสะสมงานของนักเรียนที่จะรายงานให้ผู้ปกครองทราบ ตามลำดับ

1.6 ด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก คือ ต้องการมีส่วนร่วมแนะนำและส่งเสริมนักเรียนให้มีความกตัญญูรู้คุณต่อพ่อแม่ ครู และประเทศชาติ ต้องการมีส่วนร่วมในการฝึกนักเรียนใช้คำพูดที่สุภาพกับบุคคลทั่วไป และต้องการมีส่วนร่วมในการควบคุมพฤติกรรมของนักเรียนให้เป็นบุคคลที่ดี

ความรับผิดชอบ ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนสาธิตน์พิทยาโดยรวมและแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามระดับชั้นของนักเรียนในปกครอง อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และแผนการเรียนที่นักเรียนเลือกเรียน ปรากฏดังนี้

2.1 ผู้ปกครองที่มีระดับชั้นของนักเรียนในปกครองต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยรวมและรายด้านทั้ง 5 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.2 ผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษาดังแต่ปริญญาตรีขึ้นไป มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสูงกว่า ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

2.3 ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยรวมและรายด้านทั้ง 5 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.4 ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้ปกครองนักเรียนที่มีรายได้ 25,000 บาทขึ้นไป มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านกิจกรรมการเรียนการสอนสูงกว่าผู้ที่มีรายได้ 15,000 – 25,000 บาทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้ปกครองนักเรียนที่มีรายได้ 25,000 บาทขึ้นไป มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนสูงกว่าผู้ปกครองที่มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.5 ผู้ปกครองนักเรียนที่มีนักเรียนในปกครองเรียนแผนสามัญและแผนสองภาษา มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยรวมและรายด้านทั้ง 5 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

3. จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนสาธิตน์พิทยา ระดับช่วงชั้นที่ 2 (ป.4 – ป.6) ปีการศึกษา 2551 มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

3.1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ต้องการให้โรงเรียนจัดการแข่งเชิงวิชาการ เพื่อพัฒนาความรู้ของนักเรียน โดยให้ผู้ปกครองและนักเรียนร่วมทีมแข่งขัน รองลงมาคือ ต้องการให้โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักเรียน และควรจัดให้มีการสอนเสริมความสามารถพิเศษด้านดนตรี ศิลปะ และการกีฬา

3.2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ต้องการให้โรงเรียนเพิ่มสถานที่ในการเล่นกีฬา และออกกำลังกาย รองลงมาคือ ต้องการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการปลูกต้นไม้และดูแลรอบบริเวณ โรงเรียนดูแลความสะอาดของโรงอาหารและห้องน้ำ

3.3 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ต้องการให้โรงเรียนจัดการแข่งขันกีฬาคบครัวหรือมีงานสร้างสรรค์ประจำปี รองลงมาคือ ต้องการให้โรงเรียนส่งข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนให้ผู้ปกครองทราบอย่างต่อเนื่องและต้องการให้โรงเรียนจัดตั้งสมาคมผู้ปกครอง เพื่อร่วมแสดงความคิดเห็นและช่วยประสานงานระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

3.4 ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ต้องการให้โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน โดยมีแบบประเมินให้ไปประเมินที่บ้าน รองลงมาคือ ต้องการให้โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้ปรึกษาหารือกับครูประจำชั้นเกี่ยวกับผลการเรียนของนักเรียนและต้องการให้โรงเรียนจัดสอนเสริมสำหรับนักเรียนที่เรียนอ่อน

3.5 ด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ต้องการให้ครูประจำชั้นแจ้งพฤติกรรมของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบอย่างต่อเนื่อง รองลงมาคือ ต้องการมีส่วนร่วมในการอบรมนักเรียนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่โรงเรียนได้กำหนดไว้

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนสารสาสน์พิทยา กรุงเทพมหานคร สาระสำคัญอภิปรายได้ ดังนี้

1. ความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน และด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พบว่าผู้ปกครองต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโรงเรียนสารสาสน์พิทยา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ปกครองมอบความไว้วางใจให้ครูอาจารย์เป็นผู้จัดการศึกษาให้กับบุตรหลานของตน แต่ก็ยินดีให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนเมื่อมีโอกาสและความพร้อม เนื่องจากผู้ปกครองต้องการที่จะให้บุตรหลานของตนได้รับความรู้และประสบการณ์ต่างๆ จากโรงเรียน ซึ่งผู้ปกครองจะเชื่อมั่นและเกิดความศรัทธาที่ต่อเมื่อได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำกับโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของวอลท์ (Walsh, 1999 : 234 – 235) กล่าวว่า การร่วมมือกันของบุคคลในการพัฒนาการศึกษามีเป้าหมายเพื่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนก้าวไปสู่อนาคตด้วยการมีความรู้ความสามารถ และมีสิ่งต่างๆ ที่มีความสำคัญที่จะทำให้การมีส่วนร่วมพัฒนาการศึกษาเกิดความสำเร็จสูงสุด ดังเช่น บุคคลจะต้องมองเห็นถึงสิ่งที่เป็นคุณประโยชน์ของการศึกษา ต้องมีความเข้าใจถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จทางการศึกษา ต้องมีวิสัยทัศน์ที่สามารถนำพาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมาย ดังนั้นการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1.1 ผู้ปกครองต้องการมีส่วนร่วมในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองเล็งเห็นความสำคัญในกิจกรรมการเรียนการสอน ต้องการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้และร่วมแก้ไขปัญหาด้านการเรียนการสอนร่วมกับครูผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2539 : 58) ระบุว่า การมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ช่วยให้ทุกฝ่ายเข้าใจในคุณค่าของตน และนำคุณค่านั้นมาสนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนชุมชนและสถาบันชุมชน ครอบครัว ย่อมมีส่วนช่วยเหลือด้านการศึกษา เช่น พ่อแม่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของลูกได้ทั้งที่บ้าน ที่โรงเรียน และแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ดังนั้น การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองจึงมีผลต่อความสำเร็จด้านการเรียน และมีผลต่อการประสบผลสำเร็จในชีวิตของนักเรียนด้วย (นภเนตร ธรรมบวร, 2541 : 31)

1.2 ผู้ปกครองต้องการมีส่วนร่วมในด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองคาดหวังให้บุตรหลานของตนเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทั้งด้านความรู้ และคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 24(6) บัญญัติไว้ว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ เช่นเดียวกับแนวคิดของอินทรีรา พัวสกุล (2539 : 5) ได้วิจัยพบว่า ถ้าเด็กมีปัญหาแล้วพ่อแม่ผู้ปกครองร่วมดูแลและแก้ไขจะช่วยเด็กได้ 50% แต่ถ้าผู้ปกครองและครูอาจารย์ร่วมกันจะช่วยแก้ไขได้ถึง 80% ทั้งด้านความรู้และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่จะสร้างให้นักเรียนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

1.3 ผู้ปกครองต้องการมีส่วนร่วมในด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้ปกครองมีความคาดหวังว่า โรงเรียนควรดำเนินงานในด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ โดยตรงตามเป้าหมายของโรงเรียน คือ มีระบบและรูปแบบการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน โดยคำนึงถึงตัวนักเรียนเป็นหลัก ไม่ว่าจะเป็นความปลอดภัย ความสะอาด ซึ่งล้วนแต่เป็นการส่งเสริมการพัฒนาการทางด้านร่างกาย สมอง จิตใจ และผู้ปกครองบางท่านมีความคิดเห็นว่า ตนเองไม่สามารถจัดสรรเวลาจากการประกอบอาชีพและยังขาดความรู้ ความสามารถในการเข้ามามีส่วนร่วมกับทางโรงเรียน จึงทำให้ผู้ปกครองมีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่อยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย คือ ความต้องการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในการพัฒนาสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธีระ รุญเจริญ (2545 : (ช)) พบว่า ปัจจุบันชุมชนและสมาคมครู ผู้ปกครองมีส่วนร่วมเพียงการบริจาคเงินเป็นหลัก อีกทั้งการใช้คณะกรรมการโรงเรียนเพื่อประโยชน์ต่อการบริหารและการจัดการศึกษายังไม่สามารถทำได้มากนัก ทั้งนี้เป็นเพราะแนวคิด

ตามวัฒนธรรมการปฏิบัติเดิม ความรู้ ความสามารถ และความชัดเจน ในอำนาจหน้าที่รวมทั้งศักยภาพอื่น ยังไม่มากพอ ผู้ปกครองยังขาดความรู้ ความสามารถในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การร่วมปฏิบัติงาน และการไม่เข้าร่วมมือ ช่วยเหลือ และมีเจตคติที่ไม่ดีต่อโรงเรียน และได้อภิปรายผล ตอนหนึ่งไว้ว่า การจัดการศึกษาตั้งแต่บัดนี้ต่อไป ถือว่า “ทุกคน” ต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบ (All for Education) การบริหารและการจัดการศึกษาจะเป็นไปในวงกว้าง โดยเฉพาะผู้ปกครอง นักเรียน ประชาชน องค์กร สมาคม หรือหน่วยงานอื่นๆ โดยเฉพาะผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stake – holder) จะต้องเข้าร่วมบริหารและจัดการศึกษา ความสลับซับซ้อนจะมีมากขึ้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องปฏิบัติงาน อย่างเป็นระบบ (Systematic) จึงจะไม่ทำให้การบริหารและการจัดการสับสน ยุ่งยาก และล้มเหลว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การปฏิบัติงานร่วมกับคณะกรรมการโรงเรียน ตามพ.ร.บ. ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียน ต่อไปนี้จะต้องเป็นผู้บริหารมืออาชีพยุคใหม่ จำต้องปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการบริหารเดิมที่ไม่พึงปรารถนา และไม่สอดคล้องกับแนวทางการบริหารตามแนวปฏิรูปการศึกษา นั่นคือ เน้นการบริหารโดยองค์กร คณะบุคคลหรือการบริหารแบบมีส่วนร่วม และงานวิจัยของชนิดา ชื่นวัด (2549 : 51) กล่าวว่า การที่ สถานศึกษาส่งเสริม เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอแนะความคิดเห็นตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินในการจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมสิ่งอำนวยความสะดวก การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริม สุขภาพกายสุขภาพใจและความปลอดภัย รวมถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่ในโรงเรียนทั้งที่มีชีวิต และไม่มีชีวิต อันมีผลกระทบหรือมีอิทธิพลต่อความรู้สึกรักของบุคลากรต่างๆ ของโรงเรียน เช่น การใช้ พื้นที่ในบริเวณโรงเรียนจัดการอาคารเรียนและอาคารประกอบต่างๆ การจัดระบบสุขภาพิบาล เพื่อสร้าง เสริมสุขภาพอนามัยของนักเรียนในโรงเรียน เพราะสภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่ มีผลโดยตรง ต่อการพัฒนาการทุกด้านของนักเรียน การเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมสิ่งอำนวยความสะดวก การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพร่างกายสุขภาพใจ และ ความปลอดภัย รวมถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่ในโรงเรียนทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต จึงเป็นสิ่งจำเป็น และ ใกล้เคียงกับชีวิตประจำวันของนักเรียน และ โรงเรียนต้องไม่แตกแยกออกจากชุมชน

1.4 ผู้ปกครองต้องการมีส่วนร่วมในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองอยู่ใน ระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้ปกครองยังไม่มี ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการ จัดการศึกษาในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองเท่าที่ควร ผู้ปกครองส่วนมากต้องการเพียง เข้าร่วมประชุมในวันเปิดภาคเรียน และรับทราบข้อมูล ข่าวสารของโรงเรียนอย่างต่อเนื่องเท่านั้น เพราะ เล็งเห็นว่า ครูจะอยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนเป็นเวลาหลายชั่วโมงในแต่ละวัน และสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ของนักเรียนได้ผลดีกว่าผู้ปกครองที่มักใช้เวลาส่วนใหญ่ในการประกอบอาชีพ จึงทำให้ผู้ปกครอง มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองอยู่ใน ระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารของโรงเรียนควรเสริมกิจกรรมที่จะสร้างความตระหนักให้แก่ผู้ปกครอง

ได้เห็นความสำคัญของการร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง เพื่อช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้น โดยศศิธร เวียงเหล็ก (2542 : 48 – 51) ได้เสนอแนะไว้ว่า ครูและผู้ปกครองสามารถติดต่อสื่อสาร ร่วมมือกันเพื่อความสัมพันธ์อันดีต่อกันโดยใช้วิธีการต่างๆ ได้แก่ การเยี่ยมบ้าน การเยี่ยมโรงเรียน การขอความช่วยเหลือจากผู้ปกครอง จดหมายข่าว คู่มือผู้ปกครอง เป็นต้น สอดคล้องกับ พนิจดา วีระชาติ (2542 : 54 – 56) ที่กล่าวถึงการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง โรงเรียนสามารถ ดำเนินการได้โดย จัดให้มีการปฐมนิเทศในวัดเปิดเรียน เชิญผู้ปกครองมาเยี่ยมชมโรงเรียน เชิญผู้ปกครอง มาร่วมแก้ไขปัญหากับเกี่ยวกับตัวเด็ก ให้ครูไปเยี่ยมผู้ปกครองและนักเรียนที่บ้าน ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมใน กิจกรรมของโรงเรียน เช่น เชิญมาเป็นวิทยากร เป็นกรรมการ เป็นต้น และหวน พินธุพันธุ์ (2542 : 23) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนไว้ว่า ช่วยพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพได้ เพราะการให้นักเรียนนำความรู้ไปใช้ที่บ้าน และในชุมชน จะมีคุณภาพดีกว่าการเรียนเพื่อรู้อย่างเดียว การเชิญผู้เชี่ยวชาญสาขาวิชาต่างๆ ในชุมชนมาให้ความรู้แก่นักเรียน หรือการให้นักเรียนเข้าไปเรียนหรือ ฝึกงานในชุมชน ย่อมทำให้นักเรียนมีความรู้และประสบการณ์กว้างขวางยิ่งขึ้น แสดงว่างานด้าน ความสัมพันธ์กับชุมชนมีส่วนพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณภาพด้วยเช่นกัน

1.5 ผู้ปกครองต้องการมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน อยู่ในระดับ ปานกลาง อาจเนื่องมาจากการที่ผู้ปกครองส่วนมากมีความคิดเห็นว่า ครูควรเป็นผู้ประเมินผลการเรียนรู้ของ นักเรียนได้ถูกต้องและเที่ยงตรง สามารถให้คำแนะนำและวิธีแก้ไขผลการเรียนรู้ของนักเรียนได้ดีกว่า ผู้ปกครอง แต่ยินดีเข้ามามีส่วนร่วมเมื่อทางโรงเรียนต้องการความช่วยเหลือ และเล็งเห็นว่าโรงเรียนมี เป้าหมายในการดำเนินงานที่มีระบบและรูปแบบการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับสภาพของ โรงเรียนและสภาพแวดล้อม สามารถสร้างประสิทธิผลความเป็นเลิศได้ สามารถปรับให้ดำเนินชีวิตได้ อย่างมีความสุข เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางกระแสสังคม มีระบบการประเมินผล และตรวจสอบ การปฏิบัติงานที่มีความชัดเจน เหมาะสมและมีตัวชี้วัดผลสำเร็จการปฏิบัติงานที่เที่ยงตรง จึงเป็นเหตุให้ ผู้ปกครองมีความต้องการมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของชนิดา ชื่นวัด (2549 : 56 – 57) กล่าวถึงการศึกษาที่โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนะ ตัดสินใจ ร่วมวางแผนและร่วมดำเนินการ วิธีการประเมินผลการเรียนของ นักเรียนทั้งในหลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตร ที่ส่งเสริมศักยภาพของนักเรียนได้เต็มความสามารถ ของแต่ละบุคคล จะทำให้ครูผู้สอนและผู้ปกครองเข้าใจพัฒนาการ สามารถปรับปรุงหรือส่งเสริมผู้เรียน ได้ถูกต้องตามพัฒนาการ โดยใช้การวัดผล ประเมินผล โดยเน้นการปฏิบัติจริง โดยลดความสำคัญของการ ใช้แบบทดสอบ เพิ่มการสังเกตพฤติกรรมและการรวบรวมผลงาน จะได้ผลใกล้เคียงความเป็นจริง ตามการพัฒนาความสามารถของผู้เรียน เช่น ตรวจประเมินแฟ้มผลงาน แสดงความคิดเห็นในการ พัฒนาพฤติกรรมนักเรียน เอกสารวิชาการของนักเรียน เป็นต้น

2. การเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโรงเรียนสาธิตสาสน์พิทยา โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับชั้นของนักเรียนในปกครอง อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และแผนการเรียนที่นักเรียนเลือกเรียน พบว่า

2.1 ผู้ปกครองที่มีนักเรียนในปกครองระดับชั้นต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโรงเรียนสาธิตสาสน์พิทยา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองส่วนใหญ่เล็งเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของทุกฝ่ายและมอบความไว้วางใจให้ครูอาจารย์เป็นผู้จัดการศึกษาให้กับบุตรหลานของตน โดยยินดีที่จะให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน หากสามารถทำได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของบาร์นส์ (Barnes, 1995 : 3152 – A) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน พบว่า การมีส่วนร่วมกับการเรียนการสอนของโรงเรียน โดยอุดมคติแล้ว ผู้ปกครองต้องมีบทบาทที่โรงเรียนหรือในชั้นเรียน แม้ว่าจริงๆ แล้วการมีส่วนร่วมของพวกเขาก็จะไม่เป็นไปตามอุดมคติดังกล่าว และได้พบว่า ผู้ปกครองต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนและที่บ้านด้วย

2.2 ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันมีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโรงเรียนสาธิตสาสน์พิทยา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองนักเรียนมีอาชีพที่หลากหลาย มองเห็นความสำคัญในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทุกขั้นตอน และการศึกษาที่มีผลตอบแทนต่อความต้องการของผู้ปกครองอย่างแท้จริง การแก้ปัญหาในด้านต่างๆ ได้รับความร่วมมืออย่างดี ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยของมามี โชติมา (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการในการจัดการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้านและเมื่อเปรียบเทียบความต้องการตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความต้องการในการจัดการศึกษาไม่แตกต่างกัน และลักษณะ ฤทธาภาณี (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านความรู้สึกรู้สึกและการปฏิบัติจำแนกตามระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือนของครอบครัว อาชีพ และความสัมพันธ์กับเด็ก ผลการวิจัยทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนอยู่ในระดับดี และจำแนกตามอาชีพ ความสัมพันธ์กับเด็กไม่แตกต่างกัน ยกเว้นระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือนของครอบครัว แตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ผู้ปกครองที่นักเรียนเลือกแผนการเรียนต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโรงเรียนสารสาสน์พิทยา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการตัดสินใจในการเลือกเรียนแผนการเรียนให้แก่บุตรหลานด้วยตนเอง โดยพิจารณาจากปัจจัยต่างๆ เช่น รายได้ เศรษฐกิจของครอบครัวอาชีพของผู้ปกครอง ทักษะคิดในด้านการศึกษา รวมทั้งความคาดหวังในการประกอบอาชีพของบุตรหลานในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของโลเปซและอิลมา (Lopez and Irma, 1998:1877-A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ สภาพการณ์มีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระบบสองภาษา จากการศึกษาพบว่า พ่อแม่สนับสนุนให้บุตรเรียนสองภาษาและหลายวัฒนธรรมทั้งที่บ้าน โรงเรียน และชุมชน เพื่อเป็นการสืบทอดสิ่งที่เป็วัฒนธรรมประเพณีและสิ่งที่ไม่ได้เป็นวัฒนธรรมประเพณีพ่อแม่ทุกคนมีความต้องการทางการศึกษาสูงมาก ต้องการให้บุตรจบการศึกษา แล้วสามารถประกอบอาชีพได้ สำหรับภาษาอังกฤษนั้นเป็นภาษาแม่ ซึ่งเด็กสามารถพูดได้ตั้งแต่กำเนิด ดังนั้นภาษาที่สองจึงมีความจำเป็นที่ต้องศึกษาเพิ่มเติมเพื่อให้สามารถอ่าน เขียนและใช้เป็นภาษาที่สองได้ รองจากภาษาอังกฤษ

2.4 ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษา มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโรงเรียนสารสาสน์พิทยา โดยรวมไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปมีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสูงกว่า สอนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับนักเรียนย่อมทราบความต้องการของบุตรหลาน และกิจกรรมอะไรก็จะพัฒนามบุตรหลานของตนให้เต็มศักยภาพ ดังนั้นทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันเพื่อสร้างเสริมความเข้มแข็ง ความสนใจ ประสพการณ์ ทักษะการเรียนรู้ที่สำคัญ และ ส่งเสริมกระบวนการคิดอย่างมีเหตุมีผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มามี โชติมา (2546:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการในการจัดการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อเปรียบเทียบความต้องการตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ พบว่า ผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความต้องการในการจัดการศึกษาในด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ได้เหมาะสมกับวัยและความสนใจของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีความต้องการให้ข้อนี้ต่ำกว่ากลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีและระดับสูงกว่าปริญญาตรี และสุวัฒน์ วิวัฒน์ชานนท์ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในงานกิจการนักเรียนของผู้ปกครองโรงเรียนเซนต์คาเบรียล ใน 4 ด้านของผู้ปกครอง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมนักเรียนในด้านการจัดสวัสดิการนักเรียน

การจัดบริการแนะแนว การจัดโภชนาการ การจัดบริการด้านสุขภาพนักเรียน การจัดบริการด้านสุขภาพของนักเรียน และการจัดกิจกรรมนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า การที่ผู้ปกครองจะมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านต่างๆ ประกอบด้วยปัจจัยหลายอย่าง เช่น สถานภาพส่วนตัวของผู้ปกครอง รายได้ระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาในการพักอาศัยในชุมชนนั้นล้วนเป็นสิ่งสำคัญต่อความพร้อมที่จะเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน โรงเรียนควรสร้างความเข้าใจและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ปกครอง

2.5 ผู้ปกครองนักเรียนที่มีรายได้ต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโรงเรียนสารสาสน์พิทยาสรรพ์ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้ปกครองนักเรียนที่มีรายได้ 25,000 บาทขึ้นไป มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านกิจกรรมการเรียนการสอนสูงกว่าผู้ปกครองที่มีรายได้ 15,000 – 25,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้ปกครองนักเรียนที่มีรายได้ 25,000 บาทขึ้นไป มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนสูงกว่าผู้ปกครองที่มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับความต้องการโดยรวมและอีก 3 ด้านที่เหลือไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองที่มีรายได้สูง จะเล็งเห็นความสำคัญด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนค่อนข้างมาก ดังนั้นผู้ปกครองที่มีรายได้สูงจะส่งเสริมให้บุตรหลานได้เรียนเพิ่มเติมเมื่อมีเวลาว่าง เพิ่มบทบาทด้านการให้ข้อมูลที่บ้านประกอบการประเมินผลที่โรงเรียน และจะให้ความร่วมมือในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยความเต็มใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มาโนช ห่วงศรี (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน คือ ปัจจัยด้านผู้ปกครองนักเรียน ได้แก่ รายได้ของผู้ปกครอง และสุวรรณา วลัยอักษรลิขิต (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเปรมฤทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านค่าใช้จ่ายความพึงพอใจของผู้ปกครองอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาปฐมวัย ในด้านวุฒิการศึกษา มีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยไม่แตกต่างกัน แต่ในด้านอาชีพ รายได้ต่อเดือน มีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโรงเรียนสารสาสน์พิทยาสรรพ์ โดยนำข้อเสนอแนะมาจัดระดับความถี่จากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้

3.1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้ปกครองส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ต้องการให้โรงเรียนจัดการแข่งขันเชิงวิชาการ เพื่อพัฒนาความรู้ของนักเรียนโดยให้ผู้ปกครอง และ

นักเรียนร่วมทีมแข่งขัน รองลงมาคือ ต้องการให้โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักเรียนและควรจัดให้มีการสอนเสริมความสามารถพิเศษด้านดนตรี ศิลปะและการกีฬา

ชนิดา ชื่นวัด (2549 : 46 – 47) ได้กล่าวถึง การเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนร่วมกับครูผู้สอนเป็นผู้สร้างระบบการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนและส่งผลให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้เอง มีทักษะกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล และมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในกลุ่มและระหว่างกลุ่มได้อย่างมีความสุข การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ และเปลี่ยนไปตามธรรมชาติของการศึกษา ผู้สอนต้องปรับปรุงกระบวนการสอนและประเมินกระบวนการสอนของตน เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลง และผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม การศึกษาจะเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น การให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอนจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะว่าผู้ปกครองเป็นผู้ที่ใกล้ชิดย่อมทราบความต้องการและกิจกรรมอะไรที่จะพัฒนาบุตรหลานของเขาให้เต็มศักยภาพ และเป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่น ความก้าวหน้าแก่ผู้เรียนให้ได้มากที่สุด มีความรู้สูงสุดสำหรับผู้เรียนทุกคน ควรสร้างความเข้มแข็ง ความสนใจ และประสบการณ์ให้ผู้เรียน และพัฒนาความมั่นใจ ให้เรียนและทำงานอย่างเป็นอิสระและร่วมใจกัน ควรให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้สำคัญๆ ส่งเสริมจิตใจที่อยากรู้ อยากเห็น และมีวิธีการกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล ต้องพัฒนาทั้งหลักคุณธรรม จริยธรรม และความอิสระของผู้เรียนและช่วยให้เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ สามารถช่วยพัฒนาสังคมได้

3.2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ต้องการให้โรงเรียนเพิ่มสถานที่ในการเล่นกีฬาและออกกำลังกาย รองลงมาคือ ต้องการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการปลูกต้นไม้และดูแลรอบบริเวณโรงเรียนให้ร่มรื่นน่าอยู่ และต้องการให้โรงเรียนดูแลความสะอาดของโรงอาหารและห้องน้ำ ซึ่งสอดคล้องกับรัชณี ท่าเลดี (2544 : 19 – 23) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนไว้ว่าการพัฒนาสถานศึกษา และการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนเป็นสิ่งจำเป็นให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน การพัฒนาอาคารสถานที่ให้สะอาดเรียบร้อย สวยงาม ร่มรื่น เรียบร้อยการจัดหาน้ำดื่ม น้ำใช้ให้เพียงพอ ส่วนในระยะยาวจะต้องมีการจัดทำแผนพัฒนาจัดหางบประมาณส่งเสริมและสนับสนุน เช่น การสร้างอาคารเรียนเพิ่ม การจัดซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์ประกอบการเรียนการสอน การพัฒนาสถานศึกษาเพื่อให้เกิดผลสำเร็จอย่างจริงจัง จะต้องมีการติดตามโดยต่อเนื่องทุกระยะ โดยในสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด การปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา จะต้องอาศัยพลังของบุคลากร รวมทั้งองค์กร ที่จะต้องให้ความสนใจและเอาใจใส่จะสามารถพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นสถานศึกษาในอุดมคติ เช่นเดียวกับามิ โชติมา (2546 : 19 – 23) ความต้องการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ผู้ปกครองส่วนใหญ่คาดหวังให้โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อม ภายในโรงเรียนโดยเน้นความปลอดภัย สะอาด และสภาพของห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอ มีอากาศถ่ายเทดี และมีบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมแก่วัยของเด็ก สภาพแวดล้อมที่เอื้อ

ต่อการเรียนรู้จะต้องอยู่ในสภาพที่สนองความต้องการ ความสนใจของเด็กทั้งภายในและภายนอก ห้องเรียน ครูจะต้องจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กอยู่ในที่สะอาด ปลอดภัย อากาศสดชื่น ผ่อนคลายไม่เครียด มีโอกาสออกกำลังกายและพักผ่อน มีสื่อวัสดุอุปกรณ์ มีของเล่นที่หลากหลายเหมาะสมกับวัยให้เด็ก มีโอกาสได้เลือกเล่น เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและโลกที่เด็กอยู่ รวมทั้งพัฒนาการอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคม ดังนั้น สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน จึงเป็นเสมือนหนึ่งสังคมที่มีคุณค่าสำหรับเด็ก แต่ละคนและสอดคล้องกับสมมติฐาน มธรสสุวรรณ (2548 : 47 – 51) กล่าวถึงหลักการจัดสภาพแวดล้อม และอาคารสถานที่ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ว่าสภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่มีความสำคัญในการเสริมสร้างความเจริญทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และสังคมให้กับผู้เรียน บุคลากรเป็นส่วนช่วยให้การเรียน การสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น จึงต้องจัดอาคารสถานที่สภาพแวดล้อมให้อยู่ในสภาพที่ดี เพื่อเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญา

3.3 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง ผู้ปกครองส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ต้องการให้โรงเรียนจัดการแข่งขันกีฬาครอบครัวหรือมีงานสร้างสรรค์ประจำปี รองลงมาคือ ต้องการให้โรงเรียนส่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนให้ผู้ปกครองทราบอย่างต่อเนื่อง และต้องการให้โรงเรียนจัดตั้งสมาคมผู้ปกครอง เพื่อร่วมแสดงความคิดเห็นและช่วย ประสานงานระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบริตติงแฮม (Brittingham, 1998 : 1406 – A) ได้ศึกษาเรื่อง ลักษณะของการมีส่วนร่วมของโรงเรียน ครอบครัว และชุมชนที่ ประสบความสำเร็จ พบว่า ผู้ปกครองมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาที่จะทำให้ห้องเรียนมีคุณภาพ และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ครูจะต้องประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนว่าจะสอนอะไร สอนอย่างไร และผู้ปกครองจะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างไร ซึ่งสิ่งที่ผู้ปกครองและชุมชนจะต้องตระหนัก คือ การเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมด้านสังคม อารมณ์ และความก้าวหน้า ทางด้านวิชาการของเด็ก การพัฒนาสถานะของเด็กเยาวชนและครอบครัวให้ดีขึ้น ถือเป็นความจำเป็นขั้น พื้นฐานที่จะทำให้ครอบครัวและชุมชนเข้มแข็ง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจะเป็นตัวบ่งชี้ถึง การมีส่วนร่วม และความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และธนาชัย ภูมาต (2547 : 33 – 34) กล่าวว่า ความสัมพันธ์กับชุมชนนั้น โรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมได้มากมาย เพื่อเป็นการสร้างสัมพันธ์ อันดีระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนนั้น การเอื้อเฟื้อสถานที่ของโรงเรียนเพื่อ จัดกิจกรรมต่างๆ เช่น งานด้านศาสนา นิทรรศการ ด้านสุขภาพอนามัย การให้ความรู้วิชาช่าง ตลอดจน การบริการทางสังคมต่างๆ อันจะทำให้เกิดความใกล้ชิดระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจนทำให้รู้สึกว่ โรงเรียนเป็นส่วนสำคัญของชุมชน ในขณะเดียวกันโรงเรียนก็มีบทบาทสำคัญในชุมชนได้เป็นอย่างดีด้วย เช่นเดียวกับจารุมาศ บุญอินทร์ (2545 : 40 – 41) เสนอแนวคิด การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน และผู้ปกครอง การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีความสำคัญในแง่ที่โรงเรียนจะต้อง

ให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชนเพื่อเปลี่ยนแปลงแก้ไขความเชื่อ ความคิด และเจตคติที่ไม่ดีเดิมๆ ตลอดจนปลูกฝังความเชื่อถือศรัทธาแก่ประชาชน เพื่อให้ชุมชนเห็นเจตคติของโรงเรียนที่มีต่อชุมชน คอยชักจูงให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมและการดำเนินงานของโรงเรียน ประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนรู้และเข้าใจจุดประสงค์ของการกระทำต่างๆ ของโรงเรียน เป็นต้น ดังนั้น การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองจึงมีส่วนสำคัญในการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการที่แท้จริงของผู้ปกครองโดยมีนักเรียนเป็นสมบัติที่สำคัญของโรงเรียนและชุมชน

3.4 ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ผู้ปกครองส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ต้องการให้โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนโดยมีแบบประเมินให้ไปประเมินที่บ้าน รองลงมาคือ ต้องการให้โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้ปรึกษาหารือกับครูประจำชั้นเกี่ยวกับผลการเรียนของนักเรียน และต้องการให้โรงเรียนจัดสอนเสริมสำหรับนักเรียนที่เรียนอ่อน ซึ่งสอดคล้องกับสมถักษณ์ มธุรสสุวรรณ (2548 : 40 – 41) กล่าวถึงการประเมินผลผู้เรียนดังนี้ การประเมินสภาพจริง เป็นการประเมินที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่ตรงตามความต้องการและเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จำเป็นต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอตั้งแต่ก่อนเริ่มต้นระหว่างและหลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการและเทคนิคหลากหลาย เช่นเดียวกับ ชนิดา ชื่นวัด (2549 : 56 – 57) กล่าวถึง การที่โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนะ ตัดสินใจ ร่วมวางแผน และร่วมดำเนินการ วิธีการประเมินผลการเรียนของนักเรียนทั้งในหลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมศักยภาพของนักเรียนได้เต็มความสามารถของแต่ละบุคคลจะทำให้ครูผู้สอนและผู้ปกครองเข้าใจพัฒนาการ สามารถปรับปรุงหรือส่งเสริมผู้เรียนได้ถูกต้องตามพัฒนาการ โดยใช้การวัดผลประเมินผลโดยเน้นการปฏิบัติจริง โดยลดความสำคัญของการใช้แบบทดสอบ เพื่อการสังเกตพฤติกรรมและการรวบรวมผลงานจะได้ผลใกล้เคียงกับความเป็นจริงตามการพัฒนาความสามารถของผู้เรียน เช่น ตรวจประเมินแฟ้มผลงาน แสดงความคิดเห็นในการพัฒนาพฤติกรรมนักเรียน เอกสารวิชาการของนักเรียน ประเมินผลการเรียนรู้ เป็นต้น ดังนั้น ครูและผู้ปกครองควรร่วมมือกันต้องดำเนินการประเมินอย่างต่อเนื่อง หากเกิดข้อผิดพลาดจะได้แก้ไขปัญหาค้นหาได้ทันทั่วทั้ง

3.5 ด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ต้องการให้ครูประจำชั้นแจ้งพฤติกรรมของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบอย่างต่อเนื่อง รองลงมาคือ ต้องการมีส่วนร่วมในการอบรมนักเรียนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่โรงเรียนได้กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับประวิณ ญ นคร (2543 : 66) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะที่ประสงค์ด้านคุณธรรม คือ สภาพคุณงามความดีภายในบุคคลทำให้เกิดความชื่นชมยินดี มีจิตใจที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความสุข ขึ้นสมบูรณ์คือ ความสุขทางใจ ผลผลิตของความดีเป็นธรรมชาติที่กล่าวได้ว่า ทำดีได้ดี ใจที่เป็นสุข คือ

ใจของคนดี คำว่าใจดี คือ ใจที่มีแต่จะให้ ให้ความรัก ความเมตตา ความปรารถนาดีต่อผู้อื่น ความเข้าใจในคุณความดีเป็นกฎเกณฑ์สากลที่เป็นที่ยอมรับตรงกันทุกชาติ ความดีจึงเป็นความไม่เบียดเบียน ไม่ข่มเหงรังแกกัน ไม่ก่อสงคราม วิวาทบาดหมางกัน พร้อมกันนี้ พระมหาสุรศักดิ์ ชีวานันโท (2548 : มกราคม) กล่าวไว้ว่า การปลูกฝังคุณลักษณะคุณธรรม เป็นเรื่องที่ทำกันได้เหลือวิสัย ขอให้พ่อแม่มีความสนใจ มีความพอใจในคุณธรรมเท่านั้น ก็พอจะแนะนำปลูกฝังคุณธรรมให้ลูกของตนได้ เช่น แนะนำชักจูงโน้มน้าวจิตใจลูกให้มีความกตัญญูรู้คุณของพ่อแม่ ครูอาจารย์ และประเทศชาติ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมต่างๆ เช่นเดียวกับขจรศักดิ์ อินทรโสภะ (2549 : 35 – 36) ได้กล่าวถึง การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยครอบครัวนั้นส่วนใหญ่จัดขึ้นโดยตามความเชื่อของครอบครัวที่พ่อแม่เป็นผู้ตัดสินใจในเบื้องต้นที่เชื่ออะไรทำอย่างไรกับความเชื่อ และความเชื่อเหล่านี้จะนำไปสู่บุตรหลานของตนได้อย่างไร และทราบได้อย่างไรว่าบุตรหลานจะพึงพอใจกับความเชื่อที่เกิดจากพ่อแม่ เพราะว่าคุณธรรมหรือค่านิยมจะเกิดจากสามัญสำนึกหรือจิตใต้สำนึกที่แต่ละคนจะพึงพอใจได้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่พึงประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณธรรม ค่านิยมที่ดี และการจัดเนื้อหาเนื้อหาสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน ทันสมัย เน้นกระบวนการคิดและการปฏิบัติจริง ได้เรียนรู้สภาพจริง สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างไกลเป็นกระบวนการที่มีทางเลือกและมีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย น่าสนใจ เป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันโดยผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมุ่งประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และเป็นคนมีความสุข ซึ่งมีผลในอนาคตต่อการดำรงชีวิตของบุตรหลาน ดังนั้นกระบวนการใดๆ ก็ตามที่ผู้ปกครองจัด จึงมีความสำคัญที่น่านศึกษาเพื่อให้ทราบเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากผลการวิจัยศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนสารสาสน์พิทยา ในครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. จากงานวิจัยในด้านสถานภาพทั่วไปของผู้ปกครอง พิจารณาในด้านรายได้และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ส่วนมากผู้ปกครองที่มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท และผู้ที่มีการศึกษาดำรงปริญญาตรี ยังมีความต้องการในการจัดการศึกษาดำรงกลุ่มอื่น ดังนั้น ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องควรหาแนวทางหรือกระบวนการต่างๆ ที่จะส่งเสริมให้ผู้ปกครองกลุ่มนี้ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้มากขึ้น

2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองต้องการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและร่วมวางแผนในการจัดกิจกรรมวันวิชาการเป็นอันดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารควรจัดกิจกรรมส่งเสริมทางด้านวิชาการ โดยการเชิญผู้ปกครองที่มีความสามารถมาร่วมเป็นวิทยากร และจัดการแข่งขันวิชาการ โดยเชิญผู้ปกครองร่วมเป็นคณะกรรมการ เพื่อสร้างจิตสำนึกของความต้องการ

มีส่วนร่วมยิ่งขึ้น

3. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ควรเพิ่มบริเวณสนามให้นักเรียนได้ฝึกเรื่องกีฬา และได้ออกกำลังกาย เพื่อสุขภาพที่ดี ควรดูแลความสะอาดของโรงอาหาร ห้องน้ำ และควรสร้างบรรยากาศร่มรื่นรอบบริเวณโรงเรียนโดยการสร้างสวนหย่อม หรือปลูกดอกไม้ประดับไว้รอบบริเวณ เพื่อสร้างความสวยงามให้แก่โรงเรียน

4. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองที่มีความสามารถในด้านต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมโดยการเป็นคณะกรรมการ และควรสร้างเครือข่ายผู้ปกครองภายในโรงเรียน โดยการตั้งสมาคมผู้ปกครอง เพื่อประชาสัมพันธ์รายละเอียดต่างๆ ให้ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้ปกครองได้ทราบอย่างรวดเร็ว

5. ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ผู้ปกครองต้องการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการประเมินผลงานวิชาการนักเรียน เนื่องจาก นักเรียนมีผลการเรียนค่อนข้างอ่อนมาก ดังนั้น โรงเรียนควรจัดการเรียนเสริมหรือจัดให้ครูมีการประเมินผลการเรียนของนักเรียนถี่ขึ้น เพื่อติดตามผลการเรียนของนักเรียนแต่ละคนได้อย่างถูกต้อง จะได้แก้ไขปัญหาล่วงหน้าได้รวดเร็วและส่งเสริม สนับสนุนได้ถูกวิธีสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

6. ด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ควรจัดให้มีการประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงรายละเอียดของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่โรงเรียนต้องการปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับตัวนักเรียน และเพื่อขอความร่วมมือจากผู้ปกครองที่จะแก้ไขข้อบกพร่องจากพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนเมื่อได้รับแจ้งจากโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษางานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยที่เกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ดังนี้

1. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โรงเรียนสารสาสน์พิทยา เพียงช่วงชั้นที่ 2 (ป.4 – ป.6) ไม่ครอบคลุมทุกช่วงชั้นของโรงเรียนและเพียงโรงเรียนเดียว ในการวิจัยครั้งต่อไป จึงควรเพิ่มจำนวนโรงเรียนและช่วงชั้นที่จะศึกษาให้มากขึ้น

2. ควรมีการพัฒนากิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารศึกษาอื่น นำผลไปพัฒนาการจัดการศึกษาให้เป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น

3. ควรมีการวิจัยความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนโดยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยวิธีการศึกษาเป็นกรณี (Case Study) โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Deep Interview) ประกอบการใช้ข้อมูลทุติยภูมิ และสังเกตพฤติกรรมการให้ความร่วมมือเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2543). แนวทางการบริหารโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: ศุภสภาลาดพร้าว.
- , (2545). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
กรมฯ.
- , (2546). แนวทางการประเมินผลด้วยทางเลือกใหม่ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : กรมฯ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2539). คู่มือการปฏิรูปการศึกษาในแนวทางการปฏิรูปสถานศึกษาให้เป็น
โรงเรียนในอุดมคติตามองค์ประกอบที่กำหนดไว้ในบัญญัติ 10 ประการ. กรุงเทพฯ:
กระทรวงศึกษาธิการ.
- , (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และพระราชบัญญัติการศึกษา
ภาคบังคับ พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กวิน เสือสกุล. (2546). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของผู้ปกครองในโรงเรียน
สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ประชากร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- กองการวิจัยทางการศึกษา. (2543). รายงานวิจัยรูปแบบหรือแนวการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่
เสริมสร้างคุณลักษณะ ดี เก่ง มีสุข ระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : การศาสนา.
- กิตติ การโสภ. (2536). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาในโรงเรียนร่วมพัฒนาการ
ใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2533). วิทยานิพนธ์. ศษ.ม.
(ประถมศึกษา). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2542). การศึกษาสำหรับผู้ปกครองเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- ขจรศักดิ์ อินทรโสภ. (2549). การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว.
ปริญญาานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. สำนักงาน. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : พรักหวานกราฟฟิคจำกัด.

- จรรยา มานิตกุล; และคณะ. (2532). *พฤติกรรมศาสตร์*. เอกสารประกอบการอบรมกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา.
- จักรกฤษณ์ แย้มสรวล. (2545). *การศึกษายาทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- จารุมาศ บุญอินทร์. (2545). *การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- จินดา ทับจิน. (2546). *พฤติกรรมการสอนของครูที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษากลุ่มกรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จิราพร ตั้งสุวรรณ. (2546). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการวางแผนจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตบรมราชชนนี 2 สังกัดกรมสามัญศึกษาส่วนกลาง*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ฉลอง กองเจริญ. (2545). *ศึกษาคูณลักษณะและความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชมแข พงษ์เจริญ. (2542). *การศึกษาการมีส่วนร่วมและความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติงานตามระเบียบของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญจังหวัดนนทบุรี*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชนิดา ชื่นวัด. (2549). *การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษา โรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชูชาติ พวงสมจิตร. (2541). *การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ค.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

----- (2542, สิงหาคม – ตุลาคม). การส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในสถานศึกษา.

ไทยคดีศึกษา. 16(1) : 6 – 10.

ณรงค์ เลื่องประชา. (2538). *มนุษย์กับสังคม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ โอ.เอส.พรินต์ติ้ง เฮ้าส์.

ดวงใจ ตระกูลช่าง. (2538). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดบริการนักเรียนของโรงเรียนอนุบาล
แย้มสะอาด*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร

ทัศนา แสงศักดิ์. (2539). *รูปแบบการมีส่วนร่วมในการฝึกอาชีพระยะสั้น ช่างอุตสาหกรรม
กรมอาชีวศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ทัศนีย์ ทองสว่าง. (2543). *สังคมวิทยา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ โอ.เอส.พรินต์ติ้ง เฮ้าส์.

ธนาชัย ภูมาตร. (2547). *ศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โรงเรียน
บ้านโป่งบริหารธุรกิจ – เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี*. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ธีรภัทร์ เจริญดี. (2542). *การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11*. วิทยานิพนธ์ ศ.ม.
(ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

ธีระ รุญเจริญ. (2545). *การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง จำกัด.

นภาพรณ อุณาอุล. (2540). *การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับสวัสดิการของนักเรียน
ในโรงเรียนอนุบาล*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

นภเนตร ธรรมบวร. (2541). *บทบาทของครอบครัวกับการศึกษา*. รายงานการวิจัยประกอบร่าง
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

----- (2546). *แนวทางการประเมินผลด้วยทางเลือกใหม่ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

นาถ นาคพงษ์. (2540). *ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2527). *กลวิธีแนวทางวิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนา
ชุมชนในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภารพิมพ์.

- นิรันดร์ เถาะวชิ. (2545). *ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดโรงเรียนอนุบาลเอกชนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.*
- บรรพต วีระสัย. (2541). *สังคมวิทยาและมานุษยวิทยาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.*
- บพิตร ออมไธสง. (2546). *การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- บัญชา จันทรรักษา. (2540). *ทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- , (2541). *ปฏิวัติการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: มติชน.*
- , (2542). *ปฏิวัติการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: มติชน.*
- , (2543). *ปฏิรูปการศึกษาผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุดฉบับพ่อแม่. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.*
- ประกอบ คุณารักษ์ ; และคณะ. (2531). *โครงการศึกษารูปแบบความร่วมมือขององค์กรชุมชน (คณะกรรมการศึกษา) ต่อการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ.*
- ประดิษฐ์ มาสุข. (2542). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท (กศ.พช.) ของผู้ดำเนินงาน: ศึกษาเฉพาะกรณีในอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ศิลปศาสตร์). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.*
- ประมวญ ดิดดินสัน. (2536). *เมื่อลูกรักได้ครูดี. กรุงเทพฯ: ต้นอ่อน.*
- ประเวศ วะสี. (2543, มีนาคม). *หัวใจของการปฏิรูปการศึกษาคือการปฏิรูปการเรียนรู้. ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด. 3(5) : 18 – 20.*
- ประเสริฐ วิเศษกิจ. (2542). *ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม). กรุงเทพฯ: โรงเรียนฯ.*
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). *การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.*
- , (ม.ป.ป.). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระราชกฤษฎีกา จัดตั้งสำนักงานปฏิรูปทางศึกษา พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.*

- พนิดา วีระชาติ. (2542). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนชุมชน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.
กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- พิมพ์ ตามี. (2540). ความต้องการของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนประถมศึกษา
อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระ ศศ.ม. (ประถมศึกษา). เชียงใหม่:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ไพฑูรย์ สินดารัตน์. (2541). แนวนโยบายพื้นฐานด้านการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ.
- ไพโรจน์ สุขสัมฤทธิ์. (2531, กุมภาพันธ์). การมีส่วนร่วมของประชาชน. พัฒนาชุมชน. 3(2): 3 – 7,
24 – 30.
- ไพโรจน์ กลั่นกุหลาบ. (2547, มกราคม-มิถุนายน). คุณภาพเริ่มจากผู้บริหาร. วารสารบริหารการศึกษามศว.
3(7): 12 – 13.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2537). ประมวลสาระชุดวิชาสัมมนาปัญหาและแนวโน้ม
ทางการบริหารการศึกษา. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2541). การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการศึกษาประจำ
โรงเรียนเทศบาล ในจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา).
นนทบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. ถ่ายเอกสาร.
- มานิช ห่วงศรี. (2538). ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียน
ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- มามี โชติมา. (2546). การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล
โชติมา เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เขาวนุช ทานาม. (2545). การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
สำหรับเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนสอนภาษาจีน. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เขาวเรศ ไหลอุดม. (2541). ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระ
ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา).
กรุงเทพ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

- รัชนี ทำเลดี. (2544). การพัฒนาสถานศึกษาด้านอาครสถานที่ ที่เอื้อต่อการเรียนการสอนในโรงเรียน
ปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอกำชะอี จังหวัดมุกดาหาร.
ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- รุ่ง แก้วแดง. (2540). รัฐธรรมนูญกับการศึกษาของชาติ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ.
- , (2541). ปฏิวัติการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : มติชน.
- , (2542). ปฏิวัติการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : มติชน.
- , (2543). ปฏิรูปการศึกษาผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุดฉบับพ่อแม่. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี
- , (2547). รายงานการวิจัย สภาพการณ์และฐานข้อมูลการจัดการศึกษาโดยครอบครัวใน
สังคมไทย. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ.
- โรงเรียนสารสาสน์พิทย. (2549ก). ข้อมูลสถิตินักเรียน โรงเรียนสารสาสน์พิทย ปีการศึกษา 2549.
กรุงเทพฯ: ฝ่ายกิจการนักเรียน.
- , (2549ข). แผนปฏิบัติงานประจำปีโรงเรียนสารสาสน์พิทย ปีการศึกษา 2549.
กรุงเทพฯ : ฝ่ายวิชาการและแผนงาน.
- , (2548). รายงานการประเมินตนเอง โรงเรียนสารสาสน์พิทย ปีการศึกษา 2548. กรุงเทพฯ:
ฝ่ายวิชาการและแผนงาน.
- ลักขณา ฤทธาณี. (2547). ทศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนสังกัด
กรุงเทพมหานคร. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วราภรณ์ นพคุณทอง. (2538). ความคาดหวังของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชน
ระดับประถมศึกษาเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (บริหารการศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2542). พลังการเรียนรู้ในกระบวนทัศน์ใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 4. นนทบุรี: เอสอาร์ปรินทร์.
- , (2544). วิถีเด็กไทยในสหัสวรรษใหม่. จากคำกล่าวเปิดการสัมมนาวิชาการ วันที่ 22 มกราคม 2543
ณ อาคารเฉลิมพระบารมี 50 ปี. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ศศิธร เวียงเหล็ก. (2542). ความเห็นของผู้ปกครองต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล
เอกชนในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2539). ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: หอมชาวบ้าน.

- ศิริกาญจน์ โกสุมภ์. (2542). *การมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนเพื่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน*.
 ปรินูญานิพนธ์ กศ.ด. (พัฒนศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์; และคณะ. (2539). *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา.
- โศจิตถ์กษณ์ กมลศักดิ์วิกุล. (2538). *บทบาทของสมาคมผู้ปกครองและครูในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ สส.ม. (สังคม
 สงเคราะห์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สนอง โลหิตวิเศษ. *สรุปรายงานวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาเทียบเท่าเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต
 ในประเทศไทย /สนอง โลหิตวิเศษ, พิศมัย จารุจิตติพันธ์. กรุงเทพฯ : สำนักบริหารงาน
 การศึกษานอกโรงเรียน, 2550. 98 หน้า. (ว 200792)*
- สมศักดิ์ มธุรสสุวรรณ. (2548). *การศึกษาบรรยากาศกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน
 สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
 กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2539). *การบริหาร โรงเรียนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา*.
 กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- . (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)
 พ.ศ. 2545* : กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟิก จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2535). *มาตรฐานคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ:
 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). *ระบบงานแผนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหาร
 การศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น / กล้าทองขาว. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.*
- สุดาพร สวนจิตต์. (2544). *การศึกษาตัวแปรที่สัมพันธ์กับคุณลักษณะของโรงเรียนคาทอลิกใน
 สังคมมณฑลราชบุรีตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
 กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุดารัตน์ แซ่ซี้. (2542). *ความคาดหวังของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล
 ปราโมชพัฒนา*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สุวิทย์ มูลคำ; และ อรทัย มูลคำ. (2543). *เรียนรู้สู่ครูมืออาชีพ*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ที.พี.พรินท์.
- สุวรรณ วลัยอักษณลิขิต. (2547). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยของ
 โรงเรียนเปรมฤทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
 กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- สุวัช พานิชวงษ์. (2546). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน
ในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุวัฒน์ วิวัฒน์ชานนท์. (2548). การศึกษาการมีส่วนร่วมในงานกิจการนักเรียนของผู้ปกครองโรงเรียน
เซนต์คาเบรียล. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เสกสรร เข้มพินิจ. (2548). การปฏิรูปการเรียนรู้. สืบค้นเมื่อ 11 กุมภาพันธ์ 2548, จาก
http://www.kmutt.ac.th/organization/Education/Technology/tech_ed/improve.html.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2537). “หน่วยที่ 7 ปัญหาและแนวโน้มเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนใน
การบริหารการศึกษา. ในการประมวลสาระชุดวิชาสัมมนาปัญหาและแนวโน้มการบริหาร
การศึกษา. หน้า 177 – 215 นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- (2545). การศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น. เอกสารประกอบการเสวนาเรื่อง “การมีส่วนร่วม
ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น” วันที่ 7 กันยายน 2545 ณ ห้องประชุมอาคาร
วิทยบริการ วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- หวน พันธุพันธ์. (2542). การบริหารการศึกษา ในสารานุกรมศึกษาศาสตร์ฉบับเฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในวโรกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ. หน้า 22 – 25.
- อรรณพ พงษ์วาท. (2528). บทบาทคณะกรรมการศึกษาปฏิรูปโรงเรียนตามทักษะกรรมการศึกษา
และผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม.
(บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อาคม ตรีเจริญ. (2539). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้นำเยาวชนกับการเผยแพร่ภาษาไทย
ในจังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- อารยา วัฒนกิจ. (2526). ปัจจัยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- อารักษ์ อินทร์พยุง. (2550). โรงเรียนเอกชนกับการศึกษาตลอดชีวิต. สืบค้นเมื่อ 14 กันยายน 2551,
จาก <http://edu.swu.ac.th/aelwebsnong/web01/article/Aruk/school.html>.
- อาสาฬห์ เกษทรัพย์. (2523). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมโรงเรียนในชุมชน
ของผู้ปกครองในเขต อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ปกครองนักเรียน
โรงเรียนชุมชนภูมิวิทยา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

- อิทธิพร ศรีแสง. (2544). *สภาพและความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการบริหารงานด้านโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนโคกศรีเมือง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- อุดม เชยกิจวงศ์. (2544). *การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย*. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ.
- อุดม เหลืองสด. (2545). *การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและคุณภาพนักเรียนตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบ้านเก่าวิทยา จังหวัดกาญจนบุรี*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุทัย ดุลยเกษม; และ อรศรี งามวิทยาพงศ์. (2540). *ระบบการศึกษาที่ชุมชนรอบความคิดและข้อเสนอเพื่อการศึกษาวิจัย*. กรุงเทพฯ: แปลนพรีนติ้ง.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2537). *หลักการบริหารการศึกษาทั่วไป*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: อนงค์ศิลป์การพิมพ์.
- (2545). *เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 คู่มือการจัดการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: ม.ป.ป.
- (2546). *เอกสารหลักฐานการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: ม.ป.ป.
- Arnstein, S.R. (1969, July). Ladder of Citizen Participation. *Journal of American Institute of Planners*. 36(2) : 216 – 224.
- Barnes, Rhoda Ann. (1995, April). African American Parents Involvement in Their Children's Schooling. *Dissertation Abstracts International*. 55(10) : 3152 – A.
- Brittingham, Kenneth Vernon. (1998, November). The Characterization of Successful School Family and Community Partnerships. *Dissertation Abstracts International*. 59(5): 1406 – A.
- Cohen, John M; & Uphoff, Noman T. (1977). *Rural Development Participation : Concepts and Measures for Project Design, Implementation and Evaluation*. USA: Cornell University.
- Craft, Rickie Clinton. (1988, May). Community Attitudes Toward Education and Levels of Participation in School Affairs. *Dissertation Abstracts International*. 34(11): 1321 – A
- Cronbach, L.J. (1984). *Essential of Psychological Testing*. New York: Harper & Row.
- Epstein, J.L.; & Becker. H.J. (1982, November). Parent Involvement : A Survey of Teacher Practices. *The Elementary School Journal*. 83 (2): 85 – 102.
- Epstein, J.L.; & Sander, M.G. (1996). School , Family , Community Partnerships : Overview And New Directions. In *Education and Sociology : An Encyclopedia*. New York: Garland.

- Epstein, J.L.; others. (1997). *School, family, community partnerships : Your handbook for action*. Thousand Oaks: Corwin Press.
- Foster, S.E. (1993). *Type of parent involvement : Effects on parents rating of school*. (CD – Rom). Abstract from : ProQuest File : Dissertation Abstracts Item : MM91110.
- Fishbein, F.A. & Ajzen, A. (1981). *Partnership in the Development of School Management*. London: Routledge.
- Gold, S.E. (2000, October). *Community Organizing at a Neighborhood High School : Promises and Dilemmas in Building Parent – educator Partnership and Collaborations*. *Proquest Digital Dissertation*. 60(7) A: 295.
- Goodlad, J.I. (1984). *A Place Called School : Prospects for the Future*. New York: Mc Graw Hill.
- Gustavo. Wilches-Chaux. (1992). *The Meaning of Participation in Brand, Peter Charles, in Community participation : Proceeding*. Colombia: Habinet.
- Hady, Mahmoud Abdel. (1990. March). “A Suggested for Community Participation in Administration of Public Education in Egypt,” *Dissertation Abstracts International*. 51(10) : 3276 – A.
- Koontz, H.; & Donnell, C. (1979). *Principle of Management : An Analysis of Management Function*. New York: McGraw Hill.
- Lopez Marquez, Irma Teresa. (1998, December). “Parental views on participation, dual language Education, and bilingualism,” *Dissertation Abstracts International*. 59(06): 1877 – A.
- Marie, Harris Alison. (1998). *School – Community Relationships : A Namibian Case Study*. Canada: Alberta University.
- Maslow, Abraham. (1970). *Motivation and Personality*. Reading, MA: Addison – Wesley.
- Oskley, Peter. (1991). *Project with People*. Geneva : ILO.
- Posner, G.J. (1992). *Analyzing the Curriculum*. New York : Mc Graw – Hill.
- Walsh, Mike. (1991). *Building a Successful School*. London : Kogan Page.
- Whang, In – Jong. (1981). *Management of Rural in Korea : Theory and Implementation Atlanta*. Ga: Georgia State University Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

และ

แบบบันทึกการสัมภาษณ์

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนสาธิตสาสน์พิทยา
กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนสาธิตสาสน์พิทยา กรุงเทพมหานคร ซึ่งแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้
 2. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 แบบสอบถามความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา 5 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์
 - ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนสาธิตสาสน์พิทยา กรุงเทพมหานคร
 3. แบบสอบถามนี้ใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยเท่านั้น
 4. กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามสภาพจริงของสถานศึกษา เพื่อประโยชน์ในการวางแผนการจัดการศึกษาของโรงเรียน เป็นไปตามความต้องการและความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียนอย่างแท้จริง ไม่มีผลกระทบหรือเสียหายแก่ผู้ตอบแบบสอบถามแต่อย่างใดทั้งสิ้น
- ขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยครั้งนี้

.....

นางสุณีย์ สวนศรี

นิติคปริญญโท สาขาบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง เกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

1. ระดับชั้นของนักเรียนในปกครอง

☐ ระดับชั้นป. 4

☐ ระดับชั้นป. 5

☐ ระดับชั้นป. 6

2. ระดับการศึกษา

☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี

☐ ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป

3. อาชีพ

☐ รับราชการ

☐ รัฐวิสาหกิจ / เอกชน

☐ ธุรกิจส่วนตัว

☐ รับจ้าง

☐ เกษตรกรรม

4. รายได้

☐ ต่ำกว่า 15,000 บาท

☐ 15,000 – 25,000 บาท

☐ มากกว่า 25,000 บาท

5. แผนการเรียนที่นักเรียนเลือกเรียน

☐ แผนกสามัญ

☐ แผนกสองภาษา

ตอนที่ 2 ความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนสาร

สาสน์พิทยา กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็นว่าท่านมีความต้องการในแต่ละข้อมากน้อยเพียงใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความต้องการมีส่วนร่วมของท่านมากที่สุด

- 5 หมายถึง ต้องการมีส่วนร่วมมากที่สุด
- 4 หมายถึง ต้องการมีส่วนร่วมมาก
- 3 หมายถึง ต้องการมีส่วนร่วมปานกลาง
- 2 หมายถึง ต้องการมีส่วนร่วมน้อย
- 1 หมายถึง ต้องการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ข้อ ที่	ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	ระดับความต้องการ มีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
1.	1. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ท่านต้องการร่วมแสดงความคิดเห็น ในการจัดการเรียนการสอน ของครูผู้สอน					
2.	ท่านต้องการมีส่วนร่วมตัดสินใจในกิจกรรมการสอนที่สร้าง ความคิดสร้างสรรค์ แก้ปัญหาเหมาะสมตามวัยนักเรียน					
3.	ท่านต้องการเป็นผู้ร่วมเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการสอน ที่หลากหลาย ประกอบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักเรียน					
4.	ท่านต้องการมีส่วนร่วมดำเนินการเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ให้กับผู้เรียน เช่น การกลับไปอ่านหนังสือกับผู้ปกครองที่บ้าน จัดซื้อหนังสือที่เพิ่มเติมความรู้ให้กับนักเรียน					
5.	ท่านต้องการมีส่วนร่วมเสนอแนะในการจัดหาอุปกรณ์สื่อการเรียน การสอนต่างๆ ให้นักเรียนได้ฝึกทักษะ					
6.	ท่านต้องการมีส่วนร่วม ดำเนินการกิจกรรมและมวลด ประสบการณ์ต่างๆ ที่โรงเรียนจัดให้กับนักเรียนในชั่วโมงเรียน					

ข้อ ที่	ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	ระดับความต้องการ มีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
7.	ท่านต้องการมีส่วนร่วมเสนอแนะให้ครูจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เนื้อหาวิชา และกิจกรรมชุมชน					
8.	ท่านต้องการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมวางแผนในการจัดกิจกรรมวันวิชาการ					
9.	ท่านต้องการมีส่วนร่วมสนับสนุนส่งเสริมการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอน					
10.	ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และร่วมแก้ไขปัญหาด้านการเรียนร่วมกับครูผู้สอน					
11.	ท่านต้องการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น สนับสนุน และร่วมเสนอแนะในโครงการต่างๆ ของโรงเรียน เพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน					
12.	ท่านต้องการมีส่วนร่วมตรวจสอบ ติดตาม เสนอแนะการจัดการเรียนการสอนของนักเรียน					
13.	2. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ท่านต้องการเสนอความคิดเห็นในการวางแผนผังอาคารต่างๆ และอาคารประกอบ					
14.	ท่านต้องการร่วมบริจาคและปลูกต้นไม้ เพื่อความร่มรื่นในบริเวณโรงเรียน					
15.	ท่านต้องการร่วมเป็นคณะกรรมการในการพัฒนาสภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่					
16.	ท่านต้องการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการดูแลรักษาความปลอดภัย การรักษาความสะอาดและตกแต่งอาคารสถานที่ให้เป็นระเบียบสวยงาม					
17.	ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่เสริมสร้าง และพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน					

ข้อ ที่	ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	ระดับความต้องการ มีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
18.	ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และมีข้อเสนอแนะในการเลือกเครื่องเล่นทั้งในร่มและกลางแจ้ง					
19.	ท่านต้องการมีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นในการจัดห้องเรียน สะอาด ถูกสุขลักษณะ มีแสงสว่างเพียงพอและอากาศถ่ายเท ได้สะดวก					
20.	ท่านต้องการมีส่วนร่วมดำเนินการ ร่วมบริจาค และจัดสร้าง สวนสมุนไพรเป็นแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน					
21.	ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการจัดห้องพิเศษสำหรับทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับครูประจำชั้น					
22.	ท่านต้องการมีส่วนร่วมวางแผนในการบำรุงรักษาอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมบริเวณ โรงเรียนให้มีความร่มรื่น					
23.	ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการให้ความรู้แก่นักเรียนในด้าน การป้องกันอุบัติเหตุ					
3. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง						
24.	ท่านต้องการเข้าร่วมประชุมผู้ปกครองในวันเปิดภาคเรียน					
25.	ท่านต้องการช่วยประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนกับ ผู้ปกครองท่านอื่น					
26.	ท่านต้องการเป็นผู้ร่วมเสนอแนวทางที่ส่งเสริมให้ผู้ปกครอง เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน					
27.	ท่านต้องการมีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างบ้าน กับโรงเรียน					

ข้อ ที่	ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	ระดับความต้องการ มีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
28.	ท่านต้องการมีส่วนร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ระหว่าง ครู / นักเรียน และผู้ปกครอง					
29.	ท่านต้องการมีส่วนร่วมการเป็นอาสาสมัครในกิจกรรม ที่โรงเรียนจัดขึ้น					
30.	ท่านต้องการมีส่วนร่วมสนับสนุนประชาสัมพันธ์ข่าวสารและ ผลงานของนักเรียนให้ชุมชนรับทราบ					
31.	ท่านต้องการมีส่วนร่วมวางแผนในการสร้างความสัมพันธ์ กับชุมชนเพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาของโรงเรียน					
32.	ท่านต้องการมีส่วนร่วมให้ข้อมูลต่างๆ กับผู้ปกครองท่านอื่นเกี่ยวกับ กิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น					
33.	ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการตอบกลับแบบสอบถามการ ประเมินผลเมื่อโรงเรียนมีกิจกรรม					
34.	ท่านต้องการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ในการจัดทำวารสาร ของโรงเรียน					
4. ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน						
35.	ท่านต้องการเป็นผู้ร่วมประเมินผลงานของนักเรียนร่วมกับครู					
36.	ท่านต้องการร่วมแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องในการประเมินผลการ เรียนของนักเรียนร่วมกับครูประจำชั้น					
37.	ท่านต้องการเสนอแนะวิธีการประเมินผลนักเรียนที่สอดคล้อง กับพฤติกรรมแต่ละบุคคล					
38.	ท่านต้องการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น และเสนอแนะ การจัดทำแฟ้มสะสมงานของนักเรียน (Portfolio) รายงาน ให้ผู้ปกครองทราบ					

ข้อ ที่	ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	ระดับความต้องการ มีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
39.	ท่านต้องการมีส่วนร่วมแสดงบทบาทหน้าที่ของผู้ปกครองในการส่งเสริม และสนับสนุนการเรียนรู้ให้กับนักเรียน เช่น อธิบายการบ้าน หาวัสดุอุปกรณ์การเรียน					
40.	ท่านต้องการมีส่วนร่วมเสนอแนะแนวปฏิบัติในการวัดผลประเมินผลนักเรียน					
41.	ท่านต้องการมีส่วนร่วมแนะนำให้ครูมีการประเมินผลตามศักยภาพของนักเรียนอย่างหลากหลาย					
42.	ท่านต้องการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการประเมินผลงานวิชาการนักเรียนในกิจกรรมวันสำคัญ					
43.	ท่านต้องการมีส่วนร่วมเสนอแนะให้โรงเรียนจัดอบรมการประเมินผลนักเรียนแก่ผู้ปกครอง					
44.	ท่านต้องการมีส่วนร่วมประเมินผลการทำกิจกรรมของนักเรียนที่บ้านเพื่อเป็นข้อมูลประกอบผลการเรียนที่โรงเรียน					
45.	ท่านต้องการมีส่วนร่วมประเมินผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษกับครูชาวต่างประเทศ					
46.	ท่านต้องการมีส่วนร่วมนำผลการประเมินมาพัฒนาและหาวิธีการพัฒนานักเรียนตามศักยภาพ					
47.	5. ด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ท่านต้องการเป็นผู้ร่วมให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไขปัญหาพฤติกรรมของนักเรียน					
48.	ท่านต้องการร่วมจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรมแทรกในการเรียนการสอน					
49.	ท่านต้องการเป็นผู้ร่วมเข้าประชุมกับครูและผู้ปกครองท่านอื่นเพื่อรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน					

ข้อ ที่	ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	ระดับความต้องการ มีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
50.	ท่านต้องการมีส่วนร่วมดำเนินการกับครูในการส่งเสริม ด้านกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน					
51.	ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่บ้าน ของนักเรียนตลอดเวลา					
52.	ท่านต้องการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการสร้างแนวทาง เพื่อพัฒนาคุณลักษณะ และลักษณะนิสัยที่ดีแก่นักเรียน					
53.	ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการฝึกนักเรียนใช้คำพูดที่สุภาพ กับบุคคลทั่วไป					
54.	ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการประเมินผลด้านคุณลักษณะ อันพึงประสงค์กับครูประจำชั้น					
55.	ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการควบคุมพฤติกรรมของนักเรียน ให้เป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบ					
56.	ท่านต้องการมีส่วนร่วมแนะนำ และส่งเสริมนักเรียน ให้มีความกตัญญูรู้คุณต่อพ่อแม่ ครู และประเทศชาติ					
57.	ท่านต้องการมีส่วนร่วมฝึกนักเรียนได้รู้จักปฏิบัติตามระเบียบ ประเพณีนิยมของท้องถิ่นโดยการให้นักเรียนไปร่วมงานประเพณี ของท้องถิ่นและที่โรงเรียนจัดขึ้น					
58.	ท่านต้องการมีส่วนร่วมคิด วิเคราะห์ วางแผน แก้ปัญหาเกี่ยวกับ พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนอย่างจริงจัง					

แบบบันทึกการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง

เรื่อง ศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียน

สารสาสน์พิทยา

ชื่อผู้ถูกสัมภาษณ์.....นามสกุล.....

ผู้ปกครองนักเรียนชั้น.....

วันที่สัมภาษณ์.....เวลา.....

ผู้สัมภาษณ์.....

หัวข้อในการสัมภาษณ์

1. ความต้องการและข้อเสนอแนะของผู้ปกครองที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
โรงเรียนสารสาสน์พิทยาในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

.....

.....

2. ความต้องการและข้อเสนอแนะของผู้ปกครองที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
โรงเรียนสารสาสน์พิทยาในด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารและสถานที่

.....

.....

3. ความต้องการและข้อเสนอแนะของผู้ปกครองที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
โรงเรียนสารสาสน์พิทยาในด้านการสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

.....

.....

4. ความต้องการและข้อเสนอแนะของผู้ปกครองที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
โรงเรียนสารสาสน์พิทยาในด้านประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน

.....

.....

5. ความต้องการและข้อเสนอแนะของผู้ปกครองที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
โรงเรียนสารสาสน์พิทยาในด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์

.....

.....

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ

1. ดร. สมชาย เทพแสง	อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ดร. จำรัส นองมาก	ที่ปรึกษากองอำนวยการ โรงเรียนในเครือสารสาสน์
3. ดร. สุทธิพงศ์ ขงศ์กมล	ผู้อำนวยการโรงเรียนสารสาสน์วิเทศร่มเกล้า
สำนักงานบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริม
การศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร
4. นางนันทิภา ขงศ์กมล	ผู้อำนวยการโรงเรียนสารสาสน์ราชพฤกษ์
สำนักงานบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริม
การศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร
5. นางยุพา ม่วงยา	ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ
โรงเรียนสารสาสน์พิทยา

ภาคผนวก ค
หนังสือราชการ

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อสกุล	นางสุณีย์ สวนศรี
วันเดือนปีเกิด	30 มีนาคม 2503
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	269 หมู่บ้านครูสารสาสน์ ม.4 ถนนรพช. ตำบลบ้านคลองสวน อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ 10290
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนสารสาสน์พิทยา เลขที่ 376 ถนนสาธุประดิษฐ์ แขวงบางโพงพาง เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร 10120
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2525	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเบญจมรรณศึกษา กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2526	ประกาศนียบัตรประโยคครูพิเศษมัธยม กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2542	ศึกษาศาสตรบัณฑิต (วิชาเอกประถมศึกษา) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2552	การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร